

N. FREELING

REGELE UNEI TARI PLOIOASE

CUPRINS

Această carte este eCAR	7
De ce pot descărca legal această carte de pe internet?	8
<i>Untitled</i>	13

REGELE UNEI ȚĂRI PLOIOASE

COLECȚIA ENIGMA 1969 (NUMĂRUL 14)

NICOLAS FREELING

editare și digitizare de
CAT GRAUR

...

EDIȚIE ECAR 2024

ACEASTĂ CARTE ESTE ECAR

O copie de lectură anticipată, cunoscută și sub denumirile de copie de revizuire avansată, ediție anticipată pentru cititor sau copie electronică avansată (ARC sau ARE), este o versiune gratuită a unei cărți noi sau a unei noi ediții, oferită de editor librarilor, bibliotecarilor, jurnaliștilor și altor profesioniști din domeniu înainte de distribuirea către public. Textul acestei ediții poate suferi modificări față de varianta finală, deoarece editorii iau în considerare comentariile cititorilor sau corectarea eventualelor erori identificate în manuscris. În plus, dacă un cititor influent sau un jurnalist oferă o opinie despre copie, aceasta poate fi inclusă în versiunea finală a cărții.

Pentru raportarea eventualelor greșeli sau întrebări, ne puteți contacta la adresa de email furnizată.

Clubul cărții digitale

dr.akoep@gmail.com

DE CE POT DESCĂRCA LEGAL ACEASTĂ CARTE DE PE INTERNET?

Concluzia: Avînd în vedere toate acestea înseamnă că este legal să realizez o copie a operei protejate pentru uzul meu sau al familiei și prietenilor apropiați și /sau „să dau o copie a unei opere protejate prin dreptul de autor unui membru al familiei sau unui prieten” îndeplinind condițiile legii. La fel de legal pot descărca de pe internet o copie digitală a unei cărți pe care o am în formă fizică, pe hîrtie deoarece „cînd deții o copie autorizată a unei opere (dar nu a unui program pentru calculator) și faci o nouă copie a operei pentru uz personal sau al „cercului familiei”, chiar dacă acea copie este realizată prin descărcarea ei de pe Internet” ești în drepturile tale și nu încalci legea dreptului de autor.

Pe larg:
Poziția oficială a *Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală, EUIPO*, exprimată prin *Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală*.

ÎNTREBĂRI FRECVENTE PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR (cu aplicare la cărțile digitale, digitizate)

* Întrebările au fost compilate de reprezentanții intereselor consumatorilor. Experții naționali în domeniul drepturilor de autor din cele 27 de state membre ale UE au oferit răspunsuri conform propriei jurisdicții. Observatorul European coordonează aceste activități în cadrul grupurilor de lucru.*

.....

**7. Am voie să dau o copie a unei opere protejate prin dreptul de autor unui membru al familiei sau unui prieten?
**

Legea dreptului de autor permite utilizatorilor autorizați ai unei opere să realizeze o copie a acesteia pentru uzul lor sau al familiei și prietenilor apropiați, dar numai dacă sînt îndeplinite anumite condiții: opera copiată trebuie să fi fost făcută publică, copia privată nu trebuie să afecteze utilizarea normală a operei copiate și reproducerea nu trebuie să prejudicieze titularul dreptului.

8. Am voie să descarc o operă protejată prin dreptul de autor de pe Internet și contează ce tehnologie este utilizată sau dacă descarc doar părți ale operei?

Este foarte posibil ca descărcarea unei opere protejate prin dreptul de autor de pe Internet, indiferent de tehnologia folosită, să încalce drepturile de autor asupra operei

respective. Concluzia este aceeași și dacă doar părți ale operei ar fi descărcate (mai puțin în cazul în care părțile descărcate nu ar reprezenta ceva protejat prin dreptul de autor). Pentru a nu încălca drepturile de autor ar trebui ori să ai autorizarea titularului de drepturi pentru a face descărcarea, ori să fie aplicabilă una dintre limitările dreptului de autor (de exemplu în situația în care descărcarea ar putea fi calificată drept copie privată). Această situație ar fi aplicabilă atunci când deții o copie autorizată a unei opere (dar nu a unui program pentru calculator) și faci o nouă copie a operei pentru uz personal sau al „cercului familiei”, chiar dacă acea copie este realizată prin descărcarea ei de pe Internet. Pentru a nu încălca drepturile de autor trebuie însă să te asiguri că atunci când descarci nu permiți, în același timp, și încărcarea operei de către alții.

H <https://tinyurl.com/ccdrocopy>

În românește de Ioana Corbul.

Editura pentru Literatură Universală București –
1969

Din 1969, Editura Univers a început să publice o colecție de literatură polițistă sub numele „Enigma”, cuprinzând atât autori români, cât și străini. Colecția nu a avut numerotare, iar primul roman publicat a fost „Bruta” de Guy des Cars. Primele cărți au apărut sub sigla Editura pentru Literatură Universală, transformată mai apoi în Editura Univers.

Van der Valk se trezi. Minte îi plutea în ceață; avea în gură un gust neplăcut, ca după un rachiou spaniol din cele mai ieftine. Adormise oare după ce băuse prea mult? Într-o cameră supraîncălzită, fără nicio fereastră deschisă? Cam aceasta era senzația pe care o încerca. Avusese și un vis îngrozitor. Și păturile astea – pe care le răvășise, încurcându-se în ele. Urâtă și încâlcită treabă; zvîrli cu violență din picioare dar rămase mirat; nu se întâmplă nimic. Visa încă? – Nu, căci nu mai dormea. Piciorul însă părea că doarme. Ceva era în neregulă: porunci piciorului să zvîrle. „Piciorul”, în totalitatea lui, părea să doarmă, de la coapsă pînă jos, rachiul avea un gust oribil – unde-l băuse? Sigur că dormea încă, pentru că își amintea anumite lucruri care se întîplaseră în vis și aceasta avea o legătură cu Biarritz-ul. Ha, o vacanță la Biarritz – puțin cam scump pentru cei cu posibilitățile lui materiale. Totuși, bună idee – nici el și nici Arlette nu văzuseră vreodată coasta Atlanticului.

Ba nu fusese o idee bună.

Și șunca; mîncase pîine cu șuncă. Nu Biarritz, ci ceva care începe cu B. – Bayonne, Bayonne: faptul că-și amintise îl făcu să încerce un simțămînt de triumf. Și visul său era în legătură cu războiul. Granița spaniolă, rîul Bidassoa. Soult trecuse peste Bidassoa, în drumul său spre nord. Soult nu era un general prea grozav, dar nici Wellington nu era mai breaz; îi trebuiseră cinci ani ca să cîștige o campanie în care avea totul de partea sa. Soult se pricepea să-și manevreze oamenii, dar nu era prea iscusit în luptă. O să-l învețe el pe Soult cum să lupte. Gata cu visele; trezirea. Ei, mișcă un braț! Mișcă un braț și mîna atinse ceva foarte nostim. Un fel de iarbă aspră. Și o piatră; și sub cap simțea o piatră. Nu era

în pat: se îmbătase și adormise pe deal; în dogoarea soarelui. Putea să miroasă soarele; iarbă arsă de soare și cimbru. Atunci își aminti deodată un lucru foarte important. Fusesse împușcat.

Era soldat în armata lui Soult. Asta era, și ticălosul de Soult îl lăsase să moară, aici pe povârnișul dealului; știa că era povârnișul unui deal, deoarece capul era mult mai jos decât călcîiele. Biete călcîie, biet cap. Fusesse împușcat, și cînd un om din armata lui Soult era împușcat, rămînea pe povârnișul dealului și murea, pentru că nu erau ambulante. Plin de milă față de sine însuși, înjură. Acum – lacrimi dramatice i se rostogoleau din ochi – am să mor pe un blestemat de povârniș, undeva, n-aș putea spune dacă este în Franța sau în Spania, și peste oasele mele vor da niște braco-nieri portughezi, porniți să treacă ilegal granița republicii, și care nici nu se vor sinchisi de mine. Să mor fără să fi tras un singur glonte asupra inamicului. Robert Jordan, acel imbecil romanțios, a putut să-și ia rămas bun de la iubita lui, să se aleagă cu mitralieră și cu tot ce trebuie ca să tragă în cava-leria navareză, dar mie nu mi-a fost dat așa ceva. Asta e, așa se întîmplă în cărți. Dar aici nu e vorba de o carte, ci de ceva real.

Tot jelindu-și soarta, îl cuprinse din nou somnul. Rachiul era cumplit de tare. Povârnișul se învîrtea în jurul lui, se învîrtea, se învîrtea mereu.

Cînd se trezi din nou, văzu un chip care nu mai era în vis. O față rotundă, tînă, musculoasă, foarte franțuzească, cu părul tuns perie și cu ochelari fără ramă. Își roti ochii; o mîneacă suflecată și un braț bronzat. Degete subțiri și delicate făceau să țîșnească bășici de aer dintr-o seringă hipodermică; acul se învîrte prin aer cu o picătură în capăt și se îndreptă spre el.

— Cine ești?

— Fii cuminte și dă-l uitării pe mareșalul Soult, vrei? A murit de o sută douăzeci de ani; aproape că am ajuns să ni-l amintim cu afecțiune. Am să te ajut să adormi iarăși.

Își întoarse anevoie privirile după mînă, în vreme ce aceasta îi dispăru din câmpul vizual.

Avusese dreptate în ceea ce privește povîrnișul. Acolo se afla un Citroen 2 CV, de un cenușiu decolorat, și un Peugeot 404, Stațion-Wagon, cu o cruce pictată pe el. Da, mareșalul Soult nu apucase pe vremea lui automobile Peugeot „Stațion-Wagon”; ce dracu’ căutase în tovărășia lui? Chipul rotund și tînăr, cu ochelari, reveni brusc.

— Sînt ca regele unei țări ploioase, îi spuse Van der Valk. Bogat și neputincios, tînăr și foarte bătrîn.

— Adevărat? Vai, vai, ai stat prea mult în soare, abia te-am scăpat de mareșalul Soult și ai început să citezi din Baudelaire. Lasă, lasă, toți oamenii ăștia s-au dus. Hai, dormi liniștit.

Următoarea trezire pe care și-o aminti, deși știa că i se mai întîmplase de cîteva ori între timp, fu mai acceptabilă. Fără clopotele de la Bicetre și fără Soult. În locul lor, Arlette, soția sa, cu părul vîlvoi, lățos, neobișnuit de blond și legat cu o panglică albă, arăta ca și cînd ar fi fost în vacanță la Biarritz. Făcu un mare efort spre a-și aminti. Arlette... Mareșalii lui Napoleon.

— Bietul meu băiat, îi zise ea în franțuzește.

Se gîndi că leșinase după aceea, pentru că, uitîndu-se din nou, văzu lîngă Arlette un bărbat ceva mai tînăr, tuns perie, care îi zîmbea. Lucrurile începură să se lege între ele; își aminti că se presupunea despre el că e detectiv și asta îl făcu să se simtă mai bine.

— Te-am mai văzut pe undeva.

— Exact. Mareșalul Soult, acolo sus pe deal, îți aduci aminte? îi zîmbi cu voie bună.

— Dar cine dracu' ești dumneata?

— Sînt doctorul Capdouze, la dispoziția dumitale. Am să-ți explic foarte pe scurt, pentru că tot n-ai să înțelegi mai mult de jumătate din cele ce-am să-ți spun. Deși pentru moment nu prezintă importanță, ai fost împușcat. Un om a auzit împușcătura și i s-a trezit curiozitatea, fiindcă pe aici, prin împrejurimi nu prea sînt oameni care să tragă cu puști de calibru mare. Din fericire, te-a găsit. Fiind însă un om cu totul nepriceput, a crezut că cel mai bun lucru e să-ți dea puțin rachiu, ceea ce era cît pe aci să te treacă pe lumea cealaltă, apoi a alergat după mine. Sînt medicul satului, da, al satului St. Jean. Te-am luat de acolo, și de data asta ai scăpat, de moarte; ți-am administrat cîtiva litri de sînge aparținând unor arabi, unor negri și Dumnezeu mai știe cui. Acum ești la Biarritz, într-o clinică plăcută, nu într-o închisoare. Deși afară sînt cîtiva polițiști care vor să stea de vorbă cu dumneata; nu te speria, n-am să-i las încă înăuntru. Acum ești în afară de orice primejdie. Dacă nu te mai ajută memoria, află că ești inspectorul Van der Valk din poliția orașului Amsterdam și că această doamnă este soția dumitale, Arlette. Habar n-am ce făceai pe deal, dar tot ce pot să-ți spun este că ești înconjurat de îngrijiri moderne post-operatorii, de securitate socială, de călugărițe, de mine, de profesorul Gachassin, chirurgul dumitale, și de soția dumitale, care este o femeie deosebită, deși e originară din Provence. În regulă? Cum nu mai ai, deci, motive de îngrijorare, poți să te așterni din nou pe dormit.

Van der Valk adormi.

Arlette îi vorbi despre împușcătură, dar el reconstitui faptele după informațiile primite. Fusese împușcat undeva, în regiunea șoldului drept, cu un cartuș Mauser de mare viteză. Tii, a naibii jucărie, zece pe șaptezeci și cinci de milimetri; avusese mare noroc. Îl lovise de la o distanță de aproximativ trei sute de metri, lateral și de sus în jos; asta îi salvase viața, fiindcă cel care-l împușcase nu știuse cât este de înșelător să țintești de sus în jos. Glontezele îi perforase intestinul, din ferire însă trecuse doar pe lângă marea arteră, îi atinsese șira spinării, îi fisurase bazinul și ieșise pe undeva prin fesă, făcând mare prăpăd. Avea să rămână paralizat vreme îndelungată, dar nu credeau că pentru totdeauna. Doctorul Capdouze era un tip optimist, de altfel ca mai toți doctorii; oamenii din partea locului erau de acord cu asta. Profesorul Gachassin, o mare autoritate din Toulouse, jurase că în mai puțin de un an Van der Valk va putea să umble iarăși. Până atunci va mai curge multă apă pe râu și el își va pierde vremea între maldăre de cărți și exerciții de gimnastică medicală.

„O să-l punem din nou pe schiuri”, spusese ei. Arlette bănuia că astea erau vorbe goale, menite să-i mai ridice moralul; începu totuși să spere. Se gândi că ideea cu schiurile o să-l amuze și o să-l îmboldească să lupte pentru propria sa vindecare.

Lui nu-i prea plăcu ideea, dar nu suflă o vorbă. Între timp își aminti de întreaga poveste. Și schiurile aveau un amestec, chiar prea mare.

De îndată ce-și recâștigă limpezimea minții, ceru din proprie inițiativă să fie chemată poliția, care se materializa în persoana unui comisar vîrstnic, în costum cenușiu, cu un fel de panglicuță roșie la rever, cu părul cărunț, tuns scurt, și care fuma țigară după țigară, împotriva opreliștii înfirmierei.

Să tot fi avut cincizeci de ani; era ars de soare și uscat ca o smochină de Smirna.

— Comisarul Lira. Cum îți mai merge?

— De minune; se pare că am o gaură în bucă, prin care ar putea să treacă un camion. Dă-mi și mie o țigară.

— La naiba, tinere, n-ai voie să fumezi.

— Nici dumneata nu ai voie aici.

Domnul Lira nu-și pierdu vremea cu palavre. Puse țigara în gură, o aprinse, o luă cu mîna lui bronzată, însemnată de o cicatrice, și o puse cu precizie și delicatețe în gura lui Van der Valk, care o făcea să oscileze în vreme ce vorbea. Din cînd în cînd polițistul francez i-o lua cu egală delicatețe, se ducea la fereastra deschisă și scutura scrumul în aerul proaspăt de afară, o dată cu scrumul propriei lui țigări. De fiecare dată făcea un drum de vreo doisprezece pași, fără să se irite, ca și cum ar fi fost obișnuit cu aceste mărunte oste-neli pedestre. De fapt, așa și era.

— După cîte am înțeles, te-ai dus, în locul meu după un maniac înarmat cu o pușcă. Îți sînt foarte recunoscător, pentru că altfel s-ar fi putut întîmpla să zac eu aici. Strasbour-
urg-ul nu poate pricepe însă ce te-a făcut să dai buzna tocmai pe meleagurile astea. Cu ce scop? Numai ca să treci granița?

— E vorba de un om de afaceri, pe nume Canisius. Am dat peste el aici. Venise în Spania ca să-și vadă niște case, proprietatea sa. Puțin mai tîrziu trebuia să facă drumul întors. Știam că avea să se lase cu împușcături. Am crezut că s-a dus pe munte cu gîndul de a se sinucide. De aceea l-am urmărit. N-am avut dreptate?

Lira clătină din cap în semn de încuviințare.

— N-am știut nimic, desigur, în afară de faptul că cineva se află pe munte cu o pușcă, pe care ar fi putut, s-o folosească. Am trimis cîțiva oameni înarmați, am adus un medic

psihiatru de la Hendaye și un haut-parleur. Fără niciun folos. Tocmai urcam, când am auzit o împușcătură. Am luat-o într-acolo, dar tipul s-a topit. Trebuie să întocmesc un raport pentru Parchet. Povestea din Strasbourg n-are nici cap, nici coadă; dumneata o cunoști, pare-mi-se? Dacă poți, dă-mi ceva elemente, ca să pot întocmi un raport cumsecade.

— Cu elementele pe care le cunosc eu, nu cred că s-ar putea întocmi un raport cumsecade.

— După cum văd, zise domnul Lira fără umbră de zîmbet, polițiștii de pretutindeni nu se deosebesc cu nimic, fie că sînt de unde vii dumneata, ori de unde vin eu.

— Am să-ți spun ceva, zise Van der Valk. Treaba e destul de ușoară. Dar nu e cazul să ne pripim. Nu pot s-o fac chiar pe loc. Întîi, să-mi mai adun puțin gîndurile. Sînt obosit de moarte. Poți să vii mîine?

— Da.

— Adu-mi cîteva țigări. Am să le ascund. Ceilalți nu-mi aduc decît flori.

Domnul Lira aruncă pe fereastră două chiștoace de țigară și rămase în picioare, uitindu-se în jos la interlocutorul său.

— Dragul meu, ai scăpat ieftin – când ai să te mai întrezezi, o să bem pentru asta. Am să-ți aduc cîteva țigări.

— Acum șterge-o, îngăimă Van der Valk, gata să leșine.

O infirmieră intră brusc, ca o furtună, așa cum le este obiceiul, rămase ținută locului și adulmecă.

— S-a fumat. Dumnezeuule. Ah, polițiștii... Parcă ați fi niște copii.

— Soră, zise domnul Lira liniștit, știi că ai un semnalizator defect la spatele micii dumitale Simca? Fii fată drăguță și repară-l.

Van der Valk își petrecu alte douăzeci și patru de ore alternînd veghea cu somnul și cu frînturi de gînduri. Acesta era sfîrșitul poveștii care începuse cam așa: „Odată, de mult de atunci, într-o țară ploioasă, trăia un rege...” Sfîrșitul nu avusese loc într-o țară ploioasă, ci pe povîrnișul unui deal din Spania, uscat ca un ciolan, la trei sute de metri de locul unde Van der Valk lăsase o băltoacă de sînge, cîteva sfărîmături de os, niște fragmente de intestin, și un cartuș de pușcă Mauser de zece pe șaptezeci și cinci. Numai la cîteva sute de metri mai încolo se afla locul unde Junot trecuse peste Bidasoa îndreptîndu-se spre sud, acolo unde șapte ani mai tîrziu trecuse Soult îndreptîndu-se spre nord, acolo unde o sută și cincizeci de ani mai tîrziu ultimul dintre mareșali îl așteptase pe un om de afaceri olandez pe nume Canisius, care-și oprise mașina la graniță, și stătuse cu o pușcă la pîndă după un tufiș pipernicit.

Van der Valk se aflate în biroul său din Amsterdam, văzîndu-și de treburile lui, cînd sosirea domnului Canisius îi fusese anunțată prin telefon din camera portarului, aflată în capătul de jos al scării.

— Vrea să stea de vorbă cu un personaj învestit cu mai multă autoritate.

— Cum arată?

— Tipul omului cu parale. Are un palton cu guler de blană!

Polițistul de la biroul de informații închisese geamul de la ghișeu, așa că nu putea fi auzit de pe sală. Nu se poate spune că domnul Canisius ar fi încercat să tragă cu urechea; își contempla doar pantofii negri, frumos lustruiți, și arăta foarte plictisit.

— Trimite-l sus la mine, zise Van der Valk.

Era o zi rece de început de martie, lună cu zile reci, luminoase și uscate, și cu zile reci, vîntoase și umede. Lună friguroasă. Van der Valk nu avea guturai, dar buzunarele îi erau pline de șervețele Kleenex, împăturite mărunț și puse acolo de soția lui; șervețelele ieșeau ca porumbeii unui scamator ori de cîte ori Van der Valk căuta o bandă elastică, sau o bomboană de mentă.

— Dumneavoastră sînteți inspectorul de serviciu?

— Eu. Numele meu e Van der Valk; nu doriți să luați loc?

Domnul Canisius dori să ia loc: nu avea o înfățișare athletică și se mai și ostenise să urce cele două etaje. Da, arăta a fi plin de bani. Gulerul de blană al paltonului era negru și lucios, pantalonii de un cenușiu șters arătau totuși a fi scumpi; pantofii erau făcuți de comandă. Deasupra gulerului de blană apăreau faldurile unui fular de mătase Paisley. Tăietura îngrijită a paltonului, reflectă Van der Valk, era menită să ascundă o burtică prosperă. Pălăria gri de fetru moale, căptușită cu mătase albă, și pe dinăuntru cu o bandă de piele gălbuie, imprimată cu aur, arăta ca și cum ar fi fost cumpărată cu cîteva zeci de minute înainte.

Fața lui nu-ți stăruia în minte, deși la prima vedere părea impresionantă de mare și spînată, cu nas roman, sprîncene foarte negre, urechi mari și turtite cu loburi lungi, fleșcăite, buze palide și late, fleșcăite la colțuri, și obraji fleșcăiți sub ochii mici, întunecați și vioi, singurii care nu arătau fleșcăiți. Domnul Canisius își scoase încet mînușile și le puse în pălărie, în vreme ce un diamant de cel puțin trei sferturi de carat sclipi pe mîna lui rotundă ca o chiflă și înspicată cu smocuri de par. Vocea îi era voalată, dar bogată, ca o cafea Wiener Mélange cu cremă Chantilly plutind deasupra.

— Vă rog să ascultați o poveste oarecum neobișnuită, își aprinse fără grabă o țigară de foi torpedo, foarte scurtă, fa-

bricată dintr-un tutun închis la culoare, brazilian sau ceva asemănător, gîndi Van der Valk. În jurul domnului Canisius plutea o aromă suavă de vanilie și boabe de cafea scumpă, sau poate că nu era decît rezultatul unei sugestii?

— Am să vă spun totul pe scurt, zise el, punînd deoparte o brichetă de aur extraplată.

Printr-un fel de snobism potrivit, Van der Valk își puse între buze o țigară franțuzească ieftină și o aprinse cu chibritul. Avea o brichetă nou-nouță, căreia îi schimbase piatra cu trei zile în urma. Cuvintele interlocutorului se scurgeau repede, vădînd deprinderea de a vorbi.

— Ați auzit, cred, de firma denumită în mod current Sorex. Fondatorii au realizat o avere considerabilă în secolul trecut, operînd în țările slab dezvoltate. Este o companie comercială cu interese considerabile în America de Nord și de Sud, și cu mai puține, sînt bucuros s-o spun, în Africa, unde și-a făcut începuturile. Fondatorul acestei firme se numea Marschal, un nume care desigur nu vă este familiar. Numele este purtat actualmente de un domn Sylvestre Marschal, care a moștenit și a dat amploare unei foarte mari averi. Imobilele sînt situate la Paris și Roma, la New York și Rio — n-am să citez cifra, dar puteți să mă credeți pe cuvînt că este una dintre cele mai mari averi de pe suprafața pămîntului aflată încă în stăpînire particulară. Spun particulară, fiindcă este deosebită de bunurile companiei, care cuprind proprietăți și investiții, la rîndul lor uriașe.

După o scurtă pauză pătrunse și mai adînc în subiect.

— Monsieur Marschal este încă un om viguros și activ. Deși a depășit vîrsta de optzeci de ani, se duce zilnic la biroul din Paris. Acum cîțiva ani a trecut pe numele unicului său fiu, actualmente în vîrstă de patruzeci și doi de ani, o foarte mare parte din averea sa, pentru motive pe care nu e cazul să le dezvolt. Jean-Claude Marschal locuiește aici, la

Amsterdam; în prezent eu dirijez firma Sopex din acest oraș, iar el este șeful publicității și al relațiilor cu publicul pentru Europa.

— Toate acestea sună foarte impresionant. Este însă într-adevăr așa? zise Van der Valk.

Mai auzise în trecut vorbindu-se despre această poveste.

Interlocutorul său nu zîmbi. Se mărgini să încline din cap în semn de apreciere.

— Îmi pare bine că mi-ați pus această întrebare: mi-ați dovedit că sînteți capabil să adînciți lucrurile. Nu, domnule inspector, nu este așa. Sopex este, în mare, un trust de investiții, în cadrul căruia schimburile comerciale se fac în special cu materii prime. Nu fabricăm echipament electric, nici detergenți, nici conserve pentru micul dejun. Bugetul nostru de reclame este ridicol de mic și relațiile noastre cu publicul – virtualmente inexistente. Toată lumea a auzit de noi, dar nimeni nu știe precis cum operăm și nici genul de afaceri pe care-l preferăm. În orice caz, nu vreau să ajungi la concluzia că domnul Marschal este incompetent și că îl tolerăm numai datorită numelui său. Este capabil și inteligent. Atribuțiile sale, care cuprind mai ales întîlniri, primiri și relații cu oameni din lumea întreagă, cu care compania noastră se află în legături de afaceri, sînt îndeplinite cu multă eficiență. Are un salariu excelent. Dispune de asemenea de marea avere despre care ți-am vorbit, și, care îi furnizează venituri capabile să-i umfle considerabil conturile sale înscrise sub nume diferite, în numeroase bănci europene. E vorba de un aranjament realizat în repetate rînduri de tatăl său, care în tot timpul vieții s-a temut de riscurile prezentate de tulburările politice.

Vasăzică așa.

— Și a dat de încurcături, nu?

Suna banal. Băiatul răsfățat a devenit pe parcurs băr-

batul răsfățat. Ce-o fi făcut, o fi călcat vreun pieton în vreme ce conducea beat mașina?

— Nu știu dacă se află în vreo încurcătură. A dispărut pur și simplu. Dacă e vorba de vreo încurcătură, evident că vrem să luăm măsuri de prevenire. Nu dorim ca tatăl său, un gentleman bătrîn cu sănătatea șubredă, să afle despre treaba asta. Vrem să salvărdăm o serie de lucruri. Sănătatea, proprietatea, bunul renume.

— După cîte am înțeles, nu se prea amesteca în afacerile companiei.

— Evident că nu, de vreme ce hotărîrile se iau în comun. Totuși, averea lui, deși este particulară, poate fi moștenită de companie, dacă mă exprim bine. Nu ne-ar conveni s-o vedem știrbită. Sînt de asemenea relații personale, afaceri în curs, legături pe care nu vrem să le pierdem – în sfîrșit, nu vreau să mă întind prea mult...

— A avut cumva rațiuni sau motive care l-au determinat să acționeze cu un anumit scop spre a vă păgubi? întrebă Van der Valk fără ocoluri.

Își lua acum însemnări.

— Nu, n-a avut.

— Mi-ați descris un om fără mari talente, redus la o activitate fără importanță, într-o companie care-i aparține, dacă pot să spun așa. Nu credeți că s-a socotit desconsiderat? Poate că i s-a adus un prejudiciu real, sau imaginar, care l-a determinat să lanseze un atac de un anumit gen?

— Cred că nu v-ați făurit o imagine absolut exactă, rosti vizitatorul, calm. Este firesc să ajungeți la asemenea concluzii; ar fi însă inexact să afirmăm că Monsieur Marschal e lipsit de talente. Este de o abilitate remarcabilă, are un cuvînt greu în afaceri, îi erau oricînd deschise poziții de reală responsabilitate, și acestea i-au fost oferite în repetate rînduri. Le-a respins întotdeauna. Nu pretind că am înțeles ca-

uzele. Îl plictisesc probabil afacerile. S-a mulțumit întotdeauna cu munca pe care și-a ales-o. Nu am să-i aduc decît o singură critică. Preferă să se folosească mai mult de farmecul său personal decît de mintea sa.

— Ce-l interesa? Ce-l preocupa mai mult?

— Este o chestiune oarecum deconcertantă. M-am întrebat și eu. Cînd era tînăr, îl atrăgeau distracțiile sportive. Eu nu le-am înțeles niciodată. Era un excelent călăreț, schior și pilot de automobile de curse! Juca polo, conducea iahturi cu pînze – în sfîrșit, tot felul de ocupații elegante. Mi s-a spus că era deosebit de înzestrat pentru toate acestea. Mi s-a mai spus că îi lipsea perseverența, și că slăbea hățurile tocmai cînd ar fi trebuit să le strîngă. Nu simțea imboldul să cîștige. E prea ușor pentru mine, obișnuia el să zică.

— E căsătorit?

— Da. Trebuie să vă declar, înainte de toate, că nu este o căsnicie agitată; nu s-a remarcat nici prin zguduiri și nici prin scandaluri.

— Aleargă după femei?

— Într-un mod discret.

— Vreți să spuneți, că este văzut ocazional prin restaurante cu soțiile altora, dar că n-a dat niciodată de vreo dandana?

— Da.

— Și acum să rezumăm: a dispărut fără zgomot sau scandal, foarte simplu, fără nicio indicație încotro, și de ce.

— Exact.

— Și dumneavoastră doriți pur și simplu să fie găsit.

— Desigur. E bizar, cred că mă înțelegeți. Poate să fi fost o pornire spre vagabondaj, un neastîmpăr care venea să înlocuiască anii de calm și stabilitate. Nu dădea semne de tulburări emoționale, nu era înclinat spre extravagante sau ostentația bogăției, și arăta perfect sănătos.

— Un lucru nu-l pot înțelege, domnule Canisius, de ce anume ați venit la mine. Afirmăți că nu a săvârșit nimic ilegal. Nu este nici umbră de fraudă sau de simulare. A dispărut pur și simplu și întrucât e vorba de o mare avere, creează complicații. Îmi dau seama de acest lucru, dar nu este oare o treabă pentru un detectiv particular?

Abia atunci domnul Canisius zîmbi ușor. Se ridică, își potrivește paltonul, deși acesta rămăsese încheiat la toți nasturii în decursul întregii convorbiri, își luă pălăria și o cercetă, căutînd urme de praf. Negăsind așa ceva, o puse pe cap. Își trase mânușile.

— Nu cred că trebuie să răspund la această întrebare, domnule Van der Valk. Mă gîndesc totuși că s-ar putea să primiți răspuns și la aceasta.

Se înclină cu desăvîrșită politețe, deschise ușa și ieși.

Van der Valk ridică din umeri. Se scarpină la bărbie, apoi în dosul urechii, în vreme ce citea însemnările făcute. Posibilități erau multiple. Omul acesta se certase poate cu nevastă-sa, fără să se fi aflat ceva în afară. Săvîrșise poate ceva care-l făcuse să cadă victima unei tentative de șantaj. Poate că i se năzărise să se lipsească de toate și s-o ia razna pentru un timp, uitînd însă a încunoștința pe cei din jur. Poate că domnul Canisius îi turnase o groază de gogoși. Milioane de situații tulburi sau de necazuri puteau să existe în viața unui om foarte bogat spre a-i explica dispariția. Niciuna din acestea nu-l interesa în mod deosebit; rostul lui era să detecteze și să prevină încălcările codului penal în Amsterdam,

Închise carnetul cu însemnări și luă o filă a cărei lectură o întrerupsese. Simți o gîdilitură în mijlocul spatelui; desigur, un fir de păr se plasase tocmai acolo. Situația aceasta

era în orice caz mai supărătoare, și îl mai și interesa direct; cu mîna rămasă liberă lărgi nodul cravatei, își desfăcu nasturele de la guler și își vîrî un creion de-a lungul spinării, în jos. Domnul Canisius era un tip interesant și, fără îndoială, tot așa era și domnul Jean-Claude Marschal; toate păreau foarte misterioase, dar gîdilatul se impunea ca prima urgență.

Creionul nu era destul de lung. Pe undeva avea o riglă de lemn; scotocea tocmai printr-un sertar în căutarea ei, cînd sună telefonul.

— Van der Valk.

Iat-o. O făcu să alunece în jos cu voluptate și schiță un slalom cu amîndoi umerii.

— Aici șeful poliției, auzi el o voce bătrînicioasă, sîcîitoare, foarte familiară lui.

Lăsă rigla înțepenită de-a lungul spinării: vorbea cu comandantul poliției din Amsterdam, șeful lui suprem.

— Da, domnule prim comisar.

— Vorbesc cu ofițerul de serviciu, nu-i așa?

— Da, domnule prim comisar.

Urmă o pauză lungă, ca și cum Van der Valk ar fi ascultat pe cineva, acoperind cu mîna microfonul. Vocea bătrînului suna de parcă ar fi căutat ceartă. Se găsisese oare iarăși vreun individ care să se plîngă că prosoapele de la toaletă se murdăriseră? Numai așa ceva ar fi fost de natură să stîrnească talentele administrative și detective ale excelenței sale. Van der Valk ura aceste prosoape; erau înfășurate într-unul din acele oribile dispozitive mecanice care bîzîiau și clănțăneau cînd trăgeai de ele, și pînă la urmă abia dacă te alegeai cu cîtiva amărîți de centimetri. Săptămîna trecută le smucise mai brusc și trăsese afară toată blestemata de încărcătură, ca pe un enorm și odios sul de hîrtie igienică.

— Ai primit vizita unui oarecare domn Canisius.

Deci, dintr-acolo bătea vîntul.

— Da, domnule prim comisar. A semnalat dispariția unei persoane.

— Vei da urmare acestei plîngerii, Van der Valk. Dumneata, personal, și de îndată. Ești eliberat de obligațiunile dumitale obișnuite; superiorii dumitale vor fi încunoștințați de aceasta. Vei lua măsuri pentru găsirea persoanei dispărute.

Ei... Tonul era cît se poate de categoric. Decisese într-adevăr excelența sa că el ar fi omul cel mai potrivit pentru găsirea milionarului dispărut? Ori decizia era a domnului Canisius?

— Hm-hm. Nu îți este îngăduit să folosești mijloace de transport oficiale, și nici mijloace de comunicare oficiale. Cheltuielile dumitale vor fi decontate în limite rezonabile. Nu ai nevoie de ajutoare. Ai să lucrezi pe tăcute, cu discreție Van der Valk, prudență, tact, pe tăcute. Mă înțelegi, hm? Este limpede? Rapiditate, energie, agerime – dar pe tăcute. Hm?

— Perfect limpede, domnule prim comisar.

— S-ar putea să fii nevoit să treci granița. Ești autorizat să o faci. Nu ești însă autorizat să ceri ajutor din partea autorităților acelei țări sau oricărei alteia, cu excepția unor împrejurări care ar impune în mod expres aceasta.

— Da, domnule prim comisar.

— Poți să treci de îndată la lucru. Subinspectorul îți va prelua sarcinile de serviciu. Comisarul va fi în biroul său în această după-amiază.

— Am înțeles, domnule prim comisar.

Vocea avea un sunet aspru, cicălitor, mai neplăcut decît prosoapele de la toaletă.

— Domnul Canisius te așteaptă în biroul său azi după-amiază, la ora două.

— Foarte bine, domnule prim comisar.

Receptorul fusese trîntit cu furie. Ei... Tunet dinspre

partea stîngă era considerat, după cîte își amintea el, un semn rău de către augurii romani.

Domnul Canisius, sau Sopex, ori cum ai fi vrut s-o ci-tești, erau ai dracului de șmecheri. N-aveau nevoie de publi-citate; oh, sigur că nu. Ridicau receptorul și-l chemau pe șeful poliției.

Marile firme procedau la fel: evident, nu era nimic imoral în asta. Își aminti de un caz recent, nu prea deosebit de acesta. Un grangur destul de important, dintr-una din acele imense piramide industriale, dispăruse în vreme ce se înapoia de la o conferință ținută la Paris. Întregul aparat po-lițienesc și întreaga țară fuseseră răscolite cu remarcabilă viteză, pînă cînd omul fusese găsit, o săptămînă mai tîrziu, într-un obscur sat de pe marginea mării. Explicația, foarte simplă era că bietul om sărise de pe linie din cauza exce-sului de muncă și abia scăpase să nu se smintească de tot; psihiatrul său îi prescrise un urgent și absolut repaus precum și o undiță. Atît de aiurit fusese sărmanul de el, încît – fie-vă milă de bieții granguri – uitase să-i spună pînă și ne-vestei lui. Înnebunită de grijă, ea alergase peste tot și presa prinsese de veste.

În cazul acesta, însă, presa nu aflate nimic.

De altfel, gîndi el, una e să dai o asemenea alarmă încît să pui în mișcare toată jandarmeria rurală, și alta e să mergi, discret la șeful poliției, spre a-i da instrucțiuni să detașeze un inspector din brigada criminală care să lucreze pe tăcute; cu tact și curtenie. Cu toate cheltuielile plătite, desigur! Cred că i-a scos peri albi bietului șef al poliției.

Oricine putea deduce că Sopex avea mare greutate, cu atît mai mult cu cît era o firmă cu ramificații în toată lumea. Dacă ceea ce era bun pentru General Motors era bun pentru toată națiunea, concluzia logică la care ajungeai era că ceea

ce era rău pentru Sopex era rău, foarte rău pentru mai multe națiuni.

Ceea ce nu era de natură să-i ușureze activitatea...

Continuă să se scarpine cu rigla în vreme ce-și lua note. Ajunse la concluzia că era bine să-și înceapă campania plină de curtenie ducându-se acasă, luînd cel mai bun dejun posibil, să-și pună apoi o cămașă curată, să-i ceară soției sale să-i facă o valijoară de week-end și, imediat după aceea, să alerge să se tundă. După aceea își va îmbrăca hainele noi, maro închis, de stofă englezeasca – fiindcă nu se știe cu cine putea să se întâlnească.

Turistului care aleargă cu limba scoasă pe urmele lui Rembrandt i se spune că faima orașului Amsterdam se datorește în primul rînd faptului că are de două ori mai multe canale și poduri decît Veneția, și în al doilea rînd fiindcă este înzestrat cu o foarte frumoasă arhitectură a secolului al XVII-lea. Este adevărat că în acea epocă în care gloria Parisului și a Vienei țineau încă de domeniul viitorului, cînd capitala politică a lumii era Madridul și capitala diplomatică și artistică era Veneția, Amsterdamul rămânea capitala comercială și bancară a lumii. Turistul care găsește azi puține dovezi ale acestui trecut este înclinat să fie sceptic. Și are de ce; căci părinții orașului, mai puțin inteligenți decît cei de la Veneția, decît cei de la Innsbruck și chiar decît cei de la Saint-Malo, dăduseră automobilului întreaga libertate, anihilînd în mod practic toată frumusețea Amsterdamului.

Căci frumusețea există, și încă foarte multă. Negustorii aprigi la caștig din Amsterdam se numărau printre cei mai mari protectori ai artei din lume; iubeau frumosul și pentru el cheltuiau banii cu nemiluita. Dacă artiștii mureau ruinați

sau la azilul de săraci, ca Hals de pildă, sau își vindeau tablourile spre a-și plăti brutarul, ca Vermeer, nu era vina celor aprigi la câștig, pentru că vulgarii bancheri și burgmaiștri își clădeau case superbe și le umpleau cu splendori.

Casele pot fi încă văzute, înmănunchate de un brîu bine strîns care înfășoară inima Amsterdamului în patru cercuri concentrice. Singelul, Canalul Gentilomilor, Canalul Împăratului și Canalul Prinților, sînt nume umflate, care sună ciudat în urechile noastre; dar acei oameni erau cu toate acestea ceea ce pretindeau a fi.

Prietenii automobilului susțin că brîul sugrumă Amsterdamul. Ar dori să vadă toate canalele umplute cu pămînt și transformate în drumuri inelare, cu locuri de parcare subterane. Părinții orașului se zvîrcolesc, se văicăresc, dar nu fac nimic.

Frumoasele case sînt dărăpănate, murdare; n-au mai rămas din ele decît fațadele; interioarele au fost devorate, ca brînză de viermi, de către un comerț mai josnic și mai meschin decît cel din secolul al XVII-lea. În fiecare casă sînt trei sau patru negustori care vînd cu rabaturi neînsemnate, spre a-și zdrobi concurența, și tot atîția oameni merituoși îngheșuiți deasupra, în mansarde denumite politicos apartamente. Cîteodată, un foarte important om de afaceri își întinde șezutul gros peste întreaga casă și o înfrumusețează cu un hol de primire, cu marmură și lemn de mahon, cu litere de bronz în ghirlandate, cu seifuri încărcate cu documente și cu un aer de greutate, asemeni anticului Atlas.

Sînt o mulțime de nulițăți bombastice, delegați și mișuni și consuli și tot felul de șarlatani de mahala. Dacă două sau trei din aceste case frumoase mai rămăseseră proprietate particulară, era o adevărată minune.

După cîte știa Van der Valk, nu se mai afla niciuna în această situație. (Palatul de Justiție însuși nu ocupa oare cî-

teva sute de metri de urîtenie monstruoasă de-a lungul lui Prinsengracht?) Fusesse în mai multe din aceste case spre a aduna tot felul de indivizi, începînd cu contabili frauduloși și terminînd cu falși ghicitori în palmă; proprietățile particulare de pe canale nu mai tentează pe nimeni. Casele sînt zăvorîte și au obloanele trase. Sînt uși care nu se deschid niciodată, deoarece de-a lungul grilajelor de la parter bicicletele sînt îngrămădite ca oasele combatanților morți la Verdun. Dactilografe și funcționari bat cît e ziua de lungă caldaramul alcătuit din pietre mărunte. Faimoasele automobile ale oamenilor de afaceri sînt înșiruite de-a lungul apei, ca niște conserve de somon într-o băcănie – așa de bine se aseamănă. Peste tot praf, gunoaie și ziare murdare, printre care cîinii și oamenii adulmecă, urinează și scormonesc. Camioane se hurducă și huruie; domnește o larmă îngrozitoare, miroase urît și abia dacă găsești pe unde să treci. Van der Valk, călcînd ca o pisică, sosi la birourile firmei Sopex, care ocupa – cum era de așteptat: – o casă întreagă.

Era acolo o placă de alamă foarte mică și foarte lustruită și, imediat după ușă, un spațiu atît cît să permită unui om slab să se strecoare pînă la ghișeul mohorît al portarului; urma apoi altă ușă blindată și masivă, care nu se supunea decît la apăsarea unui mic buton acționat de degetul bătorit al portarului. Van der Valk își arată legitimația, murmură ceva și așteaptă umil în vreme ce sosirea sa era verificată telefonic.

Domnul Canisius ocupa un birou asemănător celor folosite de oamenii de afaceri foarte bogați, curat, îngrijit, liniștit, avea cel puțin meritul de a fi lipsit de ostentație.

— Luați loc... Am să vă spun de la bun început că nu doresc să interogați personalul casei noastre. Am făcut cercetări amănunțite. Nu am găsit nicio excentricitate, nicio neregularitate.

— Cu permisiunea dumneavoastră am să vă spun și eu ceva, tot de la bun început, zise Van der Valk cu politicoasă bună voie. Am să interoghez pe cine am să cred de cuviință, cu discreție, potrivit instrucțiunilor, iar în caz contrar am să-mi iau tălpășița, ori are să mă lovească damblaua și o să căutați atunci pe altcineva.

Domnul Canisius schiță o umbră de zîmbet.

— Nu vă supun la nicio restricție în afara acestei clădiri. Am să vă dau adresa doamnei Marschal, a doctorului, a notarului și a ultimei persoane care pare să fi vorbit cu domnul Marschal, și cu care acesta era în relații de prietenie. Trebuie să mă credeți pe cuvînt de onoare că nimeni din această clădire nu vă poate fi de folos.

— În situația actuală vă cred cu plăcere pe cuvînt. S-ar putea să-mi schimb însă gîndul dacă voi afla din alte părți ceva deosebit.

— În acest caz, am să vă dau adresa locuinței mele. Telefonați-mi dacă doriți, veniți să mă vedeți dacă este necesar – dar vă rog să nu mă vizitați și nici să nu-mi telefonați aici.

— Cine de aici a avut cel mai mult de-a face cu el?

— Secretara lui personală. Bineînțeles, este o persoană discretă, am să vă îngădui această excepție, însă, v-aș ruga, în afara clădirii.

Ridică receptorul.

— Douăzeci și trei. Domnișoara Kramer. Aș dori să te întîlnești cu cineva în seara asta, cu care să stai de vorbă. Cinci și jumătate? La Cafeneaua Polen – vă convine? (Asta către Van der Valk, care înclină din cap.) Atunci așa rămîne, domnișoară Kramer. Cred că asta e tot. Mulțumesc.

Van der Valk se ridică, luă foaia de hîrtie scrisă citeț care i se întindea, o vîrî în buzunarul de la piept, se înclină și deschise ușa.

— Telefonați-mi din timp în timp, domnule Van der

Valk, auzi el un murmur politic. Să zicem, cel puțin o dată pe săptămână. Sînt totdeauna acasă. Mai des dacă aveți ceva important.

Van der Valk încuviință cu o înclinare a capului și închise ușa.

Foaia de hîrtie avea gravată pe ea „Din partea lui F.R. Canisius” și cuprindea adresa firmei din Amsterdam. Era o hîrtie de calitate, ca de bancnotă, și nu avea pe ea viniete și nici vreun motto.

Domnul Canisius locuia mult în afara orașului, într-o vilă cochetă, dintr-acelea care au pereți de sticlă și celule fotoelectrice pentru deschiderea ușilor; iar toate celelalte adrese, constată cu plăcere Van der Valk, se aflau într-un perimetru de vreo două sute de metri față de locul în care se afla în momentul de față.

La notar fu primit de îndată, tratat cu glacială rezervă și introdus în cel mai întunecat birou pe care văzuse vreodată, un birou tot atît de obscur și de mohorît ca și o pădure de pini din Laponia, într-o zi de miez de iarnă; dar nu i se spuse nimic. Afacerile particulare, chestiunile financiare, dispozițiile testamentare și relațiile de familie ale domnului Marschal nu priveau de altfel nici poliția, nici firma Sopex, și nici pe toți domnii Canisius din lume. Van der Valk plecă iritat și cu bănuiala că domnul Canisius știusese toate acestea perfect de bine și că-i întinsese o cursă meschină.

La doctor îi fu și mai greu să ajungă, dar putu să afle mai multe. Dar nici acestea nu-i fură de mare folos.

— Îi făceam un examen general odată pe an și, în afară de aceasta mă consulta ocazional pentru cazuri banale, cum ar fi de pildă o laringită; avea o constituție athletică, ducea o viață regulată și foarte sobră și nu avea niciun fel de slăbi-ciuni. Îmi pare rău, dar nu am cum să vă ajut. Mă tem că nu vă pot da nicio explicație de ordin medical. Nu suferea de

epilepsie, nici de sifilis, nici de tuberculoză. Nu-l supăra nicio nevroză și nici nu avea ciudățenii – altfel mi-ar fi vorbit despre ele. Aș fi observat orice altă infirmitate. Poți să excluzi orice amnezie sau orice fel de sindrom. Nu suferea de nicio infirmitate fiziologică; avea ficatul, plămînii și inima unui om de douăzeci de ani. Tulburări psihologice...

Ridică din umeri.

— După cîte știți, a consultat vreodată un medic psihiatru sau ceva asemănător?

— Nu, nu mi-a ajuns la cunoștință așa ceva. Sincer să spun aș fi surprins. Ar exista un oarecare element neuropsihic. Suferise unele răni ușoare, accidente de schi, sau chestii din acestea. Dar niciun fel de tulburare serioasă sau prăbușire fizică. Aș fi în stare să mănînc și cartea de telefon, dacă nu e mai sănătos decît dumneavoastră și cu mine la un loc, domnule inspector.

— Cînd l-ați văzut ultima dată?

O fișă apăru ca prin farmec.

— În octombrie trecut, o mică infecție virotică. Era un fel de epidemie pe vremea aceea. August, reînnoirea vaccinarilor. Februarie, o durere în gît. Trei vizite în treisprezece luni.

— Multe mulțumiri.

— Multe regrete.

Doamna Marschal locuia chiar peste drum, pe Keizersgracht. Aceasta nu-i trezi mirarea, deoarece existau multe apartamente în zona aceea. Găsi însă o casă, un zid înalt închidea aristocratica proprietate. Citise despre astfel de lucruri, dar nu văzuse niciodată așa ceva. Sui cîteva trepte înalte, cuprins fără să vrea de sfială și dibui destul de anevoie o sonerie ascunsă într-o floare de fier forjat, complicată, dar de cel mai pur baroc.

Nu se arată nimeni și el avu senzația că este observat

printr-un periscop și luat drept un vânzător ambulant, care nu știe decît să sune pe la casele oamenilor. Era pe punctul să renunțe, cînd o voce îl luă pe nepregătite; în clipa aceea era cu spatele spre ușă.

— Ce dorește Monsieur?

Uimire. În fața lui stătea un majordom în costum clasic, cu vestă în dungi galbene. Nestor!

— Aș dori foarte mult să vorbesc cu doamna, dacă este acasă. Iată cartea mea de vizită.

— Regret că trebuie să vă dezamăgesc, domnule, dar Madame nu vă poate primi dacă nu sînteți așteptat.

Un regret curtenitor, în olandeza corectă și pedantă a unuia care a învățat limba pe plăci de gramofon.

Firesc ar fi fost ca Van Der Valk să rostească sec „poliția”, dar i se spusese... Nu cumva tipul ăsta era spaniol?

— Sper, zise el încet, poticnindu-se în spaniola lui elementară, că Madame va accepta să mă primească după ce va citi această carte de vizită.

Pe spatele ei scrisese „Canisius”

Un zîmbet străbătu masca de curtenitoare gravitate.

— Sînt portughez, Monsieur. Desigur, am s-o întreb. Scuzați-mi ezitarea, instrucțiunile sînt formale. Dacă Monsieur și-ar da osteneala să intre...

Se afla într-un hol înalt și îngust, cu pardoseală de marmură trandafirie și pereți zugrăviți în verde gălbui și într-un auriu palid. Panouri cu stucaturi albe; ciorchini de struguri și frunze de viță de vie în basorelief. În fundul holului se afla altă ușă, cu aceleași împletituri de fier forjat care aminteau vița de vie. Prin această ușă dispăru Nestor.

Un timp, Van Der Valk rămase cu gura căscată. În viața lui nu mai văzuse așa ceva; făcu încetișor cîțiva pași înainte și încercă ușa. Aceasta nu cedă; se afla în casa unor oameni foarte bogați și cum hoții ar putea fi ispitiți, ușile aveau se-

crete cunoscute numai proprietarilor, lui Nestor și companiei de pază Holmes. Casa era prin excelență tăcută ca și înapoierea lui Nestor.

— Madame va fi încântată să vă primească, domnule, îmi permiteți?... Ușa era deschisă și Nestor sta pe treapta de jos a scării. — Sînteți amabil, Monsieur, să așteptați încă o clipă.

Dincolo de scară se afla o mică seră de portocali. Spre dreapta, cu fața spre scară – treptele erau de aceeași marmură trandafirie, cu o balustradă suplă turnată fie din oțel fie din bronz – se afla o nișă sau un alcov în care era așezat un mic nud de marmură. Van der Valk știa foarte puțin despre asemenea lucruri; să fie un Rodin? Tot la picioarele scării se mai afla și statuia de bronz a unui băiat, care trebuia privită dinspre sera de portocali. Ai fi putut de asemeni să-l privești de sus, dacă urcai scara. Urcase zece trepte și se întreba, stînd în continuare cu gura căscată, dacă statuia de bronz ar putea fi într-adevăr de Donatello. Tresări cînd auzi o voce chiar în spatele lui.

— Aveți perfectă dreptate, chiar în felul acesta trebuie să privite.

Se întoarse oarecum rușinat. O femeie într-o mătăsoasă rochie de casă stătea pe trepte. Dungi verticale, subțiri, de un verde măsliniu și de un cenușiu ca argintul.

— Iertați-mă, le priveam cu admirație.

Ea ținea în mînă cartea lui de vizită, pe care i-o înapoie, măsurîndu-l cu privirea de sus pînă jos.

— Nu are nicio importanță. Cred că ar fi mai bine să intrăm în această cameră, nu-i așa?

Deschise ușa de lîngă capătul de sus al scării și-l așteptă.

— Vă rog să luați loc, domnule Van der Valk, aș vrea să vă simțiți cît mai bine. Aveți destul timp? Bine! Și eu am. Doriți un pahar de Porto?

— Nu numai pentru mine.

Ea surîse ușor.

— Oh, nu. Îmi place și mie vinul de Porto.

Nu sună, ci îl servi ea însăși.

Se aflau într-un mic salonaș, deschis spre sera cu portocali; un fel de cameră în care să-ți petreci dimineața. Mobilă de nuc, cu linii grave, simple și pure. Desigur mobilă englezescă și, după cât socotea el, din secolul al XVIII-lea. Tatăl său s-ar fi priceput mai bine – fusese tâmplar de lux – și dacă ar fi fost aici, i-ar fi putut spune despre ce era vorba. Scaunele și canapeaua erau tapisate cu un brocart de un trandafiriu ruginiu: nu exista niciun covor, de altfel camera nici nu avea nevoie de așa ceva. Podeaua era din stejar masiv frumos lustruit.

Pe eticheta de pe sticlă scria „Smith Woodhouse”. Nu putea să vadă anul. Dar ce importanță avea?

— În sănătatea dumneavoastră, zise doamna Marschal luînd loc.

Sorbi o înghițitură de Porto și gîndi furios: „De ce dracu o fi fugit imbecilul ăsta de atîta bine?”

Poate din cauza nevestei sale; o studiere. Ten luminos, tră-sături limpezi, clasice, oarecum rece pentru gusturile unora. Ochi de un căprui întunecat și un păr bogat, închis la culoare, strîns acum cu o bentiță de catifea. Silueta arăta destul de plină; ar fi fost greu să-ți faci o idee văzînd-o într-o rochie de casă. Avea purtări alese, prietenoase chiar, piciorul era prins într-un papuc de piele. Dintr-o privire își putu da seama că avea forma piciorului și glezna frumos modelate. Sînge albastru, rasă și neam mare. Stătea foarte dreaptă, ca și cînd ar fi fost educată într-o școală de maici.

— V-au plăcut statuile, rosti ea gînditoare. Vă place și camera aceasta?

— Foarte mult. Stil englezesc? Secolul al XVIII-lea?

— Heppleyhite. Piesa de acolo este „William și Mary”, zise ea sorbindu-și vinul de Porto.

Și el și-l bău pe al lui, simțindu-se deja ușor amețit. Și nu era numai din cauza băuturii „Smith Woodhouse”.

— Cred că o să ne înțelegem bine, zise ea vorbind parcă pardoselei. Cred cu tot dinadinsul.

El nu spuse nimic – ce-ar fi putut să spună?

— Ar netezi multe greutăți zise ea... Știați că nudul acela este de Rodin?

— Nu știam, dar m-am gândit că ar putea să fie, răspunse el.

— O să ne înțelegem bine. V-a plăcut vinul, mai luați. Serviți-vă singur.

Cînd și-l turnă, își aruncă privirea asupra anului. O mie nouă sute patruzeci și cinci.

— Domnule Van der Valk, ce știți despre misiunea care vi s-a încredințat, în legătură cu această casă?

— Că soțul dumneavoastră a dispărut. Că mi s-a cerut să-l găsesc. În afară de aceasta, absolut nimic.

— Asta e tot ce a putut să vă spună domnul Canisius?

— Mi-a schițat pe scurt și foarte superficial viața și firea soțului dumneavoastră.

Ea își împinse buza de jos puțin în afară.

— Nu are o părere prea bună nici despre una, nici despre cealaltă, dar asta nu înseamnă că are și dreptate. De altfel, nu este decît un om de afaceri. Într-o zi – înainte de a-l cunoaște mai bine – i-am servit ceai într-un serviciu de porțelan de Sevres. I-am spus că este Sevres, deoarece mă întrebase! A reacționat imediat spunîndu-mi că trei tăvi de Sèvres descompletate, au fost cumpărate la Drouot, cu o sumă nemaipomenită. Le vede pe toate prin prisma cumpărătorului la licitație. Soțul meu se pricepe la astfel de lu-

cruri; îl pasionează. În familia lui există un puternic spirit evreiesc, dar dacă le-o spui, se-nfurie.

— Ați vrea să se întoarcă?

— Întrebarea e foarte complexă. Dacă s-ar întoarce, ar fi poate spre binele tuturor. Întrucît a plecat de bună voie, nu știu ce să mai cred.

— Nu socotiți că s-ar putea întoarce din proprie inițiativă?

— E greu de spus, chiar pentru cineva care-l cunoaște atît de bine ca mine. Nu cred că o va face. Dar s-ar putea să greșesc.

— S-o fi plictisit să facă pe marioneta?

— Nu, domnule Van der Valk, să nu vă luați după cele spuse de Canisius. Nu e chiar atît de simplu.

— Poate aflu de la dumneavoastră mai mult.

— Am ajuns la concluzia că mi-aș pierde vremea dacă aș vorbi cu cineva despre asta. Poate că mă înșel.

Acum era cu desăvârșire lucid, stimulat de Smith Woodhouse, Rodin, William și Mary. Doamna Marschal nu dorea ca el să-și înceapă investigațiile pentru găsirea soțului ei. Nu voise să cheme poliția și nici ideea cercetărilor nu fusese a ei. Asta nu ducea la presupunerea că ea ar fi contribuit direct la dispariția lui, ori că ar fi avut vreo legătură cu aceasta. Pur și simplu nu-i plăcea Canisius. Era foarte probabil că și acest domn îi împărtășea antipatia. Nu-l interesa prea mult nici Jean-Claude Marschal. Atunci, de ce Canisius anunțase poliția?

Avea multe de lămurit. Un polițist, după toate regulile, cîștigă experiență având de-a face cu oameni de mijloc, cu slujbe de mijloc; aceștia sînt destul de complecși, totuși te învîrtești într-un mediu obișnuit și cu un fel de a gîndi legat de fapte obișnuite. Viața unui om este foarte banală, de altfel, toți oamenii din Olanda duc o astfel de viață. Toată

această experiență nu mai are nicio însemnătate cînd ai de-a face cu oameni foarte bogați sau foarte săraci. Nu este permis să fii atît de sărac încît să trăiești într-un bidonville, căci acestea nu există în Olanda. Nu este permis nici să fii prea bogat. Această casă era un fel de fortăreață durată împotriva dușmăniei și a lipsei de înțelegere, ceea ce putea explica oarecum poziția femeii. Ea nu trebuia neapărat socotită o criminală.

— Vreau să vă explic, cît se poate de simplu că această chestiune nu este atît de simplă pe cît pare, spuse ea încetișor. Este inutil să mă întrebați unde a plecat.

— Știți unde a plecat? zise el, zîmbind tainic în colțul gurii.

— Vreți să spuneți că urmăriți să vă faceți o idee despre cît de simplu sau de complicat este acest caz. Este meseria dumneavoastră și nu cred că ați dori ca o femeie proastă să vă încurce și mai mult. Foarte bine, am să vă arăt tot ce se poate vedea. O să vă puteți face o idee. N-am să adaug niciun comentariu și am să vă răspund ori de cîte ori o să mă întrebați, fără să vă ascund nimic, dacă vă convine așa, totul despre el. Căutați în toate ceea ce vă interesează – și trageți concluzia pe care o doriți.

— Vorbiți-mi despre dumneavoastră.

Probabil că arăta oarecum stingherit, fiindcă nu îndrăznea să fumeze în această încăpere, unde nu era poate permis și unde nu se aflau scrumiere. Ea observă aceasta. Dintr-o mobilă William-și-Mary din care scosese vinul de Porto, luă o casetă de argint cu o tăviță de lemn înăuntru, care putea ține locul unei perfecte scrumiere, și o cutie de lemn cu țigări de foi cubaneze. Mișcărilor îi erau repezi și sigure; nu-l sună pe valet. Mai era acolo și o cutie de chibrituri mari de bucătărie. Aranjamentul acesta putea să fie al lui Jean-Claude.

— Locuiesc singură în această casă. Am doi copii, două fete, care învață în Belgia. După cum vezi, familia Marschal nu mai are alți membri... Sînt belgiancă. Numele de domnișoară a fost De Meeus, iar tatăl meu era baron. Am fost campioană de schi. Campion înseamnă că te afli printre primii zece. La douăzeci și unu de ani am avut un grav accident, dar pot încă să schiez. L-am cunoscut pe soțul meu pe vremea cînd se număra și el printre primii zece schiori. Am întîmpinat o mare împotrivire din partea familiei mele – căci toți banii lui păreau să provină din surse foarte îndoielnice. Bătrînul Marschal, bunicul lui Jean-Claude, era un tip dezgustător, după cîte cred, amestecat în cele mai murdare afaceri. Au văzut desigur în mine un factor susceptibil să le accentueze onorabilitatea. Le plăcea să fie în termeni buni și cu monarhiștii și cu republicanii. N-au pretins niciodată să devină castelani sau moșieri – erau prea deștepți pentru așa ceva. Știau că s-ar fi făcut ridicoli și celor din familia Marschal, domnule Van der Valk, nu le plăcea să se facă ridicoli. Să nu încerci niciodată să umilești un Marschal – lecția aceasta am învățat-o foarte repede. Bătrînul, socrul meu, este un om foarte dur. Așa și trebuia să fie în afacerile sale. Canisius nu este decît un contabil, un om din administrație. Un nimeni...

Afacerile îl plectiseau de moarte pe soțul meu. Întotdeauna l-au plectisit. Nu se simțea umilit, fiindcă era doar un fel de maestru de ceremonii; nici nu se sinchisea de acest lucru. Pentru el, banul era o unealtă, ca un ciocan, de pildă, cu care bați cuie. Nu era robul banilor...

A învățat la o școală din Anglia. M-am întrebat adeseori dacă aceasta nu i-a dăunat... Nu s-a familiarizat cu filosofia. Nu pretind să-l înțeleg, vă dați seama. Nu întru totul. Pot totuși să vă spun că toată viața lui s-a redus la o goană serioasă după ceva care să-l poată satisface. Sensibilitatea lui e

foarte fină, foarte fragilă. Din cînd în cînd îl cuprinde un entuziasm pătimaș. Cîteva luni aceasta îi umple întreaga existență, apoi entuziasmul îl părăsește, tocit de un fel de sațietate. Uneori era nebun după sporturi, după artă, după explorări, ascensiuni pe munți ori după altele. Niciuna din acestea nu i-a satisfăcut setea. Nu alerga după plăceri, cred că mă înțelegeți. Nu era un avid de voluptăți vulgare. Nu știu ce-i lipsea. De cîte ori n-am stat cu el, la o revistă sau spectacol și l-am auzit murmurînd furios: „Cum pot să înghită așa ceva?” Tot ce era rău sau stupid, pretențios sau fals, îl făcea să se rușineze. Și, de cîte ori, aflîndu-mă cu el pe cîte o terasă și urmărind cu privirile mulțimea de oameni care se distrau, nu l-am auzit murmurînd: „Cum naiba se amuză ăștia, ce văd, ce simt?” Îi lipsea cu desăvîrșire dorul de a fi fericit. Îi plăcea să se complice. Pentru el nimic nu era desăvîrșit.

— Domnul Canisius îmi spunea că uneori, soțul dumneavoastră se ținea după femei, dar că în comportarea lui, în acest domeniu exista destulă discreție.

— Nu mi-am închipuit că băcanul ăsta are atîta spirit de observație.

Doamna Marschal se gîndi un timp, ca și cînd s-ar fi luptat cu ea însăși.

— Veniți să vă arăt ceva. Vreau să vă demonstrez că nu am nimic de ascuns și că nu îmi e rușine să mă umilesc. Jean-Claude nu avea înclinații spre crimă, dar a încercat diferite vicii într-o vreme sau alta.

Urcară pe scară: nu se vedea nici urmă de servitor – sau poate că aveau instrucțiuni să nu stea în drumul oamenilor?

— Cîți servitori aveți?

— Patru, în casă. Majordomul, este însurat cu o dactilografă de la ambasada portugheză. Bucătăreasa, camerista – sînt surori – și o jupîneasă.

— Locuiește vreunul din ei în această casă?

— Nu. Toți locuiesc într-o clădire, special cumpărată pentru ei și transformată în apartament. Mai avem și un grădinar, dar care nu intră niciodată în casă.

Încăperea era foarte simplă și nu se remarca prin nimic. Nu găseai acolo vreun pat cu coloane care să-i fi aparținut lui Napoleon și nici alte lucruri de acest fel. Doamna Marschal îl conducea fără a face comentarii.

— Aceasta e camera mea de baie, zise ea monoton.

Oh, aici nu se încurcaseră cu nimicuri. Era mare cât două camere de dormit și trebuie să fi fost una dintre cele mai vaste încăperi din această casă imensă. Unul din pereți era acoperit cu dulapuri încastrate, cu uși culisante. Acestea erau îmbrăcate în marmură verde, a cărei grosime nu putea s-o aprecieze. Pardoseala era de marmură de un crem ce bătea în galben, cu vine de un roșu întunecat. Camera era surprinzător de încălzită; se opri deodată și puse mîna pe podea – da, dedesubt se afla o instalație de încălzit electrică.

Baia era alcătuită dintr-o mică piscină de înot îngropată. Să tot înoți... avea vreo cinci metri pe trei și era de marmură albă. Avea trepte pe una din laturi și la fiecare capăt se aflau fîntîni – una era făcută dintr-un imens bolovan. Poate că erau mai mulți bolovani, dar el nu putea să-și dea bine seama. Nu știa ce fel de stîncă era și nici de unde țîșnea apa, care se scurgea pe toate părțile în șiroaie ce picurau muzical. Stîncă era brută, crăpată, acoperită cu mușchi și părea foarte veche. Era o adevărată grădină de mușchi, o grădină de ferigi și Dumnezeu știe ce plante mai erau acolo, probabil orhidee sud-americane sau ceva asemănător.

Cealaltă fîntînă era alcătuită dintr-o statuie de bronz de un verde întunecat, care reprezenta nudul mic și zvelt al unei fete, o Psyche. Doamna Marschal trebuie să fi răsucit un robinet undeva, căci jeturi de apă unduitoare și firave

țișniră din mâinile întinse în sus ale statuii; era ca și când ar fi împărțit binecuvîntări, lumină sau căldură – Van der Valk n-ar fi putut să spună.

De cealaltă parte a încăperii se desfășura o colonadă suplă, aeriană. Se mai aflau acolo multe statui, dar el nu le mai privi – se săturase de atîtea statui. Plafonul era de asemenea de marmură – un fel de pardoseală crăpată și zgrunțuroasă așezată cu susul în jos. Și acolo creștea mușchiul. Lumina, asemenea unui răsărit cu raze trandafirii, izvora dinapoia colonadei. Evident, nu putea să nu admită că întregul ansamblu avea o frumusețe deosebită.

— Cu cît mă uit mai mult, cu atît îmi crește nedumerirea, mormăi el înciudat.

— Aceasta l-a făcut fericit un timp destul de îndelungat, răspunse ea într-un murmur sec. Nu mă întrebați cît a costat? rosti malițios.

— Dacă nu a avut importanță pentru el, nu are nici pentru mine.

— Pentru aceasta o să primiți o răsplată.

Camera de culcare a lui Jean-Claude era în cealaltă aripă. Nu se făcea remarcată prin nimic; ca și a soției sale, era modernă, ținută în perfectă ordine și lipsită de extravagănță. Erau acolo fel de fel de lucruri, ca de pildă: haine, perii de cap, butoni simpli dar foarte scumpi, pe care le lăsase în urma lui fără o privire de regret. Ar fi vrut ca butonii lui să fie din perle adevărate și nu imitații, dar lucrurile nu însemnau nimic pentru el. Nu-l interesau decît acelea care nu puteau fi cumpărate, ca de pildă liniștea sau diamantul verde din Dresda. Peste tot era la fel. Exista și o bibliotecă frumoasă cu un Matisse, cîteva țigări de foi de foarte bună calitate, o splendidă colecție de partituri ale lui Beethoven și cîteva cărți în magnifice legături din piele, fiecare din acestea constituind pentru un om obișnuit ca Van der Valk

culmea ambiției unei vieți. Toate acestea erau oarecum patetice.

— Stătea mult timp pe acasă?

— Da. Cîteodată se întîmpla să iasă în fiecare seară cîte două săptămîni de-a rîndul, alteori treceau săptămîni întregi fără să plece de-acasă. Îi plăcea aici și mă plăcea aici. Deși ar putea să-ți pară ciudat, era foarte atașat de soția sa. Ea era, și pot s-o spun fără să mă mîndresc, singura femeie care însemna ceva pentru el. Uneori greșea și ea.

— Nu vi s-a întîmplat să observați ceva care să vă izbească în purtarea lui din ultimele zile – sau săptămîni, dacă preferați – înainte de a pleca?

— Nu. A plecat fără veste. Fără să facă vreo scenă, fără să fi fost iritat, fără să se fi manifestat într-un fel. Se comporta ca întotdeauna și într-o zi a dispărut. N-a luat nimic cu el. Aceasta nu înseamnă nimic, fiindcă în mod virtual dispune de sume nelimitate de bani, și ca atare poate să cumpere orice îi trece prin minte, oriunde – chiar și o altă cameră de baie.

— Am să vă pun o întrebare poate stupidă, în orice caz brutală. I-ați fost vreodată necredincioasă?

— Nu. Deși ar putea să vi se pară bizar, am concepții spaniole în astfel de lucruri.

— Vă mulțumesc foarte mult.

— Dacă vă veți spune numele la telefon, casa aceasta vă va fi deschisă oricînd.

— Vă mulțumesc încă o dată. Pot să vă întreb cum vă numiți?

— Anne-Marie.

Se înapoie spre centrul oraşului, indiferent la furnicarul din jur. Lumina zilei începuse să scadă; ori de câte ori semaforul de circulaţie semnaliza lumină verde, mulţimea de necrezut a bicicletelor, care uimeşte pe oricare străin în trecere prin Amsterdam, ţişnea înainte ca o şarjă a brigăzii de cavalerie uşoară. Nu-i dădu nicio atenţie.

„Anne-Marie, que fais-tu dans le monde?

J'rai dans la ville, où'l y aura des soldats.”

Îndemînarea profesională care îl făcea să fie punctual la întâlniri îl aduse la uşa Hotelului Polen la orele cinci şi treizeci precis, în ciuda bicicletelor. Nu-i fu greu s-o recunoască pe domnişoara Kramer, o femeie bondoacă de vreo cincizeci de ani, cu o clădărie de păr blond băţind spre cenuşiu, şi cu un taior de tweed; o găsi înăuntru, chiar în dreptul uşii, ţinînd strîns o adevărată geantă de secretară şi un fel de sacoşă de cumpărături, tot de secretară, care conţinea o haină de ploaie împăturită, pantofii de interior, un scul cu andrele şi alimente pentru masa de seară.

— Ce vrei să iei?

— Aş putea să beau puţin whisky?

Îi plăcu această femeie robustă care nu făcea fasoane.

— De două ori whisky, te rog. Ei, cred că ştii după ce umblu.

— M-am gîndit şi m-am tot gîndit, dar nu mi-am putut aminti ceva ieşit din comun. S-a comportat ca de obicei în toate privinţele. Era întotdeauna liniştit şi politicos. Nu era greu să lucrezi cu el, dacă îi cunoştea micile manii.

— Era vorbăreţ? Vreau să spun, era unul dintre acei oameni care în pauzele de lucru discută în trecere despre locurile unde au fost, despre ceea ce au văzut, despre ceea ce simt? Faţă de dumneata era deschis sau rezervat?

— În general, rezervat, dar uneori stătea de vorbă cu mine – şi nu numai despre fleacuri, cum fac unii oameni.

Vreau să spun că menționa lucruri și oameni. Nu prea mult, destul însă ca să pară uman.

— Îți amintești despre ce ți-a vorbit în ultima zi? Despre o persoană, un lucru, o carte, o piesă de teatru?

— Nimic deosebit după cît pot să-mi amintesc. Era una din acele după-amiezi cenușii și apăsătoare, cînd fiecare se gîndește că va ninge iarăși; a trebuit să aprind mai multe lumini; spunea că orașul ar fi foarte sumbru. Pot să adaug o remarcă vagă fără vreo semnificație specială.

— Ce-a spus?

— Oh, o remarcă fără importanță.

— Da, dar ce anume?

— Să vedeți, eu sînt originară din Brabant, și i-am spus ceva despre locurile de acolo; anume că în acest timp al anului are loc un carnaval care înveselește lumea, îi mai dă o rază de bucurie. Aici, în Amsterdam, îi simt lipsa,

— Și ce-a spus în legătură cu asta?

— Oh, numai că... oh, da, că un carnaval ar mai înviora puțin lucrurile.

— N-ai simțit nicio ciudățenie, niciun fel de tensiune? Nimic care să-l obsedeze, care să-l plictisească în mod special?

— Nu, nu, nimic.

— Îți sînt foarte recunoscător.

— Nu e o răsplată prea mare pentru acest whisky.

— Îi cunoști cumva soția?

— N-am văzut-o niciodată. Nu mi-a vorbit niciodată despre viața lui particulară, nu era omul care să plîngă pe umărul secretarei. Țineam la el.

— Cine îl înlocuiește acum?

— Eu execut cam tot ce avea el de făcut, mai puțin mîncarea și băutura.

— N-am să te mai rețin. Ce ai luat de mâncare pentru cină?

Ea rîse.

— Ouă și creveți congelați – destul de sărac, mă tem.

— Poftă mare!

Trebuia să telefoneze la Hotelul Amstel. Domnul Libuda se înapoiase și era gata să-l primească, în caz că Van der Valk dorea să-l viziteze. Aducîndu-și deodată aminte că cheltuielile lui aveau să fie decontate, luă un taxi. Domnul Libuda se afla la bar și-l trată cu un whisky.

— Da, era cam pe vremea această – stați să-mi amintesc – azi se împlinește o săptămînă. Am luat cina aici – trebuia să plec la Köln în ziua următoare. M-am întors ieri – bine că am scăpat, vă spun drept. Ah, carnavalul!

Firește. Era luni, ultima luni înainte de postul mare. Lunea Trandafirilor în Renania – zbenguială la Köln.

— I-ați vorbit despre asta cînd v-ați văzut cu el?

— Da, acum pentru că-mi spuneți, îmi amintesc că mi-a vorbit despre asta. Eu tot bombăneam, iar el spunea că-i plac carnavalurile. I-am spus că n-are decît să-i placă. Fir-ar să fie, am plecat o dată din Rio numai ca să scap de hărmălaia din Lăsata Secului.

Nu mai avea nimic de aflat de la domnul Libuda și poate că tot ce auzise de la el nu avea niciun fel de însemnătate, totuși era un punct de reper. Singurul indiciu, destul de nenorocit, pe care-l avea. Plecă acasă, de data asta cu tramvaiul, fiindcă orele de vîrf ale circulației se terminaseră.

La masa de seară avu omletă cu șuncă și cu spanac, iar televiziunea îi înfățișă cîteva secvențe din antrenantul carnaval sărbătorit în diferite colțuri ale Europei, inclusiv Köln, Mainz și München. Nemți îmbrăcați în costume de cow-boy urlau plini de fericire, iar berea, se scurgea pe gîtlejuri în jos gîlgîind; cum dracu' putea suporta vezica nemților atîta?

În dimineața următoare se duse la birou, încercînd un simțamint de plictiseală față de munca monotonă, rutinieră care îl aștepta – și chiar așa se și întîmplă. Își petrecu ziua făcînd investigații pe la societățile aeriene și navale, pe la firmele care închiriau automobile, ori cercetînd fișele hotelurilor. O întreagă și blestemată zi, la sfîrșitul căreia căpătă un fel de siguranță că Jean-Claude Marschal se topise în vreun colț obscur al Olandei, la pescuit.

— Am auzit că te-ai ales cu o treabă plăcută, spălarea rufelor murdare ale unei familii, îi spuse răutăcios inspectorul șef Kan, întîlnindu-l pe coridor.

Van der Valk înjură din tot sufletul.

Spre seară îi veni o idee. În timpul războiului, Jean-Claude Marschal servise într-o unitate de informații și spionaj a armatei britanice. Nimic spectaculos: gradul de maior, un pumn de decorații, nicio rană. Nouăzeci la sută muncă de birou; totuși... Făcuse vreodată ceva deosebit? Exista vreun colț în Europa unde fusese parașutat ori infiltrat, sau poate adus la mal cu o barcă de cauciuc? Exista oare ceva susceptibil să-i trezească nostalgii pentru vremuri care-i păruseră mai puțin plicticoase? Van der Valk chemă la telefon Ministerul de Război din Londra; i se răspunse cu o rece politețe și, o dată ce depășiră faza inerției firești, îi promisă, ca să scape de el, că-i vor răspunde în scris.

Anne-Marie îi promisese niște fotografii, și în drum spre casă trecu să le ia. Niciuna dintre ele nu era prea recentă, dar chipul lui osos, cu nas ascuțit, nu era de natură să se schimbe prea mult. Un lucru îi atrase totuși atenția; era ceva în legătură cu acest nas care îi reamintea de cineva, deși n-ar fi putut să spună de cine – dar de aceasta își va da seama mai târziu.

În seara aceea, la televizor vârtejul veseliei luă proporții; carnavalul ajunsese la apogeu, în pofida vîntului de nord-est, rece, uscat, aspru și aducător de praf. Olanda urmărea această vînzoleală cu un sentiment amestecat de dezaprobare, invidie și aversiune șocată.

— Oprește porcăria asta. Mă calcă pe nervi, zise Arlette.

Își cosea o rochie cu mișcări bruște, caracteristice ei, cu tăieturi nervoase și zgomotoase de foarfecă. Acul de mașină care făcea să pătrundă ața prin stofă zumzăia ca o săgeată care se înfige în țintă; mașina sfîrîi deodată nervos, ca o potîrniche în miriște. Arlette scoase un țipăt de ciudă, cînd sfîșie bucata de pînză de-a curmezișul. El studia tocmai harta Europei. Domnul Marschal avea un pașaport francez. Dacă se afla în Olanda, desigur că pînă acum l-ar fi arătat: nimeni nu era în stare să doarmă pe sub tufișuri pe o vreme ca aceea a carnavalului. Nu-și luase cu el mașina Panhard-Coupé. Unde se afla? Murise oare?

Dacă cineva caută un loc unde să dispară, să fugă, să se ascundă, să rămînă singur, nu alege oare un loc care să-i amintească ceva?

De ce stăruise atît de mult domnul Canisius să amestece poliția în treaba aceasta? Avea oare motive care îl îndriguiau să presupună existența unei crime? Anne-Marie... complexă femeie... Van der Valk se duse la culcare pentru a-și mai limpezi capul. Se gîndi că o compresă cu oțet i-ar prinde tare bine.

Miercurea Cenușie. Arlette se duse la biserică spre a se mirui și spre a-și aduce aminte că era făcută din țărînă. Și el se duse la birou, avînd supărătorul simțămînt că unui polițist i se reamintește zi de zi că este țărînă. Acolo îl aștepta însă un răspuns de la Londra.

Maiorul Marschal nu făcuse nimic deosebit. După debarcare activase ca ofițer de legătură între britanici și generalul De Lattre. Fusesse la Colmar, la Stuttgart, la Ulm – pe lîngă armata franceză a Rinului și a Dunării. Mai tîrziu, sub ocupație, fusesse omul de legătură al lui De Lattre cu comandantul britanic din Köln – ha, ha, acela care găsisse cu cale că Adenauer trebuie concediat. Iarăși Köln, ciudat. Superstițios, mai ales cînd nu se putea sprijini pe fapte spre a progresa în anchetele sale, Van der Valk era fascinat de felul în care numele acestea îi tot ieșeau în drum. Fusesse și el o dată acolo, pentru a aresta un gentleman care opera, folosindu-se de cecuri false. Tipul acela fusesse un amuzant tovarăș de călătorie, ceea ce nu-l scutise de o condamnare la optsprezece luni închisoare.

Se împrietenise de asemenea cu un polițist german care îi dăduse tot sprijinul. Heinz Stössel era un neamț sadea, după cum îl arăta și numele; zi de zi se scula cu noaptea-n cap ca să poată rezolva cazurile care-i cădeau în cîrcă. Bietul Heinz; carnavalul îi scotea peri albi, avea de-a face cu tot felul de bețivani în costume de cow-boy despre care aflai a doua zi că sînt directori de întreprinderi.

Van der Valk simțea că se face ridicol; nu avea motive să creadă că Jean-Claude Marschal se afla în Renania. Tipul se topise de multă vreme în Elveția, și dispunea de un mare și blestemat cont la bancă sub un număr codificat la Zürich.

Acolo se refăcea, ținînd o sănătoasă dietă de ciocolată cu lapte.

Totuși, i se ceruse să nu facă investigații oficiale, dar nu i se vorbise nimic despre isprăvile tipului. Ridică telefonul.

— Departamentul poliției, Köln. Alo? Puteți să-mi dați biroul domnului Stössel? Poate că nu a plecat încă? În orice caz, dați-mi legătura. Alo? Heinz? Cum o mai duc cow-boy-ii tăi?

Un geamăt dramatic și adînc vibra în diafragma telefonului.

— Se fac mai nă răvași pe an ce trece; gunoierii au jurat că au să intre în grevă, trei șoferi de taxiuri au fost atacați, am înregistrat una sută patruzeci și șapte furturi de automobile, iar nota de plată, pentru geamurile sparte este astronomică. Societățile de asigurare refuză din principiu să mai răspundă de pagubele provocate în timpul carnavaulului; pretind că intră în prevederile războaielor civile. De acum înainte, prefer postul mare!

— Cum o duci cu persoanele dispărute?

Urmă o tăcere bruscă.

— De ce mă întrebi? Am un caz al dracului, dar nu l-am anunțat încă prin teleimprimator. Ești ghicitor sau ce ești? Vocea se înăspri deodată: — N-ai găsit cumva vreo fată?

— Nu. Mi-a dispărut un bărbat.

— Ai greșit adresa, băiete. La noi a dispărut o fată și presa a prins de veste înaintea noastră.

— Da, e cel mai neplăcut lucru.

— Aha, și asta încă nu-i nimic: i-am găsit hainele într-o pădure. Poți să-ți închipui titlurile din ziare: „Disparația unei fete goale”.

— Aveți vreun punct de plecare?

— Foarte vag; un barman a văzut-o în noaptea din Lunea Trandafirilor cu ceea ce noi denumim un bărbat bine,

între două vârste. Acum, vorbește-mi despre încurcăturile tale. Nu mi-a căzut sub ochi niciun apel trimis din partea ta, dar ca să fiu cinstit, am fost prea hărțuit ca să mă ocup de așa ceva.

— Nu l-am dat la teleimprimator. E o afacere confidențială.

O mormăială plină de dezgust.

— Presupun că e bine și de vîrstă mijlocie. Nu-i așa?

— Presupun că ar putea fi astfel caracterizat de un barman. Nu pot să-ți confirm cu tot dinadinsul; de altfel, nu am niciun fel de indicație precisă. Numai că numele orașului Köln mi-a ieșit în cale de vreo două sau trei ori într-un chip ciudat. Adevărul e altul. Cu puțin timp înainte de a se topi, omul meu a vorbit destul de vag despre carnaval.

— Despre asta vorbește toată lumea.

— Crezi în coincidențe, amice?

— Ai fotografiile lui?

— În buzunar.

— Nu-i mare lucru, nu-i așa? Un bărbat bine, între două vârste... Ai putea tot atît de bine să spui că avea un pahar cu bere și purta un costum de cow-boy.

— Am să vin cu avionul.

— Vorbești serios?

— Cheltuielile mele vor fi decontate.

Nu era nevoie să dea cuiva explicații, nici măcar lui Heinz Stössel, care putea să-l înțeleagă. Două lucruri îl împingeau din spate. În primul rînd, simpla dorință de a face ceva; avea impresia că de douăzeci și patru de ore încoace se învîrtea ca un cîine în jurul cozii. În al doilea rînd, era împlinirea unei dorințe. Asemenea unui jucător de pocher cu o mîină plină de cărți proaste, care aruncă trei din ele și păstrează două cupe mici, nenorocite; pe cînd tot sufletul, ajunge să simtă cu certitudine că cele trei cărți noi care îi

intră, dacă le filează cu grijă, una câte una, colț după colț, aproape de vârful nasului, vor fi încă trei cupe. Și de multe ori așa se întâmplă.

Chemă la telefon aeroportul; nu mai găsi niciun loc pentru avionul de după-amiază, dar reuși să obțină bilet pentru cel de prînz. Se duse acasă să-și ia valiza, regretîndu-și deja elanul: asta însemna că în loc să se aleagă cu un prînz servit de Arlette, va trebui să se mulțumească a fi servit, pe o tavă din material plastic, cu o combinație năzdrăvană în aspic, cu o salată uscată și cu o imensă prăjitură cu frișcă, care căpătase un miros ușor datorită păstrării prea îndelungate în frigider. Cunoștea mîncărurile companiilor aeriene.

Nu credea că domnul Marschal era mort. Nu credea nici că se săvîrșise vreo crimă; după cum nu putea să accepte ideea că omul acesta era un criminal. Totuși, fiindcă auzise o poveste fără cap și fără coadă despre o fată goală și despre un bărbat bine, între două vîrste, plecase la vanătoare tocmai la Köln. Sînt ca omul din Biblie își spuse el, care aleargă după un țînțar și dă peste o cămilă. Sau asta nu e din Biblie? Dar acum, n-are nicio importanță.

La Köln îl aștepta un mesaj din partea lui Heinz, se dusesese acasă să tragă un pui de somn. Heinz avea să întîlnească pe Van der Valk în aceeași seară, la șase, pe Terasa Rinului. Între timp îi lăsase un rezumat cu puținele fapte pe care le avea la dispoziție.

Fata avea șaptesprezece ani, poate optsprezece. Numele ei era Dagmar Schwiewelbein – acel soi de nume în care germanii nu văd nimic comic. Era descrisă ca extrem de drăguță. Existau mai multe fotografii disponibile, dar aparent induceau în eroare; fata crescuse brusc, își schimbase coa-

fura, își smulsese sprâncenele și făcuse tot felul de lucruri pe care părinții ei le dezaprobau. Acești părinți erau niște oameni potoliți, simpli, cinstiți. Tatăl era funcționar la o societate de asigurări, un tip foarte simpatic, dar care nu se remarcă printr-o inteligență deosebită. Fata, care mai avea un frate mai mare în armată, locuia împreună cu părinții. Desigur, aceștia erau înnebuniți de durere. Își crescuseră fata într-o atmosferă de simplitate și inocență. Ea fusese întotdeauna potolită, bună, o mică nemțoaică cuminte cu șorț cu buzunărașe în formă de inimă și părul în inele. Nu fusese o școlăriță deosebită și nici suficient de strălucită spre a merge la școli mai înalte, își luase un serviciu într-un magazin care afișa un lux ostentativ și vindea îmbrăcăminte de sport. Nu lipsise niciodată de acasă până în ultimul an, când își petrecuse cu alte două fete vacanța de iarnă într-o stațiune de munte; pasiunea ei era gimnastica și se înnebunea după schi. Nu avusese niciodată vreun iubit, deși fusese văzută la cinematograful cu mai mulți tineri care îi făceau curte. O fată bună, liniștită și nevinovată.

Părinților ei nu le plăcuse această slujbă: fata devenise dură, superficială, ca mai toate fetele de azi; câteodată se arăta obraznică și îndărătnică față de mama ei.

În ultima lună, un mare eveniment intervenise în viața ei: fusese aleasă Tanzmariechen pentru carnaval.

Acesta este un fenomen german: Prințul Carnavalului are o suită și un număr de însoțitori – garda sa – care se țină după el pretutindeni. Garda este alcătuită din mai multe Tanzmariechen – vreo douăzeci de fete dintre cele mai frumoase și cu cele mai lungi picioare din oraș. Ele poartă un foarte atrăgător costum militar de comedie muzicală: un fel de tunică de husar, pantaloni strâmți, cizme înalte și căciulă de cazac. Toate acestea vin foarte bine unei fete înalte și subțiri.

Nu mă pot gândi la ea ca la o Dagmar Schwiewelbein, își spusese Van der Valk. O văd mai degrabă ca pe o Tanzmariechen, care este un nume drăguț pentru un fenomen încântător.

Defilau împreună cu Prințul Carnavalului în Lunea Trandafirilor, și-și făceau desigur apariția la balul cel mare și la banchet. Ea însă lipsise, se topise pur și simplu. Fusese văzută în noaptea aceea bînd într-o cafenea cu faimosul „bărbat bine”. Nimeni nu bănuia ce avea să se întîmple. Nu mai fusese văzută de atunci. Costumul – recunoscut de mama zguduită de hohote de plîns – fusese găsit frumos împăturit într-o pădure, la vreo zece kilometri în afară de oraș. Pădurea fusese răscolită, dar numai pentru că așa se obișnuiește. Nu se găsiseră nici urme de pași și nici de luptă sau de ceva asemănător; numai un mic vraf de haine. O Tanzmariechen goală dispăruse în vîntul rece de martie, care bate dinspre nord-vest cînd vremea este umedă, și dinspre nord-est cînd vremea este numai rece.

Van der Valk hoinări prin Köln pînă la Terasa Rinului. În Miercurea Cenușie, care cade după carnaval, toată lumea e mahmură. Străzile par goale, oamenii umblă tîrîndu-și picioarele și arată foarte rău. Abia dacă se găseau cîteva consumatori pe marea terasă cu pereții de sticlă, încălzită cu aer condiționat. Priveliștea era învăluită într-o ceață verde-albastruie. Rinul curgea repede și era mai murdar și mai posomorît ca de obicei. Partea descoperită a terasei, pustie în acel anotimp, era decorată cu drapelele mai multor țări, unele răsucite și mai toate sfișiate de vînt și decolorate de aerul Rinului. Un afiș uriaș anunța că clubul de fotbal din Köln găzduia în acea sîmbătă echipa Borussia Dortmund. Reclame violent colorate făceau mare caz de cîteva mărci de bere și de limonadă. Un alt afiș de proporții imense ridica în slăvi străvechea capitală romană a Renaniei care fusese vizi-

tată de Kennedy. Priveliștea era dominată de familiarele turnuri ale catedralei și de stâlpii susținători ai podului de pe Rin.

Van der Valk nu avea poftă de bere, mai cu seamă în acea zi murdară și rece de martie. Aruncă o privire circulară prin bar, căutînd altceva, șnapsuri, vermut scîrbos de dulce, o băutură nemțească ce imita șampania, denumită *Sekt*... Văzu pe un raft o sticlă prăfuită, a cărei formă o recunoscuse de îndată. Gențiană, of Doamne! Se potrivea exact cu dispoziția lui sufletească.

— Cum v-o servesc? întrebă barmanul cu îndoială.

— Pune puțină gheață într-un pahar de apă obișnuit. Apoi umple-l pe jumătate.

— E prima dată că mi se cere această băutură.

Van Der Valk stătea de unul singur, gîndindu-se la titlurile din ziare referitoare la „Frumusețea Goală”, și-l aștepta pe inspectorul Stössel...

— Ei, vrei o bere?

— Să n-aud de bere.

— Abia m-am sculat. Cafea. Astăzi în Köln toată lumea bea cafea – Miercurea Cenușie.

— De două ori cafea, spuse Van der Valk chelneriței, care stătea plictisită zornăindu-și mărunțișul din buzunarul șortului.

Heinz Stössel amintea de o șuncă neafumată, spălăcită, țeapănă și foarte sărată. Era gras, dar plesnea de sănătate. Fără ochelarii săi de citit avea o înfățișare cam bleagă, ceea ce inducea pe mulți în eroare; dar cînd și-i puneă, ceea ce și făcu spre a-și bea cafeaua, arăta ca un senator roman viclean și inteligent. În vreme ce-și mesteca încet cu lingurița cafeaua, se uita cu scîrbă la Rin.

— N-am să găsesc fata nici în rîu și nici în pădure... Cît de serioasă e toată afacerea de care mi-ai vorbit?

— A fost văzută cu omul meu.

— Da. Chiar în localul ăsta. Bînd Sekt. Era în taior. Bărbatul apare oarecum învăluit în ceață – suplu, în haine obișnuite; mi-a fost descris ca un om elegant. Cînd un barman spune elegant, ce înțelege?

— Că în loc să fie răpită și violată, sau bătută măr și vîrîtă în cine știe ce gaură, a dispărut în mod deliberat.

— Dar pe ce se sprijină această teorie? Nimic din caracterul sau comportarea ei de pînă atunci nu par să sugereze așa ceva. Mă tem că ipoteza cu vizuina e mult mai apropiată de realitate.

— Ascultă-mă pe mine acum. Este vorba de un om putred de bogat. Excentric. Un tip nervos. S-a topit și el în același chip. Și în privința lui posibilitatea unei vizuini n-ar fi exclusă. Dar nu mă mulțumește. Să presupunem că ar fi fost aici. Nu o pot dovedi, dar s-ar fi putut să fie. Este poate o legătură între dispariția omului meu și dispariția fetei tale. Prea mult pentru o simplă coincidență.

Stössel își sorbea încet cafeaua. Chiar dacă nu-l lua în serios, fața lui nu-i trăda cu nimic simțămintele.

— Da, dar pentru ce trebuie să găsim neapărat, o legătură? Unde sînt fotografiile duminale? Barmanul de colo este tocmai cel în chestie – iată pentru ce te-am adus în spelunca asta.

Van der Valk întinse fotografiile pe tejghea. Barmanul le privi bine.

— Îi seamănă, asta așa e. Totuși, credeți-mă, n-aș putea spune cu siguranță.

— Ei, la ce bun toate astea? Întrebă Stössel, dregîndu-și glasul după ce se înapoiară la masă.

— Pînă acum la nimic. Poate că ideea mea e nebunească. Sînt gata să admit că e nebunească. Este totuși, ceva bizar în felul cum a dispărut fata.

— Vrei să spui că nu se potrivește cu firea ei. Că nu este nici genul de fată care să fugă cu milionarul tău.

— Nu.

— Arată-mi și mie fotografiile astea.

Van der Valk aruncă plicul pe masă; una din fotografii alunecă puțin, astfel încît marginea celei de deasupra tăia linia părului.

— Seamănă cu Jacques Anquetil, spuse cu indiferență Heinz.

Van der Valk se aplecă peste ele, rîse apoi ridică din umeri.

— Știam că seamănă cu cineva. Nu găseam însă cu cine.

— Părul schimbă întreaga fizionomie.

— Cînd te gîndești la un milionar, nu faci o apropiere tocmai cu un campion ciclist.

Neamțul se ridică de pe scaun și se îndreptă spre tețghea, arborînd același aer indiferent.

— Totuși, schimbă oarecum fața lucrurilor... Ascultă, se adresează el barmanului. Ai auzit de Jacques Anquetil?

— Desigur.

— Gîndește-te bine. Nu te grăbi. Acum spune-mi dacă bărbatul care o însoțea pe fată seamănă cu el.

Urmă o liniște, o liniște ciudată, reflectă Van der Valk. Erau oarecum ridicoli cei trei inși care stăteau încruntați, gîndindu-se la o fizionomie cunoscută mai bine ca oricare alta în Europa, fiindcă apărea pe fiecare ecran de televiziune – zilnic timp de trei sau patru săptămîni, vară de vară. De cinci ori cîștigător al Turului Franței – fața aceasta nervoasă, cu pomeții accentuați a alergătorului de curse cicliste care apărea deasupra ghidonului, era de neuitat.

— S-ar părea că da, spuse barmanul. Avea același păr, și aceeași linie a feței. O față prelungă și ascuțită, cu obraji oarecum scobiți.

- Uită-te acum din nou la fotografie.
O mînă groasă ca un jambon acoperi părul.
- Părul o schimbă. Deși, orice s-ar spune, seamănă. Totuși, n-aș putea să jur, dacă aș fi pus în situația s-o fac.
- Nu, nu-ți cerem așa ceva. Să ne spui numai dacă seamănă sau nu.
- Seamănă. Seamănă foarte mult.
- Bună treabă. Desigur, nu este concludent.
- Evident că nu; e totuși mulțumitor.
- Se înapoiară la masă.
- Așa se întîmplă, zise Stössel calm. Martorii nu pot niciodată identifica după o fotografie. Pot însă constata asemănarea ambilor indivizi cu o terță persoană pe care o cunosc. Cel mai important lucru e să găsești a treia persoană, Jacques Anquetil.
- Chicoti scurt.
- La urma urmei, de ce nu? Și Anquetil trebuie să fie milionar.
- Ar fi cam greu să-l suspectăm de o treabă ca asta, ei? zise Heinz.
- Haidem, adăugă el, după ce bău o cafea rece. Să dăm o raită pe la birou.

- Să presupunem că ai dreptate...
- Stössel stătea într-un cabinet mult mai mare, pe un fotoliu tapisat cu mai multă piele, la o masă de lucru acoperită cu mai multă aparatură electrică decît biroul lui Van der Valk din Amsterdam, dar avînd același miros.
- Ei bine, ce părere ai?
- Are vreo importanță?
- Mă muncesc gîndurile. Nu se potrivește cu firea lor.

„Se-poate, gîndi Van der Valk. Nu ai văzut însă casa aceea, nu ai stat de vorbă cu Anne-Marie.”

— Să vedem cum o s-o scoatem la capăt.

— Adevărat... Avioanele sînt în afara discuției. Taxiurile sînt în afara discuției. Automobilele de închiriat sînt în afara discuției. Poate... cu trenul.

— Poate că a cumpărat un automobil.

— Să încercăm, zise el, strîmbîndu-se. Ce-ar fi putut să aibă – carnet de cecuri internaționale, dolari, ai vreo idee?

— Nu e chiar atît de năîng. Cec german la o bancă germană, e cel mai verosimil, dacă țin seamă și de unele indicii.

— Pe un nume german?

— Cîte automobile nu sînt plătite cu bani gheață și apoi – p-aci ți-e drumul?

— Vom face o fotografie trucată și o vom arăta peste tot. Dacă teoria asta e valabilă, ar fi putut să cumpere tot felul de lucruri. Chiar și o casă, orice, oricît de scump, nu ceva neobișnuit, dar care să pară totuși suspect... Doamne, mi-e groază cînd mă gîndesc ce are să spună despre aceasta șeful poliției! În orice caz, n-am să te trec în raportul meu nu ai o situație oficială.

Van Der Valk, care nu era autorizat nici măcar a citi contoarele electrice din orașul Köln, nu putea să ia parte la operația plimbării unei fotografii frumos truate prin magazinele cele mai scumpe, unde un bărbat cu mutra lui Jacques Anquetil ar fi putut cumpăra o mașină, ori o casă, ori caravană, ori, dracu' să-l ia la ce s-o mai fi gîndit! Unde să se fi dus? Unde să se fi ascuns? Era destul de greu să te pui în pielea unui bărbat foarte bogat care vrea să-și ascundă urmele.

Făcu o vizită părinților micuței Tanzmariechen. Mama nu-i fu de mare ajutor – biata femeie! Era o ființă mai ștearsă decît o acvarelă lăsată în ploaie, și orice ar fi vrut să spună despre fata ei, nu putea fi de niciun folos. De la tată putu să scoată ceva mai mult. Omul acesta, reflectă Van der Valk, era de o naivitate surprinzătoare, nici nu se gîndise măcar să întrebe cine era acel bărbat care vorbea atît de curgător nemțește (dar discuta numai despre „die -Zeit”). Un om cumsecade, blajin, de o mare simplitate, care nu gîndea rău despre nimeni; fata, reflectă Van der Valk, avea aceleași caracteristici. Nu-l impresionase aceasta și pe Jean-Claude Marschal?

După cum se și așteptaseră, un număr uluitor de oameni cumpăraseră tot felul de lucruri excentrice și se comportaseră excentric, căci de fapt se-aflaseră în plin carnaval. Fiecărui polițist, în fiecare magazin, i se serviră pe tavă povești care sunau cam așa: „Nu s-a întîmplat nimic... totuși, aș putea să vă spun ceva. Un bărbat a cumpărat douăsprezece cămăși de noapte de culori diferite”. Era ca în vechea rubrică: „Credeți-mă, dacă vreți...”, care-l făcuse celebru în fiecare casă pe domnul Ripley pe vremea cînd erau copii. Nimeni nu recunoscuse însă pe bărbatul din fotografie, cu excepția omului de la garaj, care declară că ar putea să fie tipul căruia îi vînduse un automobil chiar în preajma carnavalului, într-o vineri: un Carrera 1900, o renumită marcă de curse germană; un oarecare domn Alfred Kellermann. Omul de la garaj habar n-avea de cursele ciclisme și nici nu auzise vreodată de Jacques Anquetil. Dacă ar fi arătat ca Stirling Moss, poate că... Totul era foarte vag.

Domnul Kellermann vorbea o germană corectă, dar nu

ca un locuitor din ținutul Rinului, mai degrabă ca un german din sud, sau ca un austriac. Cecul era garantat de o bancă mare; nicio informație suplimentară despre cont nu era posibilă fără o dispoziție a tribunalului.

Bărbați bine, între două vârste, în automobile Porsche, albe, roșii, negre, albastre ori albe, fuseseră semnalați pe teritoriul întregii țări.

— E de necrezut, spunea Heinz Stössel. Pe unde o fi dormind? Trebuie să-și petreacă undeva noaptea. Nimeni nu poate dormi într-un automobil Porsche.

Era de o încăpăținare neclintită și refuza să se lase descurajat, trăsătură căre-i lipsea lui Van der Valk.

— Au trecut de mult peste graniță. S-au vîrît ca într-o gaură prin vreo mică localitate unde se practică sporturi de iarnă. El era un bun schior. Ea lucrase într-un magazin cu articole sportive, așa că probabil îi plăcea și ei.

— Se află pe listă, spuse scurt Heinz.

Avea o teorie potrivit căreia oricine putea găsi orice, dacă respecta o anumită rutină și dacă această rutină era destul de bine coordonată. Departamentele poliției sînt într-o crescîndă fragmentare, iar acolo unde dau greș, de vină sînt numai legăturile defectuoase.

Un om căutat, spre exemplu, de brigada fraude pentru o neînsemnată înșelătorie în dauna unei bănci poate fi cu desăvîrșire necunoscut de brigada criminală, care nu l-ar identifica nici dacă l-ar tîrî în birourile ei ca martor. Heinz Stössel criticase cu asprime fiecare departament al poliției. Pus față în față cu un om care, în mod tehnic, nu săvîrșise nicio crimă (și, cum nu găsea niciun pretext, nu putea să cerceteze conturile la bancă), el pornea calm de la premisa că omul acesta se făcuse vinovat de toate crimele prevăzute în codul penal. Întocmise chiar o listă cu tot ce-și imagina că domnul Marschal ar fi putut să facă, pusese în mod virtual

pe toți polițiștii germani să-l hăituiască și își înregistra fiecare raport pe telexul său. În fiecare ceas își plimba creionul său roșu pe benzi, rînd cu rînd. Spunea că ar fi în căutarea unei coordonate.

— Cred că aici am găsit ceva, deși rezultatele sînt neconcludente. O mare cantitate de echipament de schi și îmbrăcăminte a fost cumpărată din München. Bărbatul nu corespunde în totul descrierii noastre, dar era înalt, subțire și părea sigur pe el. Știa precis tot ce avea nevoie. Singurul lucru care într-adevăr i-a izbit pe cei de la magazin a fost că, la sfîrșit, a semnat un cec de o valoare foarte mare fără să fi verificat sumele de pe factură. Întrebați în această privință, au adăugat că un alt lucru care i-a izbit a fost că li s-a cerut să livreze toate cumpărăturile la biroul de bagaje de la gară. Cecul era al unei bănci locale. Poliția din München a căutat și alte cecuri pe același nume. Au găsit unul la o agenție de voiaj – două bilete clasa I-a pentru Innsbruck.

— Ce nume era înscris pe cec?

— Un nume hazliu – Nay.

— Nay? rosti Van der Valk. Nay?

— Așa scrie pe bandă, Nay.

— Telefonează-le, Heinz. Simt că înnebunesc, telefonează-le. Spune-le să repete literă cu literă numele.

Cu o uimire disprețuitoare față de această vehemență, Stössel ridică receptorul.

— München... domnișoară, unu-șase-șapte... Alo? Alo? Schneegans? Aici Stössel din Köln. Cecul acela de la magazinul de articole de sport. Operatorul a reținut corect numele? Nay, da. Vă rog verificați... Da? Bine, mulțumesc.

Lăsă telefonul jos.

— Da, dar cum ai știut? E ușor să săvîrșești o asemenea greșeală, nu le putem face o vină din asta. E în loc de *a*, Ney. Nu văd nimic deosebit.

— Ney, spuse Van der Valk zîmbînd, este numele – vai, ce copilărie! – al unuia din generalii lui Napoleon. De obîrșie germană – din Saar. Și Kellermann este tot unul din aceștia. M-am gîndit și m-am răzgîndit ce anume putea fi memorabil în toată chestia asta.

— Crezi că ai dat de el?

— Nu poate fi altcineva.

— A plecat la Innsbruck. Pare că și-a asumat un risc, dar de fapt a fost în perfectă siguranță. De la München la Innsbruck! Dar ce s-a putut întîmpla cu automobilul?

— Mai dă-o dracului de rutină, zise Van der Valk zîmbînd iarăși.

— Am verificat toate automobilele, rosti Stössel indignat. Cumpărate, închiriate, împrumutate sau furate.

— Nu poți să știi dacă un automobil este furat pînă ce nu-ți reclamă cineva furtul.

— Da, dar...

— Care crezi că e cel mai bun mijloc de a scăpa de un automobil ce-ar putea fi recunoscut? Să-l lași în stradă neîn-cuiat. Într-un oraș mare ca ăsta, dispare fără urmă în mai puțin de trei ore. Bineînțeles, n-ai să reclami niciodată pierderea.

— Ce – un Porsche nou-nouț?

— Trebuie să judecăm prin prisma vederilor lui. O mașină Porsche nou-nouță înseamnă tot atît de puțin ca o jucărie pentru un tip ca ăsta.

— Văd. Nu e de mirare că l-am pierdut. În orice caz, avem certitudinea că cei doi sînt împreună. Știm că a plecat cu fata. Dacă-l găsim pe el – găsim și fata. Sau viceversa. Tot ce-mi rămîne de făcut e să-l chem la telefon pe șeful poliției din Innsbruck.

— Nu-i nevoie. Am să merg chiar eu acolo.

— Nu ai nicio împuternicire.

— Nu am nevoie de așa ceva. Nu am decît să mă duc la el și să-i spun că jocul s-a încheiat. Întreaga dramă se va da peste cap și fata se va înapoia la ea acasă. Ce-ar mai putea fi? Doar capriciul unui om bogat. O escapadă romantică. Ei nu i se va face niciun rău. El va urmări însă ziarele germane, Heinz, și se va distra pe seama noastră. Nu am în privința asta nicio îndoială. Nu îngădui presei să se ocupe de cazul acesta.

Era ca și cum ar fi trecut dintr-o lume într-alta, reflecta el în avion. Nu se îndurase să-i spună lui Heinz – dar totul fusese ieșit din normal, peisajul, luminatul fals și melodramatic, umbrele exagerate și contorsionate, simțămîntul unei întregi atmosfere absolut bizare... Dacă dispare o fată, imediat îți vine în minte posibilitatea unei crime; dacă fata nu este violată, omorîtă, sau vîndută ca sclavă, ori ceva asemănător, atunci rămîne răpirea. Părinți înnebuniți, ziare care urlă, sute de polițiști, de pompieri și de soldați în cizme înalte scotocind printre mărăcini – numai lucruri care-ți scapă de sub control. Jean-Claude Marschal nu săvîrșise nicio crimă. Van der Valk se silea să-și reamintească mereu aceasta, dar ar fi putut să jure că era adevărat, Jean-Claude nu-și dăduse niciodată seama că poliția germană va lua totul în serios. În concepția lui, a determina o fată să fugă cu el constituia o senzație nouă, o aventură nouă, o nouă experiență. Așa și părea să fie; nu știa însă nici el însuși cum stăteau cu adevărat lucrurile. Jean-Claude fugise, și știuse, sau bănuise, că ar putea fi urmărit pentru aceasta. Într-adevăr urmărit de poliție se ascunsese cu multă șiretenie. A trebuit să fie aruncată în joc fantastica rutină a lui Heinz Stossel, cu ramificațiile ei în întreaga Republică Federală a Germaniei, împletite

într-un lasso cu ajutorul comunicațiilor prin tele-tip – pentru a i se da de urmă. Dar nu-l prinseseră încă.

În momentul de față atenția lui Van der Valk era distrasă de altceva. Mai întâi de stewardesă, care avea atît de mult păr încît se întrebă – cîteva clipe – cum de reușea să-și țină cascheta pe cap; îl preocupa apoi berea pe care o comandase. Era o bere minunată – dar, datorită acelei alchimii pline de snobism a liniilor aeriene – era daneză. Pentru că zburăm la patru mii de picioare deasupra, teritoriului Republicii Federale a Germaniei, reflecta el indignat, socotim berea germană prea proletară pentru gusturile noastre – și dăm din buzunar cîteva bănuți în plus pentru eticheta aurie a berei Carlsberg, care e tot atît de fadă ca și Minnie Mouse. Îndignarea lui împotriva berei acesteia fade trebuia să se potolească, spre a se putea iarăși concentra asupra cazului Marschal.

Marschal nu putea să nu-și dea seama că poliția se apucă să caute persoanele a căror dispariție a fost semnalată. Se bizuie poate pe faptul că Anne-Marie nu va voi să se facă agitație – ea îl lăsase să înțeleagă acest lucru. Se mai gîndise, poate, că domnul Canisius nu va face vîlvă – dar în privința asta săvîrșise o eroare de calcul. Știuse că absența lui nu va aduce nicio perturbare în administrarea casei. Și cum persoana lui avea o importanță deosebită în ochii fiecăruia, datorită faptului că el era moștenitorul averii Marschal, făcuse greșita presupunere că domnul Canisius nu va lua nicio măsură pentru regăsirea lui, deoarece va fi încîntat să scape de el, ba chiar să-l și dea definitiv uitării.

Iată însă că domnul Canisius nu numai că luase măsuri, dar măsurile lui fuseseră extrem de drastice. Un inspector din brigada criminală se văzuse detașat, cu depline puteri și cu toate cheltuielile asigurate, ca și cum ar fi fost săvîrșită o crimă. Cu toate acestea nu exista nicio crimă. Da, a deter-

mina o minoră să fugă din căminul ei constituia o culpă gravă, dar Marschal nu se gândise la asta. Altminteri, și-ar fi închipuit că poliția se va pune în urmărire a fetei cât și a lui. Se gândise probabil că prezența fetei era susceptibilă să-i asigure un fel de camuflaj?

Berea era bună la gust. Van der Valk reflectă că domnul Canisius plătea berea, tot așa precum plătea și biletul de avion, asta îl făcu să prindă curaj.

Știa ceva Canisius, sau bănuise ceva în legătură cu această fată? Era greu de presupus asemenea lucru. Putea el să creadă sau să-și imagineze măcar că Marschal ar fost în stare de așa ceva? Ceva atât de trăsnet, de straniu. Aveau ei cunoștință de vreo taină lăuntrică, de vreo roțiță defectă în psihicul lui Marschal? De ce stăruise Canisius să i se pună la dispoziție un inspector din brigada criminală? Și dacă aceasta era realitatea, de ce el, Van der Valk, nu fusese prevenit?

Să fie oare Marschal un dezechilibrat? Săvârșise vreo crimă în trecut? Tînăra nemțoaică nu era oare în primejdie?

Nu, nu. Respinse această formulă, mai defectuoasă decît un raționament lipsit de orice bază. Era pur și simplu o dispariție fără sens. Primul comisar al poliției din Amsterdam putea fi un funcționar de stat oarecum servil; dar pentru a face ceea ce făcuse, trebuise să aibă convingerea că faptul în sine nu constituie o crimă. Dacă ar fi bănuir că Marschal săvârșise o crimă, ar fi pus în mișcare tot aparatul rutinier al poliției, Interpolul și toate celelalte. Nu ar fi dat înapoi nici dacă ar fi intervenit pe lîngă el douăzeci de milionari. Nu, excelența sa avusese o comportare destul de plauzibilă. Un milionar amnezic care nu trebuia urmărit sau fugărit, care trebuia depistat într-un mod foarte discret de un inspector experimentat și cu simțul responsabilității – avînd toate cheltuielile asigurate – iată fraza cu puteri

magice care, fără îndoială, potolise scrupulele excelenței sale.

Ar săvârși o mare greșeală dacă s-ar înfierbînta căutînd cu tot dinadinsul diferite motive, reflectă Van der Valk. El era un inspector al brigăzii criminale. Foarte bine, asta însemna, pur și simplu, că era un polițist ca oricare altul, acționând potrivit ordinelor. Potrivit unui astfel de ordin trebuia să caute și să găsească un om, raportînd pe parcurs orice intervenea domnului Canisius. Acest ordin nu era afectat de nimic ce i-ar fi fost necunoscut lui; chiar dacă omul în chestiune era un criminal, nu avea rost să se preocupe. Un indiciu neînsemnat îl adusese la Köln, unde un gest prietenesc pusese în mișcare pentru el întreaga poliție a unei țări. Van der Valk știa foarte bine că Heinz Stössel nu ajunsese la concluzia că domnul Marschal era responsabil de dispariția micuței Dagmar Schwiewelbein, decît după descoperirea celui de-al doilea cec semnat cu nume napoleonian. Numai din pură bunăvoință recursese la un consum monstruos de energie (găsindu-și o scuză suficientă pentru a se justifica față de superiorii săi), obținînd astfel în mai puțin de patruzeci și opt de ore un rezultat pozitiv, un indiciu asupra locului unde s-ar fi putut afla Marschal.

Următorul indiciu, în Austria, ar putea cere mai mult timp, dar Van der Valk știa destul de bine că-și va dibui omul. Frontierele erau ținute sub observație. Stössel trimisese semnalmente fetei dispărute poliției din Innsbruck. Van der Valk îl va găsi pe Marschal destul de ușor, apoi va telefona – și cu asta basta. Canisius va veni, sau va trimite un om de încredere care să poarte o scurtă conversație cu Jean-Claude. Micuța nemțoaică va fi trimisă acasă, și orice învinuire penală în legătură cu răpirea va fi dată uitării. Un incident... Jean-Claude Marschal nu era un criminal. Nu săvîrșise nicio crimă.

Și Anne-Marie? Îi va mulțumi ea pentru toate astea? Nu se arătase prea entuziasmată față de inspectorul care-l urmărea pe soțul ei, oricît simț de răspundere, experiență, tact și discreție ar fi dovedit el. Anne-Marie ar fi fost poate mai accesibilă, mai sinceră, dacă ar fi renunțat la bănuielile ei. Consimțise, ca Marschal să fie urmărit, dar insinuase într-un mod destul de străveziu că Jean-Claude nu era o ființă comună și lansase un apel deschis către Van der Valk, rugîndu-l să facă un efort pentru a-i înțelege soțul și a nu lua drept bun tot ce i se pusesse în sarcină. Era oare un răspuns la observațiile lui vagi în legătură cu statuile și cu faimoasa mobilă Hepplewhite? Desigur că nu, dar ea îl socotise mai capabil decît mulți alții să-și dea seama că avea de-a face cu o pasăre rară. „Cred într-adevăr...” spusese ea... Ce credea oare cu adevărat?

Era posibil să fi...? De ce Canisius trimisese tocmai un inspector din brigada criminală? Era oare ceva mai mult decît putea vedea un om obișnuit?

Nu, nu, și iarăși nu. El, Van der Valk, nu știa nimic, se deplasa numai spre a executa niște ordine, spre a urma niște instrucțiuni. Jean-Claude Marschal nu săvîrșise nicio crimă, nici măcar aceea de răpire. Marschal nu era un criminal.

Jean-Claude nu săvîrșise nicio crimă... Era oarecum ca faimoasa frază din *Liberty Bar*. William Brown a fost ucis...

Avionul se așeză ușor pe pista de beton, pe care rulă pînă în fața aerogării, viră, motoarele mugiră, apoi se lăsă tăcerea; toți pasagerii năvăliră spre ușă. Aerul era înțepător de rece. Munții se înălțau de jur-împrejur. Se afla la Innsbruck.

În primul rînd, orașul Innsbruck era mult mai aglomerat decît își închipuise el. Obținu o cameră la hotel – dar nu fără

să se zbată. În săptămăna următoare, pare-se, avea să se desfășoare finala marelui concurs internațional de schi, și întregul „circ alb” va îmbrăca haine de sărbătoare.

Localitatea urma să fie invadată de un furnicar de amatori de spectacole, de paraziți, de ziariști și de fotografi. Vor mai fi și numeroși oameni veniți în vacanță. Deși era în martie, patruzeci centimetri de zăpadă și o sută douăzeci de pante așteptau lumea.

Așadar, Van der Valk se afla acolo, afundat în patruzeci de centimetri de omăt, purtînd pantofi de oraș și pardesiu de culoare deschisă, care ar fi arătat perfect la Köln, dar aici părea absurd. Foarte bine, Sopex plătea cheltuielile. Fusesse trimis să-l găsească pe domnul Marschal, dar nimeni nu-l prevenise că va înota în zăpadă. Intră în primul magazin care-i ieși în cale, pe Maximilianstrasse, și își cumpără o pereche de bocanci uriași și o canadiană de toată frumusețea. Simțindu-l novice, încercară să-i vîndă tot magazinul acela blestemat.

— Poate mi-ar trebui și un cîine St. Bernard? (Asta le-a închis gura.)

O dată echipat, trebui să se ducă, bineînțeles, la poliție. Aceștia nu arătară niciun fel de interes.

— Ați nimerit într-o localitate minunată. Am verificat, natural, toate registrele hotelurilor, dar valea e plină de cabane care ne-ar cere mai bine de un an dacă ar fi să le controlăm pe toate. Dumneavoastră nu vă puteți da seama, dar toate districtele muntoase sînt la fel. Oamenii au cîte o casă. Bun, le cunoaștem numele. Ei le închiriază pentru o lună, chiriașii, le subinchiriază, subchiriașii găzduiesc o duzină de amici în bucătărie – credeți că le știm numele? Abia dacă putem obține jumătate din taxele de turism.

Comisarul se numea Bratfisch. Era aspru și spătos. Portretul era completat de un păr blond aspru, de o jachetă

aspră de tweed, de niște umeri făcuți să spargă ușile, și de niște bocanci la fel cu ai lui Van der Valk, făcuți să strivească oamenii sub ei. Van der Valk se lăsă pe spătarul scaunului, ținând mâinile în buzunare și mestecand un băț de chibrit. Își zise că în chipul acesta oglindea manierele interlocutorului, la care se adăuga și un fel de mesaj mut al lui Bratfisch. Voi, polițiști blestemați de la oraș, în cămășile voastre subțiri și albe, vă credeți tare deștepți, dar să nu vă închipuiți că ne ploconim în fața voastră. Sîntem oameni de la munte,

— Totuși, nu este vina mea că au venit aici, zise Van der Valk cu blîndețe.

— Ah, desigur că nu. Numai că treaba asta nu se poate face în doi timpi și trei mișcări. În primul rînd, păsările pe care le vînați n-ar fi exclus să se afle acum în Vorarlberg sau Engadine. În al doilea rînd, cei din Köln pot să se frămante cît vor din cauza unei fete care a dispărut, dar pe aici, pe la noi, trebuie să țineți seama că asemenea lucruri se întîmplă zilnic. Știți cîte dispariții de fete au fost semnalate de la deschiderea sezonului? Am să vă spun – optsprezece. Aerul tare li se urcă la cap. Sînt seduse de antrenori sportivi și cad ca cireșele din pom. Șase săptămîni mai tîrziu se reîntorc la consulatele lor, fără un franc în pungă și cer un bilet de tren pînă acasă.

Van der Valk nu-l menționează pe Jean-Claude Marschal. Știa ce răspuns va primi. Că un milionar dispărut ar putea da dureri mari de cap unei companii, dar că milioanele nu pot face ca ziua să aibă mai mult de 24 de ore.

Bratfisch simți, evident, că se arătase prea puțin dispus să dea o mîină de ajutor.

— Natural, vă voi acorda tot sprijinul. Săptămîna viitoare va fi altă situație. Zilele acestea, de sfîrșit de sezon clasic, sînt cele mai proaste. Vina nu este decît a aerului tare de munte. Femeile bătrîne sînt cele mai zăpăcite. Se îmbracă de

parcă ar avea douăzeci de ani, își lasă banii și bijuteriile la întâmplare prin camerele de hotel, se plimbă pe terasă uitînd jachete de vizon pe spătarele scaunelor – știți cîți oameni vin în fiecare an pentru întâia oară la sporturile de iarnă? Cu douăzeci la sută mai mulți decît în anul precedent. Și mai știți care este coeficientul de cînd cu jocurile olimpice? Patruzeci la sută. Toți oamenii mei sînt ocupați pînă peste cap, nici nu mai au cînd să doarmă. Lunea viitoare se termină și circul ăsta. Mai treceți pe la mine dacă nu-i găsiți între timp. Servus.

— Servus, zise Van der Valk.

Nu se putea spune că discuția îl nemulțumise în mod deosebit.

Nu erau oameni antipatici, ferească sfîntul!

Iată pe femeile acelea vîrstnice din braserie – cum se mai îndoapă cu frișcă. Iată și pe bărbații aceia distinși între două vîrste – chiar dacă în realitate sînt niște tipi destul de mediocri, par foarte arătoși în puloverele lor ultraelegante și în pantalonii de schi atît de strîmți; nu li se vede părul pe sub beretele de schi tricotate, așa că poți să le dai orice vîrstă între treizeci și cincizeci de ani; chiar dacă la sosire, nu erau însoțiți de tinere fete, acum însă le au la dispoziție: nemțoaice, englezoaice, daneze, finlandeze. La hotelul Kandahar din Innsbruck unirea dintre popoare se realizează foarte ușor.

Bocancii de schi, oricît erau ei de minunați, îl jenau în-grozitor la picioare: mergea mai mult șchiopătînd pe zăpada care scîrțîia. „Albă ca zăpada și cei șapte pitici” – murmură el cînd își văzu ogîndindu-se într-o vitrină propria-i beretă tricotată cu un ciucure în vîrf. Din fericire, în

ciuda înfățișării sale, nu se singulariza prea mult în această mulțime.

Biroul de recepție al hotelului era plin de oameni care scriau cărți poștale ilustrate. Ceru să vorbească la telefon cu Amsterdamul, dar cum i se spuse că va avea de așteptat cel puțin o oră, se duse la bar, unde bău gențiană, și își scoase bocancii pe furiș, profitînd de obscuritatea de sub masă.

— Domnul Canisius? Aici Van der Valk. Vorbesc de la hotelul Kandahar din Innsbruck. Omul nostru este pe aici, prin împrejurimi. A trecut prin Germania Federală, a plecat de-acolo cu o fată. Da, a agățat o fată tînă și se pare că a convins-o să fugă de acasă, fără să dea cuiva de veste. Faptul acesta mi-a fost semnalat de poliția germană. Amîndoi sînt aici. Le va fi foarte greu să iasă din țară acum, deoarece frontierele sînt supravegheate. Nu mă îndoiesc că-i voi dibui – din păcate aci este o mare afluență de vilegiaturiști, așa că treaba va mai dura cîteva zile. Vestea vă surprinde?

— De loc – auzi el vocea lui Canisius, seacă, egală, deprinsă cu convorbirile telefonice internaționale.

Legătura telefonică era uimitor de bună: cu munți sau fără munți – s-ar fi putut crede că i se vorbea dintr-o cameră alăturată.

— Este exact acțiunea dezechilibrată de care m-am temut. Ne amenință un mare scandal. Acuma înțelegi de ce v-am recomandat cu atîta stăruință discreția. Poliția locală știe despre toate acestea?

— Știe despre fată. Acesta este pretextul investigațiilor mele. Nimeni nu cunoaște rolul domnului Marschal, deși poliția germană știe ceva, desigur, deoarece am fost nevoit să le spun. N-au împărtășit însă nimic presei.

— Bine, bine. Excelent. Nu mă îndoiesc că veți găsi un pretext ca să-l împiedicați pe domnul Marschal de a se mai avînta și în alte escapade, pînă ce mă veți înștiința. Voi ști

atunci ce măsuri să iau. Sînt foarte bucuros că i-ați dat de urmă atît de repede. Felicitări. Amintiți-vă, domnule Van der Valk – discreție. E în stare să facă vreo boroboață dacă se va simți încolțit.

— Credeți că este dezechilibrat, nu-i așa?

— Nu vă îngrijiți de asta, domnule inspector, rosti vocea, de data aceasta pe un ton catifelat. Nu uitați că acționăm cu toții pentru a-l proteja cît și pentru a apăra interese considerabile. Sunați-mă iarăși de îndată ce o să aveți vești noi. La revedere.

Van der Valk plecă să cineze. Aerul tare de munte făcuse să-i fie somn, mușchii de la picioare îl dureau. Obținut, de la portar niște unsoare cu care să înmoaie pielea tare a bocancilor, apoi făcu o baie fierbinte la picioare. Era istovit și avea nervii încordați la maximum.

Își uitase undeva mănușile, așa că trebuia să-și cumpere altele, precum și ochelari de soare. Începuse să-l înțeleagă pe domnul Bratfisch, mai ales după ce citise ziarul local.

Vorbea și înțelegea germana destul de bine, dar acest dialect din munți îl depășea; oamenii foloseau tot felul de cuvinte, pentru niște noțiuni care-l nedumereau. Se simțea ca un pește pe uscat; nu umblase niciodată pe schiuri, și nici nu intenționa să facă acum începutul; nu-i surîdea să fie expediat acasă cu piciorul în ghips. Va avea mult de mers pe jos, prin zăpadă, știa foarte bine. Pe povîrnișuri, mușchii bietelor sale picioare aveau să-i facă zile amare. Cu atît mai rău pentru ele.

Nu reușea să se dumirească în privința lui Jean-Claude Marschal. Tot ce se spunea despre dezechilibrul său... Neașteptata-i fugă în tovărășia acelei Tanzmariechen, desigur cu nimic premeditată – oglindea realmente un dezechilibru? Domnul Canisius se grăbea să afirme aceasta. Anne-Marie făcuse observația că nu trebuia să pună prea mult

temei pe vorbele lui Canisius pentru a-și face o idee despre caracterul lui Marschal. Ce fel de om era? Înclinat spre romantism, impetuos – disprețuia eventualele consecințe ale actelor sale... Era de un paradoxal școlăresc comportarea acestui milionar, cu conturi la bancă în mai toate principalele orașe din Europa sub numele unor mareșali ai lui Napoleon. Dădea un lustru și o folosire romantică unor bani prozaici. Da, se gândi el, va trebui să meargă la bibliotecă și să scoată o listă a tuturor personajelor napoleoniene.

Există probabil o explicație aici, în Innsbruck. Își reaminti vag cîteva nume alsaciene – Strasbourg era o pepinieră de mareșali cu nume germanice.

Se gândi la Tanzmariechen. Un husar, un cavaler – aproape un Cavaler al Rozelor? – plin de nevinovăție, curaj și încredere. Ce impuls exercitase aceasta asupra lui Marschal? Avea oare pentru el o însemnătate deosebită?

Anne-Marie îi afirmase că Jean-Claude nu întîlnise niciodată vreo femeie care să însemne ceva pentru el, cu excepția soției sale. Van Der Valk nu se gândise că ea ar fi putut să mintă.

Dacă Marschal se comporta într-un fel ciudat, la fel proceda și Canisius. Van der Valk reveni pe ocolite la vechea sa enigmă: ce anume îl îngrijora în așa măsură pe Canisius? Desigur că o escapadă mai mult sau mai puțin banală a domnișorului Jean-Claude nu era de natură să alarmeze serios o societate ca Sopex. Cum se justifica trimiterea pe urmele lui a unui inspector din brigada criminală? Era ca și cînd ar fi fost convinși că Marchal săvîrșise sau ar fi gata să săvîrșască o crimă, deoarece știau totuși ceva pe care el nu-l știa. Sau poate că Jean-Claude Marchal știa ceva despre ei, și ei n-o ignorau.

Van der Valk nu știa încă despre ce era vorba. Avu din

nou simțămîntul neplăcut că existau prea multe lucruri care nu-i fuseseră comunicate.

Jean-Claude avea cu ceva la mîină Sopexul? Sau poate pe Canisius? Ceva dezonorant, cu intenția de a reduce la tăcere pe cineva prin mijloace violente, sau de a înlătura oricum ceva, sau pe cineva, care le stătea în drum? O evaziune fiscală enormă? Auzise sau descoperise accidental vreun fapt în legătură cu uriașa întreprindere, care avusese darul să-i tulbure psihicul său juvenil, romantic, imatur?

Nu știa încă nimic; de altfel, în momentul acesta nici nu-și prea face griji. Se răsuci cu fața în jos; scoase un oftat adînc, împinse puțin cu obrazul perna și se cufundă instantaneu într-un somn greu.

Dormea încă profund, cînd o puternică bătaie în ușă îi anunță ora opt și jumătate, camerista și cafeaua. Se sculă căscînd; îi era foame.

— Intră.

Camerista și ieșise cînd Van der Valk observă că i se serviseră două cești. Perfect, nimic nu era mai ușor decît să mănance cît doi. Poate că datorită acestei colaborări în plină desfășurare, cameristele din Innsbruck serveau micul dejun pentru doi. Se spăla tocmai pe dinți, cînd auzi o nouă bătaie în ușă. Poftim, proasta a adus micul dejun comandat de altul. Terminase lupta cu pasta de dinți, cînd se întoarse o văzu pe Anne-Marie, stînd calmă și turnîndu-și o cafea.

— Bună dimineța. Nu te superi, sper, că ai un musafir la micul dejun. Cu lapte sau simplă?

Van der Valk avu nevoie de cîtva timp pentru a-și reveni..

— Sînteți detectiv, sau ceva asemănător?

— Canisius mi-a spus despre ce-i vorba. Am acționat

sub imperiul unui impuls subit. Am aflat că puteam prinde o legătură de noapte, prin Paris. Am coborât din avion acum două ore.

Era prea mult pentru puterea lui de a înțelege, când încă nici nu-și băuse cafeaua. Se simțea extraordinar de tulburat și oarecum asediat. Anne-Marie, presupuse el, avea tot dreptul să apară aci, dar nu era cam exagerat să cadă pe capul lui în modul acesta, tocmai la cafea? Evident, persoana ei nu constituia o priveriște tocmai neplăcută. Părea foarte tânără; în pantaloni negri și tricou – purta pînă și bocanci de schi – arăta (gîndi el) aidoma fetei de cincisprezece ani care se măritase cu Jean-Claude Marschal. Își bău cafeaua și simți că i se mai limpezește mintea.

— Canisius, rosti ea calm în vreme ce mîncă o brioșă cu gem de caise, care se bucură sincer ori de cîte ori poate să spună oamenilor lucruri neplăcute lor, mi-a afirmat că Jean-Claude a plecat cu o fată. Care este realitatea? E cu vreuna din acele păpuși sulemenite care se învîrtesc pe lîngă piste de schi?

— Nu știu. E originară din Köln. A întîlnit-o acolo. Are optsprezece ani, este vînzătoare, pare să fie foarte frumușică, îi place dansul, și patinajul și o cheamă Dogmar.

— Ce-am spus eu? Una din acele păpuși sulemenite, zise ea după ce mușcă din nou din brioșă. Jean-Claude trebuie să-și fi ieșit din minți. Mă îngrijorează. Ceva nu e în regulă cu el. De asta am și venit. Nu te supară?

— Madame, este soțul dumneavoastră. Mie mi s-a cerut doar să-l găsesc.

— Nu este o crimă să fugi cu o fetiță din Köln.

— Nu. Dacă nu s-a folosit cumva de vreun mijloc violent, ceea ce ar fi extrem de neplăcut. Poate că a făcut o imprudență, dacă după cît se pare, nu dorește să fie găsit.

— N-a spus oare Talleyrand că o imprudență e mai rea decît o crimă?

— Cred că se referea la ceva care le cuprinde pe amîndouă. Mă întreb dacă soțul dumneavoastră n-a săvîrșit nicio-dată vreo crimă?

— Ce te face să crezi una ca asta?

— Poate faptul că sînt polițist... Trebuie să mă bărbieresc...

— Du-te și bărbierește-te. Nu te preocupa de mine.

Era dezorientat. Se simțea stîngaci și provincial; într-adevăr, o senzație infernală. Cu femeia asta pe cap lucrurile se vor complica, evident. Ce urmărirea Anne-Marie? De ce venise să-și bea cafeaua în camera lui, fără să-i fi dat timp mai întîi să se bărbierească?

— Ai să mă socoți obraznică dacă am să te întreb ce ai de gînd să faci?

— Van der Valk își plimbă mîna peste bărbie, apoi puse mașina de bărbierit deoparte.

— Am de gînd să fac un duș, spuse el luîndu-și hainele. Se poartă așa, gîndi el, fiindcă sînt prea bogați. Nu-mi place treaba asta; de fapt, mă simt al dracului de prost. Ar trebui să mă aflu acum la Amsterdam, să stau la birou și să întocmesc rapoarte. Nu țin de poliția din Innsbruck și nu mă pot obișnui să mă trezesc din somn și s-o găsesc pe soția unui milionar lîngă patul meu, turnîndu-și cafea.

Totuși, aluzia fusese străvezie. Poate că între timp va pleca, nădăjdui el în vreme ce-și peria părul umed. Își simțea capul mai limpezit.

Anne-Marie plecase, dar se înapoiase din nou. Pe patul lui era întins un pulover foarte frumos, extrem de luxos și îngrozitor de scump. Unul din acele obiecte tricotate pe care magazinele sportive de lux le etalează în vitrine. Se uită la el.

Anne-Marie stătea lîngă fereastră și fuma o țigară.

— Ce-i asta?

— Un pulover. Puloverul dumitale fără guler nu-i de niciun folos pe meleagurile astea. Ai nevoie și de alți pantaloni. Ți-i voi procura eu. Bocancii merg.

Van der Valk se uită la pulover, care avea tocmai culoarea potrivită și era foarte atrăgător.

— Trebuie să vă spun două lucruri, doamnă Marschal. În primul rînd, sînt polițist și ca atare nu pot accepta niciun fel de cadouri din motive lesne de înțeles. Știți ceea ce delicatețea franțuzească numește într-un cuvînt „cadouri”, în al doilea rînd, nu primesc lucruri de la femei nici măcar în viața mea particulară. În afară de aceasta obișnuiesc să-mi beau cafeaua de dimineată în tovărășia soției mele.

— Vorbești prostii, rosti ea calm. Dacă fata aceea este tot atît de proastă, Jean-Claude o va trimite imediat cu trenul acasă. Niciodată n-ai să fii în stare să schiezi; și ai să stai tot atît de țeapăn ca majoritatea olandezilor.

— Nu doresc să schiez. Nici nu intenționez să schiez.

— Ești totuși într-o localitate în care toată lumea schiază, zise ea cu nerăbdare. Schiază, sau stai potolit pe șezut.

Van der Valk deschise gura, și o închise iarăși. Viața se desfășura prea rapid în dimineata asta; simțea că îmbătrînește.

— Puneți-l. Ai să arăți bine în el. Și nu mai repeta prostiile acelea copilărești despre „cadouri”, fiindcă știu perfect de bine că domnul Canisius îți plătește cheltuielile, Ai venit aici, nu-i așa? cu trenul, cu un taxi, sau cu ceva tot atît de afurisit. Îmbracă-l.

— Sînteți geloasă pe el? Sau sperați să vă vadă și să-l faceți gelos?

Anne-Marie îl privi lung, fără să scoată un cuvînt.

Ei bine, asta era viața cu cei bogați; să schiezi sau să stai

potolit pe șezut. Luă puloverul și începu să-l îmbrace. În timp ce-l trăgea peste cap se simți prins pe la spate de o pereche de brațe puternice, musculoase; simți un corp tare care mirosea bine; ciudat, faptul în sine nu era de loc neplăcut. Încercă senzația lui Iona când văzuse că se deschide gura balenei. Își scoase puloverul și trase cât putu de tare și de mult aer în piept – brațele îl lăsară deodată. Anne-Marie se întinsese pe spate în patul lui și își pusese mâinile sub cap absentă. Începu să facă mișcări de ridicare a picioarelor, spre a-și întări mușchii stomacului.

— Sînt o persoană capricioasă, vanitoasă, dezagreabilă, spuse ea calmă. Am fost rănită rău sufletește. Sper să dau ochii cu această dansatoare, această frumoasă Pisslinger. Sper să o văd pe pista olimpică. Cred că am să-i învinețesc un ochi. Am s-o arunc de pe schiurile ei afurisite.

Van der Valk își pieptănă părul și rînji.

— Foarte drăguț puloverul acesta. Începe să-mi placă. Sînteți o persoană foarte impulsivă, nu-i așa?

— Da, cînd mă avînt. La nevoie știu să calc și alături, nu numai drept înainte.

— Știți, soțul dumneavoastră ar putea fi la ora actuală, în orice punct al Austriei.

— Astăzi are loc aici un concurs. Vor coborî pe pista olimpică fetele. Vor atrage o mare mulțime de curioși.

— Văd. Vorbiți cu mult entuziasm. Credeți că îl va atrage și pe el?

— Îi place să asiste la concursurile de fete. Cercetează fiecare nouă recoltă. Desigur, dacă ai de gînd să alergi prin toată Austria, n-ai decît. Ar fi însă o mare pierdere de vreme. Destinde-te, distrează-te, nu mai fi atît de olandez. În viață nimic nu are importanță... N-ai înțeles acest lucru?

— Evident. Nimic nu este prea important.

— Iei totul prea în serios, rosti ea cu nerăbdare. E lim-

pede ca lumina zilei că Jean-Claude a plecat dornic de noi amuzamente, de schimbare. A cules de pe undeva o păpușă ridicolă cu care să facă puțin schi. Ar trebui să înțelegi că asta lămurește totul. Nu are niciun rost să continui această performanță de urmărire. Dă-l încolo pe nebunul acela de Canisius. Te-a pus să-l urmărești pentru că este mai sărit de pe linie decît o fată bătrînă. Acum ești aici – foarte bine, profită de ocazie. Amuză-te.

— Cu dumneata, zîmbi el în colțul gurii.

— Ah, nu te grăbi. N-a fost din partea mea decît o mică izbucnire de mînie. Gelozie, dacă preferi. Sînt impulsivă, și cînd reacționez, voltajul crește la maximum.

— Te numărai printre concurente, nu-i așa?

— Da – dacă ajung la o competiție, pot fi mai iute decît acea Pisslinger sau cum o cheamă, și Jean-Claude o știe prea bine. Care este numele ei adevărat?

— Dagmar Schwiewlbein.

— Poftim. Poate fi ăsta un nume?

Rîse.

— Nemții nu văd nimic comic în el.

— Eu da, totuși. Pentru cineva care schiază!

— Îți închipui deci, că nu vei avea altceva de făcut decît să te duci la el și să-l bați pe umăr.

— Spune-mi atunci ce ai face dumneata, dacă n-aș fi eu aici ca să-l găsesc în locul dumitale?

— Oh, numai o lungă și plictisitoare treabă de rutină, spuse el calm pîndindu-i reacțiile. Pui o întregă aparatură în mișcare pe un anumit teritoriu. Colinzi prin hoteluri, restaurante, birouri care închiriază cabane, prin garaje, magazine – cît mai multe, dacă e necesar.

Nu era nevoie să-i spună cît de puțin se entuziasmasse de treaba asta poliția austriacă – începînd de la Salzburg și pînă la Feldkirch.

— Vezi? spuse ea ridicînd din umeri. Nu se poate ceva mai stupid. E ca și cum ar fi vorba de un gangster sau ceva asemănător. Încearcă să uiți că ești polițist. Am să te învăț să schiezi.

— Foarte bine, spuse el calm.

Pe cine credea ea că înșală?

Ce femeie impulsivă! Foarte bine. Se va ține scai de ea; era destul adevăr în povestea ei ca să acționeze cum trebuie. Fără îndoială că dorea să-l găsească pe Jean-Claude, și fără îndoială că lui îi era mai ușor să-l găsească alături de ea, decît fără ea. În mijlocul mulțimii, Van der Valk ar putea să nu-l recunoască. Anne-Marie, însă, i l-ar arăta imediat. Natural, el știa că pînă la urmă va da de urma domnului Marschal, chiar de-ar fi să răscolească toată regiunea de la Salzburg pînă la Feldkirch: oamenii au nevoie să mănînce sau să doarmă undeva, și Marschal avea gusturi costisitoare...

Dar ar trebui să acționeze în acest sens. Era aproape sigur că Anne-Marie avea dreptate cînd afirma că cei doi fugari erau în Innsbruck sau prin împrejurimi, și că lăsaseră urme pe care ea va ști să le depisteze. Van der Valk nu-i vorbise despre conturile de la bancă, dar mersese cu ea la o astfel de instituție; ea venise într-o goană, și avea acum nevoie de ceva bani. Van der Valk se minuna de ușurința cu care acești oameni tratau problemele bănești, tot atît de firești pentru ei ca și apa pentru un locuitor de la oraș – întorci robinetul și începe să curgă. O privise cum glumea cu casierul din spatele ghișeului și cum se înapoia spre el cu buzunarele hanoracului pline cu bancnote.

— Ai un cont la Innsbruck?

— Nu. Viena.

Nu mai pusese alte întrebări. Primise probabil niște vești de acolo, gîndise el.

Acum urmăreau concursul, sau mai degrabă mulțimea. Nu văzură pe nimeni care să semene fie cu Jean-Claude, fie cu Tanzmariechen.

Schiul începu să-i capteze interesul. Asista pentru prima oară la un concurs, și îi plăcea modul cum se avîntau fetele la curbe, mușcînd cu schiurile zăpada, aplecîndu-se lateral spre a contrabalansa forța centrifugă, ridicînd bețele de-a lungul brațelor, încovoiindu-se spre a tăia aerul în faza finală a cursei și legănîndu-se ușor spre a-și spori viteza în pantă. Totul se desfășura foarte rapid, foarte grațios, foarte excitant.

Anne-Marie păru că nu poate s-o înghită pe fata care realizase timpul cel mai scurt.

— Picioare ca niște cioturi, ageră ca un buștean, cu tot atît de mult sex-appeal ca un pahar de bere trezită. Așa se întîmplă întotdeauna.

— Ah?

Se aflau acolo zece mii de oameni, poate mai mulți, dar dacă s-ar mai fi adăugat vreo două mii, diferența nu s-ar fi făcut remarcată în valea imensă și albă. Pe un stadion de fotbal ar fi fost mai ușor – dar aici posibilitățile de a umbla încolo și înapoi erau reduse. Coborau din vîrfurile muntelui; mulțimea era înșirată pe o distanță de patru kilometri de-a lungul pistei olimpice; cu puțină răbdare, puteai s-o treci pe toată în revistă. În dreptul liniei de sosire – în vale – nu se aflau mai mult de două mii de persoane; Van der Valk le prinsese în cîmpul vizual al binoclului său.

— Așa se întîmplă totdeauna, continuă ea. Schiorii buni cu adevărat, singurii amuzanți, aceia cu un stil frumos și cu oarecare fler pierd puncte la pornire sau cad,

și în locul lor înving niște tonți, cu un stil elefantin; gloabe.

Da, gândi el vag, fata care-i plăcuse cel mai mult coborîse despicînd aerul și scoțînd chiote spre a se încuraja; ieșind prea în afară la o curbă, făcuse un pas de patinator pe o porțiune înghețată și, cu un strigăt de imensă dezamăgire, sărise ca un iepure în plină mulțime. O mare de mîini se grăbiră s-o ajute să se ridice, și acum stătea zguduindu-se de rîs.

Mai erau încă concurente care coborau, dar o competiție de schi este în general cîștigată sau pierdută de primii doisprezece; și fanaticii, interesați numai de performanță și nu de spectacol și atmosferă, adică de ceea ce nemții numesc „Stimmung”, se și scurgeau în jos pe pantă, înapoindu-se la automobilele lor.

Van der Valk se uita la o pereche anume, care se afla cam la patru sute de metri înaintea lor sau, cum se spune, la ceva mai puțin de o bătaie de pușcă. Putea perfect să fie Marschal și mica lui Tanzmariechen; fata, cu o căciulă mare de blană, era îmbrăcată în costum adecvat; bărbatul fixa schiurile în port-bagajul de pe acoperișul unui automobil. Nenorocirea era că o mie de persoane arătau exact la fel. Nu le putea vedea nasul, și cu atît mai puțin fața. Van der Valk ținea neclintit binoclul, așteptînd ca bărbatul să se întoarcă spre el, cînd cineva i-l smulse din mînă. Anne-Marie observase brusc ce făcea. Automobilul roșu dădu înapoi cu spatele, viră, apoi o porni ca un proiectil la vale, pierzindu-se în cele din urmă după un pîlc de pini. Fără grabă, Van der Valk își luă înapoi binoclul. Identificase un Fiat două mii trei sute.

„Am marcat un punct, își spuse el mulțumit. Sînt ai mei!” Erau deci într-adevăr aici. Se simțea ca și cînd ar fi băut pe nerăsuflăte o cupă plină cu șampanie. Nu mai simțea frigul

la picioare și ochii îi sclipeau iarăși. Se uită la Anne-Marie, pe chipul căreia plutea o indiferență totală.

— Așa.

— N-am putut să-mi dau seama dacă era sau nu Jean-Claude, spuse ea. Se aplecase ca să intre în mașină. Putea să fie un necunoscut oarecare.

Era o minciună; își zise Van der Valk, cea mai sfruntată din câte auzise el vreodată.

— Poliția austriacă poate pune mîna pe mașina aceea în mai puțin de o jumătate de oră. Nu avea de gînd să pună în mișcare poliția austriacă, dorea numai să vadă cum va reacționa Anne-Marie.

— Nu mai face pe idiotul, rosti ea mînioasă. Dacă chemi poliția dai la iveală toată porcăria asta, inclusiv chestia cu zănatica aceea de fată. Nu poți face una ca asta. În orice caz, nu are niciun rost. Mîine tot vor fi aici pentru slalom. Ai să-i urmărești cît ai să vrei. O să-ți fie foarte ușor.

— Mi-ar fi mult mai ușor să pun mîna pe ei acum. N-ar fi exclus să ne fi văzut – adică pe dumneata.

Van der Valk știa că acum va ieși ceva la iveală.

— Ești un imbecil. Nu-ți dai seama că tocmai asta vrea Canisius să faci?

Van der Valk o porni repede pe pantă în jos. Anne-Marie trebui să fugă spre a se ține după el.

— Stai o dată!

El se opri. Automobilul pe care-l închiriasse era parcat în mijlocul mulțimii, cam la cincizeci de pași de locul unde Jean-Claude își lăsase Fiatul roșu.

— Te rog, rosti ea. Te rog, intră în automobil, cu mine. Vreau să-ți explic ceva. Îmi promiți să nu faci nimic precipitat, mai înainte de a mă asculta și pe mine?

— Foarte bine.

Anne-Marie deschise portiera. Îi izbi obișnuitul miros de aer închis. Era un automobil închiriat, model Rekord. Deși nu se mai găsea o mașină de închiriat în întreg Innsbruckul, ea făcuse totuși rost de una. Obținea tot ce voia. Așa cum era învățat și Jean-Claude.

Toată dimineața bătuse soarele, dar acum se înnourase și amenința să ningă din nou. Zăpada proaspătă de ieri se așternuse pe întreaga vale; șoseaua fusese însă curățată și se putea circula cu viteză mare. Anne-Marie conducea prea repede, dar bine.

— Mașina asta nu corespunde standardului dumitale?

Ea ridică din umeri.

— Toate sînt niște lucruri inutile. Le-am avut pe toate. Și o Ferrari, și o Masserati, și o Hispano o mie nouă sute treizeci, cu caroserie înaltă și cu volan de fildeș. Același serviciu ți-l poate face, tot atît de bine, și un scuter.

Ce femeie impulsivă! Oh, nu – își schimbă părerea; mai degrabă Jean-Claude era un tip impulsiv, nesocotit. Să se încurce cu o fată ca aceea, fără a-și bate capul o secundă dacă familia ei s-ar alarma, dacă poliția ar fi anunțată; alt om ar fi cugetat la toate astea. Își închipuia Jean-Claude că nu va fi urmărit? Și fata – era de conceput că oamenii vor sta cu brațele încrucișate cînd li se va aduce la cunoștință că o fată de optsprezece ani a dispărut? Totuși, nu se sinchisise. Venise chiar aci, la Innsbruck, să se distreze schiind, fără să se preocupe de altceva. Era ceva irațional. Parcă îl împingea de la spate; voia să ajungă la ceva. Și asta repede. Anne-Marie știa despre ce era vorba.

Participanții la concurs denumesc pista – „groapa”. Sari în ea și, o dată pornit, nimic nu te mai poate opri, în afară doar de o cădere în zăpada moale de la marginea pistei, unde poți cu ușurință să-ți rupi un picior sau chiar gîtul. Te vezi acoperit de zăpadă, gîfîind, zguduit, fie rîzînd ca fata de

astăzi, fie plîngînd ca ceilalți trei concurenți care căzuseră exact în același loc. Nu mai știi nimic și nu te mai gîndești la nimic. Gonești, folosindu-te doar de mușchi și de instincte, tinzînd să atingi o sută de kilometri pe oră. Concurenții bărbați realizează o medie superioară vitezei de nouăzeci de-a lungul întregii piste; fetele reușesc o medie mai redusă. Concursul de schi în sine e o prostie, pentru că în cele din urmă oricine poate învinge; condițiile se schimbă de la un minut la altul, și titlul de campion olimpic poate fi cîștigat cu prețul unei sutimi de secundă. Dar faptul de a goni cît poți de repede, fără a te opri, într-o cursă în care fiecare metru te poate băga în spital pentru un an, este totuși o realizare, căci în nici un alt sport nu pătrunzi cu atîta intensitate pînă în centrul magic al vieții. Van der Valk constatase acest lucru în cursul dimineții.

Fără îndoială, Anne-Marie nu fusese o simplă concurentă la cursele de slalom. Poți face slalom în două feluri. Fie repezindu-te sălbatic, în speranța că nu te vei lovi de nimic, fie manevrînd cu îndemînare, ca să eviți obstacolele. Printre fragilele jaloane cu fanioane mici și fluturînde țîșnesc niște libelule irizante, care se transformă apoi în omizi, meschine și ostenite. Jaloanele sînt făcute dintr-un material plastic special, flexibil, căci la viteza unui slalom un băț de lemn sau de bambus ar fi prea periculos.

Se gîndi că Anne-Marie se afla într-o cursă de slalom ale cărei steaguri el nu putea încă să le vadă. Toate mișcările erau fără înțeles, asemenea jargonului de schi. Ce însemna pas de ocolire, plug, cristiana răsucită, telemac, pas de patinaj ori schuss, cînd o ceață deasă de nepricepere acoperea tot acest limbaj încîlcit? Cînd nu putea să vadă niciun steag.

Ea opri mașina în fața la Kaiserhof, și se dădu jos fără să-i arunce o privire.

— Vino sus în camera mea. Vreau să-ți vorbesc în liniște, și aici e plin de ziariști clevetitori.

Se opri o secundă pentru a-și găsi cheia. Doi ziariști așteptau să li se dea legături telefonice.

— Ascultă-mă pe mine, categoria ușoară are un avantaj firesc la cursa gymkhana, spunea unul.

— Ce spui de marele schuss de la urmă? interveni celălalt. Cele zece kilograme suplimentare ale ei au servit-o strășnic; a câștigat aproape o secundă într-un singur avânt. Am cronometrat-o chiar eu.

Discutau ca niște prieteni.

Anne-Marie își scoase bocancii, zvîrli hanoracul pe un scaun aurit în stil baroc și ridică receptorul.

— Trimiteți sus o sticlă de whisky și două pahare.

Se uită la Van der Valk.

— Stai jos, porunci ea brusc.

Se plimba prin cameră, privind pe fereastră zăpada care începuse să cadă din nou. El își aprinse liniștit o țigară, își zise că Anne-Marie avea de gînd să efectueze slalomul și că în curînd și el va fi în stare să depisteze stegulețele.

— Te rog să încetezi urmărirea. Să-l lași pe Jean-Claude în pace. Pleacă acasă și uită-l. Am dreptul să te rog acest lucru. La urma urmelor, sînt soția lui. Restul este numai formalism. Nu te îngriji de Canisius. Cu el, aranjez eu treburile.

— Nu-i chiar atît de ușor. Canisius nu m-a angajat în calitate de detectiv particular.

— Dar nu poți să-l arestezi pe Jean-Claude. Nu a săvîrșit nicio crimă.

— Despre asta nu mi s-a spus nimic, rosti el sec. Sînt ofițer de poliție și lucrez conform instrucțiunilor. Aceste instrucțiuni sînt simple. Să-l găsesc și să aflu pe cît posibil ce are de gînd să facă.

— Și pentru ce crezi că ți s-au dat aceste instrucțiuni?

— Nu e cazul să reflectez asupra acestui lucru. Superiorii mei sînt satisfăcuți fiindcă au o justificare. Dispunem deja de probe care ne justifică rolul. A lua o fată de la ea de-acasă pare destul de inofensiv. Dar fata e minoră și, datorită acestei împrejurări, se află în grija și sub protecția autorităților. În toate țările europene asemenea fapte sînt pedepsite de codul penal. N-ai auzit niciodată de ademenirea de minore?

Anne-Marie își turnă un pahar mare de whisky, îl goli dintr-o dată, ca și cum ar fi încercat să se blindeze înaintea unei lupte cu niște imbecili încăpățînați.

— Cînd te-am cunoscut la Amsterdam, am avut impresia că ești un om cu scaun la cap. Nu crezi nici dumneata în toate aceste fraze sforăitoare. Știi foarte bine că nu-s decît un pretext.

— Desigur. Din primul moment în care mi s-a expus toată această poveste, am început să mă întreb pentru ce un om dispărut de acasă – un caz care nu implică decît o simplă acțiune polițienească de rutină – a necesitat mobilizarea unui inspector din brigada criminală, cum sînt eu, pentru a încerca să-l găsesc, fără a se lua în prealabil niciuna din măsurile obișnuite. Niciun anunț la Interpol, niciun anunț la vreun organ administrativ a cărui treabă este să verifice, de pildă, hotelurile. Foarte ciudat. De fapt, n-am auzit să se fi întreprins o astfel de acțiune de cînd mă știu.

— Și de ce crezi că s-a întreprins?

Vocea ei era mîngîietoare, ochii îi străluceau, probabil sub influența whiskyului. Își mai turnă un pahar și, după o clipă de gîndire, umplu și al doilea pahar. Se apropie de el și i-l oferi. Van der Valk îl luă și bău puțin. Un whisky foarte bun.

— Aș spune, rosti el cu fermitate, că se află desigur în joc o foarte mare sumă de bani. Domnul Canisius și prietenii săi manifestă o oarecare nervozitate la gîndul că soțul dumitale ar putea săvîrși un act care să-l facă iresponsabil în ochii lumii. S-au alarmat, poate, fiindcă se tem că domnul Marschal e în stare să înconjoare lumea, jucîndu-se cu o avere care în ochii oamenilor reprezintă o cifră colosală.

— Înclini să accepți acest punct de vedere?

— Nu înclin, sînt plătit pentru asta.

Ea clătină din cap cu tristețe.

— Pune-ți capul la contribuție. Încearcă să înțelegi.

Van der Valk mai bău puțin whisky; îi plăcea foarte mult.

— Oamenii care dispun de mulți bani, de foarte mulți bani, nu sînt ușor de înțeles. Fac lucruri pe care oameni obișnuiți, ca mine, le găsesc de neînțeles. Eu încerc să văd pentru ce un bărbat ca domnul Marschal își părăsește brusc căminul, fără a lăsa nicio explicație. De ce pleacă la Köln tocmai în timpul carnavalului și o șterge cu o fată frumoșică într-o uniformă veselă? De ce o cîrmește apoi la munte, fără să aibă altă grijă decît să se desfete, privind concurențele de schi din acest an?

— Ești plătit ca să nu pleci cu idei preconcepute, spuse ea. Poftim încă puțin whisky. Foarte bine. După cum ai remarcat și dumneata, dispun de foarte mulți bani. Am să te plătesc ca să te smulgi din această atmosferă de imbecilitate. Vrei să-ți spun pentru ce?

Anne-Marie terminase și al doilea pahar cu whisky. Luă sticla, se apropie de Van der Valk și se plecă asupra lui spre a-i umple paharul. Van der Valk înțelese în acel moment că o femeie foarte frumoasă în costum de schi, care bea whisky într-un dormitor de hotel cu ferestrele spre munți, este ceva extrem de ispitor, tot atît de ispitor ca și o fată de optspre-

zece ani în timp de carnaval îmbrăcată în costum de Tanzmariechen.

— Presupune că ți-aș explica toate aceste în pat? îi spuse ea drăgălaș la ureche.

Avea un miros de femeie sănătoasă, de ușoară transpirație și de parfum. Era mirosul liniei scumpe a puloverului, a unsoarei de bocanci, a pielii, a whiskyului. Era cel mai seducător miros din lume.

— Canisius și cei din clanul său sînt foarte vicleni, după cum știi. Dezbracă-mă.

— Îmi amintesc de o femeie din Amsterdam care-mi spunea: „Am concepții spaniole în această privință”. Ei bine, din întâmplare, aceleași concepții le am și eu.

— Crezi că domnul Canisius dispune de unele informații care l-ar putea încrimina pe Jean-Claude sau pe mine? Nu-i așa?

Trecuse acum înapoia lui Van der Valk și își încolăcise brațele în jurul grumazului lui.

— Vrei să-ți vorbesc despre asta. Am să-ți arăt cît de spaniolă pot fi, dacă bineînțeles vrei.

El se ridică, luă sticla de pe masa pe care o pusese Anne-Marie, își umplu paharul, îl bău încet, apoi trase cu putere în piept aerul parfumat.

— Da, zise el. Aș vrea să știu mai multe lucruri. Cred că domnul Marschal mi-ar putea lămuri multe din ele. Mi-ar place să-l întîlnesc. Vreau să-l întîlnesc mai mult ca oricînd. Dacă are de gînd să vină mîine, spre a asista la slalomul fetelor, am să dau de el. Dacă nu apare, am să ridic întreaga Austrie în picioare, pînă ce domnul va ieși la iveală. Nu știe probabil că poliția germană supraveghează toate granițele. Poliția vrea fata înapoi. Asta vreau și eu. Ar fi foarte plăcut să mă culc cu dumneata, dar mai e ceva ce-mi doresc și mai

mult. Să stau de vorbă cu soțul dumatăle. Pentru mine ar fi extrem de important, sînt polițist. Ceea ce gîndește sau face Canisius mă interesează mai puțin decît ceea ce gîndește sau face Jean-Claude.

— Foarte bine, spuse ea după un moment. Foarte bine. Poate că ai dreptate. Vom sta de vorbă mîine.

— Ne vedem iarăși mîine dimineață, zise el fără să se tulbure. Mulțumesc pentru whisky.

Chelnerul îl plasă la o masă unde doi ziariști își beau cafeaua; scutură neglijent frimiturile, explicîndu-i în același timp că o masă liberă pentru o singură persoană era greu de găsit într-o asemenea îmbulzeală. Anne-Marie ar fi obținut cu ușurință una... Pe Van der Valk nu-l indispușe acest lucru. Se va distra trăgînd cu urechea la sporovăială lor; nici acestora nu le-ar fi displicut să dea lămuriri acestui începător cu ochii rotunjiți de uimire. Nici uneia din cele două părți nu-i lipsea bunăvoința. Discuția ziaristilor continuă plină de însuflețire.

— Desigur, la pantă e imbatabilă, și tocmai asta o deservește serios între jaloane. Nu se poate spune că e greoaie, necizelată, totuși perspectivele ei s-au închis.

— Vă rog explicați-mi și mie lucrurile acestea, spuse Van der Valk cu gura plină de pîine. Strecurarea aceasta printre jaloane mi-a părut întotdeauna lipsită de sens.

— Nu-nu, este exact pe dos, exclamă cu entuziasm unul din ziariști.

Dădu la o parte ceașca de cafea și începu să orînduiască o pistă de schi cu bucăți de zahăr.

— Arată exact ca o pantă, hm, cu zăpadă pe ea. Dar afară

de toate adînciturile și accidentele de teren, pista e mărginită și de pante laterale, vedeți? Toate aceste obstacole sînt deosebit de viclene. Alergătorul dă năvală prin prima poartă, vedeți, se și trezește coborînd vijelios valea aplecat spre dreapta. Spre a spori dificultățile, următoarea poartă este plasată spre stînga, și se îndreaptă aparent spre susul pantei, împotriva mersului firesc. Trebuie deci să-ți frînezi avîntul, care crește datorită propriei tale greutate, să cotești într-o direcție nouă, de-a curmezișul înclinației terenului, și să găsești unghiul exact spre a-ți croi drum pînă la poarta următoare – e destul să deviezi cu cinci centimetri de la ruta normală, și schiul ți se agață de fanion; și toate astea trebuie să le faci fără a micșora ritmul. E mai cumplit decît în iad.

— Și ei schimbă ritmul, avu celălalt grijă să adauge spre a-i împărtăși și propriile sale cunoștințe. Te pun astfel să te repezi în zig-zag, după cum v-a spus și el, printre porți destul de îndepărtate; dar tocmai, cînd le-ai prins șpilul, te vîră într-o serpentină cu unghiuri foarte bruște, unde porțile sînt plasate doar la trei sau patru metri una de alta, în loc de zece sau doisprezece ca pînă atunci, și bietul alergător, care începuse să aibă senzația că dansează un tango minunat, trebuie să se lanseze într-un twist îndrăcit.

— Pui, ori cotlet de vițel? întrebă chelnerul zăngănind pe tavă cestile de cafea.

— Vițel.

Știa el cîte parale fac bieții pui pregătiți pe bandă rulantă.

— Haide, Harry, dă-i mai repede cu prăjitura.

— Nu e nicio nenorocire dacă mai întîrziem puțin, spuse Harry.

— Anschluss, explică celălalt. Anschluss norvegian. Noi îi învățăm să facă slalom, și ei ne învață săriturile la schi, ha!

— Slalom uriaș... cu intervale de treizeci de metri, adăuga Harry, pișicher. Și acum, la revedere.

Da, slalomul lui Anne-Marie era foarte înșelător. Care era rațiunea acestei bruște schimbări de poziție? De ce dăduse buzna tocmai la Innsbruck? De ce încercase brusc să-l abată din drum, să-l facă să-și piardă interesul, după ce la Amsterdam acceptase ideea ca Van der Valk să-i caute soțul?

Da, Canisius o informase. Se comportase corect; era firesc ca domnul Canisius să telefoneze spre a-i da unele asigurări. Am primit vești de la el, nu-ți face griji; dacă cineva va încerca să-i facă vreun rău, vom interveni.

Dar nu se întâmplase așa. Canisius făcuse aluzii ironice referitor la șederea la Innsbruck a lui Jean-Claude în tovărășia unei tinere nemțoaice. Spusese ceva care o atinse adânc, și Van Der Valk se întreba dacă domnul Canisius o făcuse numai din gelozie.

Anne-Marie trebuie să fi simțit un șoc. Se gândea la vorbele ei: „Sînt singura femeie care contează în ochii lui”. Și mica izbucnire de mînie din cauza ceștilor de cafea nu fusese un simplu pretext. Să fi fost oare numai gelozie? Van der Valk nu era atît de sigur. Schimbarea ei de poziție fusese prea bruscă, încercase prea neîndemînatîc să-l abată din drum și să-l arunce în brațele fetelor norvegiene, „N-am putut să-mi dau seama dacă era el sau nu.” Ce rău putea să rezulte dintr-o întîlnire a lui cu Jean-Claude, dintr-o convorbire cu el, din îndepărtarea micuței Tanzmariechen și expedierea ei acasă, la părinți? Evident, Anne-Marie nu ar putea avea obiecțiuni. Se comporta ea astfel fiindcă avusese într-un fel de-a face cu Canisius? Îi spusese el ceva, îi dăduse a înțelege, îi sugerase sau manifestase fără voie satisfacția pe care o încerca?

Van der Valk nu știa. Telefonă soției sale înainte de a se culca.

Era o coadă teribilă la teleferic. O mare mulțime de oameni era dornică să asiste la cursa de slalom ce avea să se desfășoare pe două porțiuni în josul și de-a lungul pantelor, pînă la drumul din vale; însă și pista olimpică fusese din nou deschisă publicului, după ce rămăsese închisă timp de o săptămînă pentru concurs. Fel de fel de sportivi cu schiurile pe umeri se suiau pe munte, cu gîndul să înfrunte mai tîrziu pista de curse, starniți și îmboldiți de isprăvile din ajun ale fetelor... O bună parte din aceștia nu erau nici suficient de îndemînatici, nici suficient de experimentați spre a participa la o cursă atît de rapidă și de dificilă; mulți dintre ei aveau să plătească pentru cutezanța cu care se angajaseră într-o acțiune care le depășea puterile – cu un picior rupt sau cu un umăr dislocat. Austriecii erau pregătiți pentru aceasta, își zise cinic Van der Valk. Aveau un elicopter parcat la capătul de jos al pistei; dacă cineva va avea nenorocul să-și rupă literalmente oasele, va fi dus cu elicopterul la spital; la fel urma să se întîmple și dacă vreuna din concurente avea să înregistreze o cădere nereușită la slalom!

O mare mulțime se frămînta în jurul pistei de slalom; spectatorii, și mai numeroși, se înghesuiau de-a lungul porțiunii din vale a pistei. Ziariștii pălăvrăgeau, publicul pălăvrăgea, difuzoarele urlau.

Releurile de radio erau instalate și verificate, aparatele televiziunii ocupau mai mult spațiu decît le-ar fi trebuit, oficialii alergau de colo pînă colo, fluturînd mici foi de hîrtie, dîndu-și multă importanță. Tablourile electrice care înregistrau scorul difuzau zănatic tot felul de numere care nu aparțineau nimănui; armate de colaboratori mărunți se agitau preocupate, asemenea termitelor, întinzînd frînghii spre a zăgăzui publicul, plasînd brancarde la intervale strategice,

urcînd și coborînd pe pista sinuoasă dintre porți, alergînd și agitîndu-se prin zăpadă.

Dincolo de barăcile de lemn împodobite cu steaguri, pilotul elicopterului flirta cu fata de la dulciuri și, din cînd în cînd, se desfăta cu o ceașcă de Ovaltină. Reporterii se năpusteau încolo și-ncoace, legîndu-se de oameni, agitînd microfoane, purtîndu-le fie în mînă fie atîrnate de cravată, cu cabluri scoase ca din mîneacă pe care le tîrau după ei, fără să se încurce în ele și manevrîndu-le cu picioarele, asemenea femeilor care știu să umble degajate cu rochiile lungi de seară.

Plutea în aer o mare tensiune. Se desfășura ultimul concurs de seamă al sezonului, care avea să decidă plasamentul și premiile. Tineretele austriece luptaseră în ajun cu îndrîjire, realizînd un foarte mic avans la cursa din vale. Îl vor pierde datorită tinerelor franțuzoaice cu tehnica lor superioară la slalom? Toți știau acest lucru și erau gata să explice avantajele vecinilor. Van der Valk nu știa și nici nu-i păsa. Dibuise un Fiat roșu „station vagon” și folosea întens binoclul – a doua sa pereche de ochi.

Anne-Marie, cu schiurile pe umăr, stătea de vorbă cu un reporter pe care-l cunoștea – se pare că-i cunoștea pe toți! Se întoarse spre Van der Valk.

— Au căzut zece centimetri în timpul nopții, dar s-au contopit bine cu vechea zăpadă. Strașnică zăpadă. Pista e foarte rapidă. Peticele de gheață, cred ei, vor favoriza pe tineretele franțuzoaice. Am să mă reped și eu pînă sus, în vîrf.

— Pentru moment, eu rămîn aici.

— Cum dorești, spuse ea.

Van der Valk își îndreptă binoclul spre un grup care urca în teleferic; o căciulită de blană îi atrase atenția. O astfel de căciulită căzăcească purta mica Tanzmariechen. Ar putea să fie ea. Și ar putea să nu fie; nu vedea prea limpede. Se afla și

un bărbat cu ea; ar putea să fie – ar putea să nu fie; nu era atât de simplu. Își vârî binoclul în partea de sus a fermoarului și o porni în jos la vale sărind ca un cangur, lunecînd și plonjînd. În vale zăpada era bine bătătorită. Alerga din ce în ce mai repede.

Cînd ajunse acolo, nu mai găsi atîta îmbulzeală, așa că nu mai trebui să aștepte. Bărbatul și fata plecaseră de mult, și Anne-Marie plecase – chiar cu „vagonetul” din fața lui.

Cît de încet mergea, clătîindu-se, vibrînd, huruind. Soarele apăru brusc, uimitor de cald în aerul tăios, înțepător.

— Asta va așterne ulei pe pistă, spuse un bărbat din preajma lui.

Li se oferea o priveliște excelentă asupra pistei de slalom; primul concurent aluneca deja în jos, într-un lanț de dera-pări controlate.

Van der Valk o luă repede din loc și, neîmpovărat de schiuri, alergă spre capătul de sus al pistei. Da, acolo se afla Anne-Marie, îngenunchată, trebăluind la legăturile schiului; o vedea lovind ușor cîrligele ca și cum nu ar fi fost mulțumită. Vreo șase persoane își așteptau rîndul să pornească în cursă. Van der Valk se poticnea prin zăpada proaspătă. Un concurent țîșni dintr-o săritură peste puterile sale, zbură foarte iute pe o distanță de vreo treizeci de metri, în vreme ce brațele lui prinseră a izbi aerul ca niște aripi de moară; se lovi de o ridicătură minusculă a terenului, își pierdu echilibrul și dispăru în chip miraculos, într-o grămadă mare de zăpadă lăsată acolo anume spre a înlesni o aterizare fericită pentru nesocotiți. Un grup de băieți și fete care stăteau în capătul de sus al pantei se topeau de rîs. Van der Valk o ajunse pe Anne-Marie; ea își pusese schiurile cîtă vreme el urcase gîfîind, și cînd îl văzu se întoarce spre el.

— Vasăzică, ai venit. Să te uiți după mine cum pornesc.

Deodată, amîndoi zăriră căciula. Van der Valk o apucă de mîneacă. Alți doi schiori se năpustiră ușurel pe pistă, aplecîndu-se cu grijă înainte, ținîndu-și schiurile paralele. Anne-Marie scoase un țipăt:

— Jean-Claude! Jean-Claude!

Van der Valk îl văzu în aceeași secundă; fusese pînă atunci mascat de un individ gras, care pornise cu schiurile în jos. Marschal făcu o alunecare oblică și își înfipse marginile schiurilor la cîțiva metri mai departe. Nasul lui Jacques Anquetil!

Marschal se uită numai o secundă. Își văzu soția și privirea i se opri cam șapte sutimi de secundă (cronometrat de ceasul de marcaj electronic) asupra lui Van der Valk. Se mișca fără șovăială. Puse o mîna înapoia căciulii fetei, și o lansă pe pistă, lăsînd schiurile să alunece, ca și omul cel gras, ridică bețele care-i atîrnau de încheietura mîinii și își luă avînt, cu o ușurință și iuțeală de profesionist. Era Marschal. Nu mai încăpea îndoială.

Anne-Marie, cu bețele înfipse în zăpadă, își vîrî părul sub capișon, gîfîindi.

— Dă-i drumul, oh, dă-i drumul. Pune mîna pe ei. Fă orice, umblă și cu capul în jos dacă vrei, numai ține-te de el. Trebuie să-i vorbesc. Trebuie. Acum pornește, ce mai aștepți?

Marschal ajunsese fata din urmă înainte de curbă, se dădu la o parte ca să îi facă loc, apoi o întrecu. Ea schia cu mare grijă, căci panta era prea rapidă și abruptă pentru posibilitățile ei, dar se mișca totuși cu siguranță.

Anne-Marie porni foarte repede, făcînd să șuiere lung schiurile; gonea, păstrînd direcția de mers, înclinîndu-se ușor spre a-și menține echilibrul la curbă.

Și el care nu putea să schieze! Regretase acest lucru de cînd venise, aici... O luă nebunește la fugă spre teleferic, se

poticni, patină, și se întinse cât era de lung. O luă iarăși la picior, mormăind furios, acoperit de zăpadă și cu o mare durere în umăr.

Unul din chibiții obișnuiți de la munte se afla în telefericul schiorilor, un bătrîn cu un dialect aspru, greu de înțeles, robust, mic de statură, ofilit și zbîrcit, cu un loden cu glugă, prea lung pentru el.

— Ai căzut? chicoti el.

Van der Valk își scutură zăpada de pe haine și înjură în gînd. Îl durea umărul. Prin aerul rarefiat de munte, se auziră aclamații ridicîndu-se dinspre pista de slalom.

— Vom da un bobîrnac acestor tinere franțuzoaice, spuse bătrînul.

— Timpul, cincizeci și nouă optzeci și trei, behăi difuzorul – dar numele fu acoperit de ecou.

— Pentru cine, pentru cine? chițcăi bătrînul. E bine, foarte bine.

Van der Valk se uita în jos fără nicio însuflețire.

Aproape că ajunseseră în fundul văii, cînd noi ovații se auziră cu intensitate sporită.

— Cincizeci și nouă optzeci și unu, cel mai bun timp realizat pînă în prezent, răcni difuzorul.

— E vreunul de-ai noștri? lătră chibițul țopăind excitat pe platforma de coborîre.

— Nici vorbă că-i unul de-ai noștri, mormăi Van der Valk șchiopătînd, și umărul îl durea tare. Ce, credeai că e marțian?

Amărat, mergea șonticăind pe pîrtia bătătorită. Inima îi bătea puternic datorită altitudinii.

Nu văzu în capătul de jos al pistei nici căciula de blană, nici nasul caracteristic, nici pantalonul negru, nici puloverul; nimic, nimic. Unde s-or fi aflînd cei trei? Trei sute de metri mai departe, motorul elicopterului tușea și huruia. În

vreme ce-l privea, acesta se mișcă cu stangăcie, se înalță și se întoarce, câștigînd înălțime; nori de zăpadă pulverizată zburau stîrniți de curentul de aer al rotorului. Hurui pe deasupra capului lui Van der Valk; pe pistă cineva căzu.

O văzu atunci pe Anne-Marie alunecînd pe ultima și cea mai ușoară porțiune a pistei. Alergă schiopătând într-acolo.

— Unde s-au dus? întrebă el prostește. Cum se face că am ajuns înaintea dumitale?

— Am căzut, rosti ea jalnic. O cădere pe cinste. Mă uitam după fată, în loc să fiu atentă la traseu. Așa mi-a trebuit. Am zburat de pe pistă la o curbă. Mi-am pierdut nu numai schiurile, dar și respirația. Nici dumneata nu arăți mai bine. Te doare umărul?

El se uita în altă parte. În josul pantei, dincolo de mulțimea care urmărea sfîrșitul cursei de slalom, se stîrnise mare agitație. Cîțiva oameni gesticulau și făceau gălăgie; un polițist cu bocanci de munte alerga greoi, răcnind congestionat la un alt grup.

— Cineva a șterpelit blestematul de elicopter.

Anne-Marie rîse, un rîs argintiu cu o nuanță de răutate. În alte împrejurări ar fi rîs și Van der Valk. Era în stare să aprecieze o glumă bună. Îl împiedica însă aerul acesta de munte, respirația grea... Își frecă resemnat umărul. Acceptă situația ca atare; combinația de iscusință și îndrăzneală, posibilă mai ales celor care dispun de mulți bani, își dăduse rezultatele. Jean-Claude luase fata cu el, mica Tanzmariechen zburase.

Sus, pe munte, cei șaptesprezece concurenți din grupul frunțaș terminaseră prima repriză a slalomului.

Van der Valk se înapoie singur la Innsbruck. Își fricționă cu alcool umărul, își schimbă hainele, și avu timpul să cugete asupra modului cum se făcuse de râs înotînd prin zăpadă.

Anne-Marie strigase cu intenție. Nu fusese un strigăt de recunoaștere, nici de mirare, nici de mînie. Fusese un strigăt menit să-l prevină pe Jean-Claude. Anne-Marie nu prevăzuse un singur lucru; hotărîrea lui Marschal de a rămîne cu fata. Jean-Claude observase că Van der Valk nu avea schiuri, dar că soția lui avea. Fata cîștigase poate un avans de treizeci de secunde – neglijabil însă pentru o schioară atît de bună și de experimentată ca Anne-Marie. Dacă ar fi fost singur, Jean-Claude ar fi putut lua Fiutul roșu. Preferase s-o aștepte însă pe fată. În cele cîteva secunde – poate un minut – el luase hotărîrea extraordinar de îndrăzneată de a șterpeli elicopterul care aparținea guvernului austriac.

Riscul nu era chiar atît de mare pe cît ar fi părut la prima vedere. Un elicopter nu mai stîrnește senzație, îl putea lăsa oriunde, cîștigînd astfel un avans de o jumătate de oră. Poliția austriacă nu numai că nu se prea sinchisea de dispariția milionarului din Amsterdam și a vînzătoarei din Köln, dar nu și-ar fi bătut capul nici cu elicopterul, de vreme ce l-ar fi recăpătat. Ar fi pus gestul în seama exuberanței vreunui student.

Descoperi un bar întunecat și plin de fum de țigară, foarte binevenit după munții acoperiți de zăpadă orbitor de albă. Posomorît, comandă un coniac. Se încurcaseră rău ițele. Evident, multe lucruri se limpeziseră. Se alesese totuși cu ceva...

Jean-Claude era plictisit. Avusese parte de o viață obositor de plicticoasă, și o socotea poate și mai anostă decît era. Ușor de înțeles: omului acestuia i se părea totul prea simplu, prea lesne de obținut. Avea foarte mulți bani și se pricepea la toate. Putea să cîștige orice fără să se obosească, putea să-

și procure fără eforturi tot ce i-ar fi trecut prin minte. Dacă pierdea niște bani, găsea ceva mai departe, pe trotuar, de două ori mai mulți. Nimic nu-i mai făcea plăcere, nici măcar viciul sau crima. Fuga lui, datorită faptului că era sătul de toate, părea foarte plauzibilă.

Nu era însă numai atât. Jean-Claude se înfricoșase. Canisius pusese poliția pe urmele lui. El nu știuse acest lucru, dar îl ghicise. De îndată ce-l văzuse pe Van der Valk, bănuise, apoi recunoscuse amenințarea. Canisius îl avea cu ceva la mână. O crimă poate. Cine știe? Poate o escapadă de acum câțiva ani. Să presupunem – o simplă ipoteză – că avusese odată un accident de automobil – călcase vreun om și fugise de la fața locului, sau ceva de felul acesta.

Cum se făcea că amintirea lui Canisius luase asemenea proporții, încît Marsebal găsisese cu cale că singura lui scăpare era fuga? Dacă dispunea de o putere de constrîngere atât de mare, de ce alesese Canisius tocmai acest moment?

Anne-Marie știa multe. La început nu luase lucrurile prea în serios, dar cînd Canisius îi telefonase și îi spusese totul... Poate că se grăbise vestîndu-i cu cruzime triumful, cînd Van der Valk îi telefonase spre a-i vorbi despre poliția germană, Canisius își supraevaluase posibilitățile de a-l strivi pe tînărul său prieten Jean-Claude Marschal.

Acum, reflectă Van der Valk, mă aflu între ciocan și nicovală. Pe de o parte Anne-Marie, care era foarte înspăimantată de cînd aflate cum stau în realitate lucrurile, îi făcuse propuneri directe, cuprinsă de panică; îi oferise bani, foarte mulți bani, se oferise și pe sine, numai spre a obține încetarea urmăririi lui Jean-Claude.

Și Canisius, din motive pe care el, Van der Valk, nu le cunoștea, își sporea presiunea asupra polițistului, spre a-l determina să-l fugărească pe Jean-Claude cu și mai multă rîvnă, să-l înspăimînte în așa măsură încît să săvîrșească noi

imprudențe, noi crime... S-ar fi zis că domnul Canisius știa foarte bine ce avea de făcut cînd pusese poliția în mișcare...

Cea mai bună soluție, gîndi Van der Valk, era să se înapoieze la Amsterdam, să întocmească un raport bine chibzuit, în care să arate de ce se ajunsese în impas, tocmai cînd ar fi putut să pună mîna în ceafa domnului Marschal, și motivele pentru care îi repugna o asemenea acțiune. Era însă oportun?

Existau, evident, multe argumente puternice împotriva acestui lucru. Mai întîi, s-ar crede că s-a culcat cu Anne-Marie, sau poate, și ceva mai rău. A făcut deja imprudența să accepte puloverul pe care i-l cumpărase!

În al doilea rînd, un motiv mai grav ar fi mica Tanzmariechen. Nu numai că o ademenise să fugă de acasă pentru ceva care – în ochii ei – apărea drept o aventură foarte romantică și fascinantă, dar Marschal, pentru cauze numai de el știute și poate chiar mai obscure decît ar părea, o împiedica să se înapoieze în sînul familiei. Acum Jean-Claude era încolțit și înfricoșat. N-ar putea eventual săvîrși un act mai temerar chiar decît furtul unui elicopter?

Van der Valk înțelegea atracția exercitată de o fată ca aceasta asupra unui bărbat obosit pînă la sașietate de femei costisitoare și sofisticate; înțelegea emoțiile puternice pe care le încerca ascunzînd-o, scoțînd-o pe furiș din țară, deși era urmărit de poliția germană, ducînd-o la munte. Pentru un om atît de blazat ca Marschal, pentru cineva cu firea lui îndrăzneată și incurabil romantică, totul își găsea justificarea.

Jean-Claude o iubea? O lua realmente în serios? Era oare conștient că o vîrșe într-o încurcătură inimaginabilă? Desigur, ea îl iubea nebunește; nu ținea seama de nimic; pentru el ar fi făcut orice sacrificiu. Marschal sacrifica însă o fată nevinovată pe altarul propriei sale plictiseli.

Acesta era esențialul. Oricare ar fi fost convingerile sale, Van der Valk avea obligația s-o ducă pe mica Dagmar Schwewelbein înapoi, la părinții ei îndurerați din Köln. Heinz Stössel avea dreptate; Marschal n-avea importanță. Principalul personaj al acestei povești nu era Jean-Claude, milionarul, nici Anne-Marie de Meeus, fosta campioană de schi, nici Canisius, directorul regional al unuia din cele mai mari trusturi din lume – ci o tânără vânzătoare de optsprezece ani, care-și pusese o căciulă căzăcească și cizme înalte pentru a-și arăta picioarele frumoase și chipul la carnaval.

Van der Valk termină de băut coniacul și ceru chelneriței câteva boabe de cafea ca să ronțăie.

Domnul Bratfisch stătea la biroul său și vorbea la telefon.

— Perfect... nicio stricăciune?... Bine. În cazul acesta nu avem motive să ne facem griji, nu-i așa? Da, desigur dar treaba asta poate să aștepte pînă diseară... Ai dreptate.

Lăsa receptorul, luă țigara care ardea mocnit în scrumieră și rînji la Van der Valk.

— Vasăzică – nu ți-ai găsit încă milionarul?

— Nici dumneata nu ți-ai găsit încă elicopterul?

Domnul Bratfisch ridică din sprîncene.

— Ehe, vîntul bate dintr-acolo, nu-i așa?

Se ridică de pe scaun și se duse la fereastră. Se uită afară.

— Află că se înnorează, însă vremea o să se încălzească. O să topească zăpada. Dacă s-ar fi întîmplat ieri, am fi câștigat slalomul.

— Am fost și eu acolo, aveam însă alte treburi pe cap.

— Știi povestea cu franțuzoica. Așa și cu dumneata. Marschal a fugit cînd te-a văzut?

— Nu mă cunoștea. Poate că a ghicit ce sînt. Soția lui a

venit aici chipurile să ne ajute să-l găsim. Eram cu ea. Când l-a văzut, a scos un strigăt. Parcă se tâmpise. Ne aflam în capătul de sus al pistei. Ea avea schiuri – eu nu. Nu sînt în stare să umblu pe schiuri, a trebuit să cobor în goană. Marschal a găsit un mijloc remarcabil de rapid ca să iasă din încurcătură.

— Asta n-are importanță. În ceea ce ne privește, sîntem foarte liniștiți. Nu poți ascunde un elicopter. De altfel, l-am și găsit, după numai două ore de căutare; era ascuns cu multă abilitate, pe panta unei văi, într-o pădurice de pini. Poate ar fi durat mai mult, dar am luat alt elicopter ca să-l căutăm pe cel pierdut – de anul trecut avem două elicoptere.

Aruncă țigara, luă o felie de pîine pe jumătate mîncată și o bucată de brînză, mușcă din ele cu dinții lui albi și puternici, apoi scutură neglijent firimiturile pe podea.

— Singurul lucru care mă supără este că nu am avut timp să mănînc la prînz.

— Da, admit, aceasta schimbă fața lucrurilor. A luat fețița aceea cu el? Aceea pe care o caută poliția germană?

— Da.

— Se cam exagerează, nu-i așa? Vreau să spun că nu știu de ce-l urmărești; cînd te-a văzut, ne-a șterpelit elicopterul. În sine, nu e o treabă prea serioasă, nu-i așa? Vreau să spun că nu există intenția de a fura. Pînă la urmă ne-am ales cu o plimbare plăcută. Mă întreb dacă o plimbare de amuzament cu elicopterul nu este cumva mai puțin periculoasă, sau mai puțin serioasă decît una cu o mașină de sport? Totuși, gestul lui mă face să cred că era un mobil care îți scapă la prima vedere.

Acest Bratfisch părea să fie nepăsător, dar prost nu era.

— Și eu mă întreb de ce o fi crezînd Marschal că-l urmăresc. Instrucțiunile mele erau să-l găsesc și să aflu motivele care l-au determinat să dispară de acasă. Nu știu să aibă ceva

pe conștiință. Principalul este că se simte încolțit și că ar putea face ceva mai de temut decît o simplă plimbare de plăcere. Este însoțit de o fată tînăra care, în definitiv, nu este vinovată cu nimic.

— Hm, exclamă Bratfisch scoțîndu-și delicat dintre dinți o fărîmă de brînză. Mai bine să pornim după el. Ar trebui să vii cu mine, deoarece îl poți recunoaște pe individ. N-am primit o descriere specială. Admit că nu m-am arătat prea entuziasmat cînd ai trecut pe la mine ultima dată; afacerea părea lipsită de importanță; nu mi se trimiseseră nici măcar semnalmente tipului. Acum însă pot acționa, datorită faptului că am fost sesizat de poliția din Köln asupra fetei. Mă înțelegi, cred, de ce nu am luat cazul în serios? Noaptea trecută am avut o spargere la un bijutier, chiar pe strada asta. Închipuie-ți nerușinare. A trebuit să pun în mișcare toate mijloacele polițienești de care dispun. Acum vom vedea ce-i de făcut, spuse el, conducîndu-l în jos pe scară.

În stradă îl aștepta un vechi BMW, una din acele mașini extrem de solide și mult mai rapide decît par.

— Dă-mi semnalmente lui și le voi radiodifuza, zise Bratfisch, și arată cu degetul spre aparatul de radio. Ține seamă, valea asta nu este prea mare. N-ar fi exclus să se afle încă în ea, cu atît mai mult cu cît drumurile sînt supravegheate. Marschal și cu fata au lăsat elicopterul în capătul de sus al văii și au plecat cu schiurile în jos.

După oarecare investigații – treabă de cercetaș – găsiră vila în care Marschal venise să-și petreacă luna de miere în tovărășia micii Tanzmariechen, dar nu se mai afla nimeni în ea. Era mobilată ca mai toate vilele de munte. Văzură acolo fel de fel de lucruri scumpe împrăștiate peste tot, de la tranda-

firii aduși cu avionul la Innsbruck – deși nu era sezonul lor și cultivarea în condiții deosebite, atît în Olanda cît și la Hyères îi făcea să coste o avere – pînă la un aparat de fotografiat japonez extrem de luxos care, din păcate, nu avea niciun fel de film. Era greu de spus dacă se mai înapoiaseră acolo sau nu. Nu făcuseră prea mare efort pentru a lua ceva cu ei, și nici nu se încărcaseră cu bagaje. Îmbrăcămintea, cumpărată de la München și de la Innsbruck, era aruncată peste tot. O cercetare amănunțită nu dădu rezultate remarcabile.

După ce se înapoiară la Innsbruck și scotociră zorit prin fișe, constatară că vila era proprietatea unui om de afaceri italian, probabil un prieten al lui Marschal sau unul dintre cei care lucra cu firma Sopex. Poate că și acesta fusese la vilă. În orice caz, prezența lui nu părea să fi avut vreo legătură cu aventura lui Jean-Claude și cu ademenirea tinerei fete.

— Perechea va încerca acum să iasă din Austria, zise Van der Valk.

— Hm, nu prea sînt multe căi de ieșire, replică liniștit Bratfisch. Am sechestrat Fiatul roșu, așa că ar trebui să facă rost de altă mașină; am avut însă grijă să prevenim toate garajele și stațiile de benzină. Avionul este în afara oricărei discuții; am plasat oameni și în fiecare tren care părăsește Austria.

— Nu-i rămîne decît să se strecoare prin vreuna din văi, dar ce are de ales? Să se înapoieze la Salzburg, ori să o ia spre Vorarlberg și de acolo spre Constance, apoi în sus spre Germania Federală, la Mittelwald și Garmisch, ori spre sud prin Brenner. Această din urmă alegere pare cea mai probabilă și duce în localitatea aceea – cum s-o fi numind? – de lîngă Torino, dar la dracu', e destul de ușor să blocăm Brennerul.

— Ce spui de trecătorile înalte din munți? Marschal pare să fie deprins cu schiurile.

Bratfisch rîse.

— Nu te prea pricepi la munți, nu-i așa? În primul rînd, în urma imenselor căderi de zăpadă, toate drumurile prin trecători – cu o singură excepție – sînt blocate. În al doilea rînd, suflă föhnul, și favorizează avalanșele. În aceste condiții, niciun om cu un dram de minte n-ar porni spre munți; numai un ins lipsit de rațiune, sau cu conștiința prea încărcată s-ar încumeta să riște a se înzăpezi mai înainte chiar de a atinge o altitudine de cinci sute de metri. Ar putea ușor să-și piardă viața. Omul dumitale nu va face nimic pripit. Așteaptă douăzeci și patru de ore și-ți va cădea în palmă, cu fată cu tot.

Întorcîndu-se să cineze, Van der Valk trecu pe la Kaiserhof, căci i se trezise curiozitatea. Acolo se desfășura o petrecere zgomotoasă; senioarele franțuzoaice, cu o mulțime de antrenori, de suporteri și de fabricanți de ceară de schiuri, la care se adăuga puzderie de ziariști și tot atît de mulți omologi austrieci, sărbătoreau printr-un exuberant chiolhan încheierea sezonului de competiții. Se distribuiseră sumedenie de premii, apoi ținuseră discursuri, împănate cu banalități, primarul, președintele federației internaționale, președinții celor cinci federații naționale și președintele Clubului Alpin. Numai că... Anne-Marie plecase. După spusele portarului, își împachetase schiurile pe automobilul închiriat și plecase devreme, în aceeași după-amiază. Singură. Nu, nu primise niciun mesaj sau apel telefonic și nici nu chemase pe cineva la telefon. Părea calmă și senină.

Era ușor de verificat. Anne-Marie, da, singură – poliția era absolut categorică – trecuse frontiera la Füssen cu o jumătate de oră mai înainte, într-un automobil de închiriat și

cu schiurile deasupra. O observaseră în mod special – da, desigur.

Unde dracu' era Füssen? Van der Valk auzise despre localitatea asta – avuseseră acolo o echipă de hochei pe gheață. După un minut de căutare pe hartă, îl dibui – un oraș mic, chiar deasupra graniței germane, treizeci de kilometri sau cam așa ceva la vest de Garmisch. Lucrul acesta nu însemna nimic. Lui Anne-Marie îi pierise gustul pentru munți și poate că o atrăgea o cîmpie frumoasă, netedă – Olanda, de exemplu.

Nu putea să doarmă. Era prea obosit și prea încordat, iar umărul i se umflase, se întărise și era atît de dureros, că nu se putea culca pe el. Miezul nopții îl prinse hoinărind prin Innsbruck. Participantele la concursul de schi, ale căror baterii cer timp spre a fi încărcate din nou, dorm douăsprezece ore cînd le este îngăduit: dar sezonul se încheiase și chefurile se țineau lanț. După luni de zile de interdicție a băuturii, de interdicție a fumatului, de interdicție de a gusta caramelle, după luni de zile de dietă jalnică cu grapefruit, morcovi cruzi și antricoate în sînge, fetele se dezlănțuiau cu furie. Van der Valk nu era surprins: ca și el, fuseseră ținute luni întregi într-o stare de tensiune intolerabilă. Nu era într-o dispoziție sufletească propice chiotelor, baloanelor și dansului. Găsi în schimb un mic bar unde putu să-și potolească nervii bînd în singurătate.

Desigur, Viena era un magnet puternic. Dar Jean-Claude nu putea ști cît de dispusă era poliția austriacă să ia în serios pe oamenii care șterpelesc elicopterele guvernului – cele mai valoroase unelte ale brigăzilor de munte de salvare. Un

elicopter este o vacă sacră în Alpi – acolo, în foarte multe locuri, văzduhul rămîne singura punte între viață și moarte.

Mai era și orașul Zürich; evident, latura milionară a orașului mareșalului Massena.

Încotro o fi luat-o? Desigur nu spre Republica Federală a Germaniei – unde-l așteptau polițiștii care o căutau pe Tanzmariechen și puternica mașină de urmărire a lui Heinz Stössel. Granițele iugoslave, cehe și ungare păreau puțin probabile, din motive lesne de înțeles. Rămînea cu siguranță Elveția sau Italia. Și căile ferate trebuiau omise, deoarece Marschal știa fără îndoială că pașapoartele pot fi ușor verificate în tren, dacă reprezentanții autorităților catadicsesc să se deranjeze. Cele mai firești erau șoselele. Marschal se putea ascunde într-un camion sau în ceva asemănător. Nici vorbă, trebuia să se țină seama de caracterul lui, și de imensele sale teancuri de bancnote. Cel mai probabil e că va săvîrși un act de îndrăzneală, ori un bluf; cu cît riști mai mult, cu atît e mai bine; dacă ar fi prins, n-ar găsi timp să mituiască. Van der Valk îl și vedea pe Marschal trecînd frontiera italiană într-un Rolls-Royce uriaș, salutînd cu bunăvoință, de o parte și de alta cu stegulețe etiopiene fluturînd la aripi...

Inutil; nu putea așipi, deși turnase în el o jumătate de sticlă de rachiu. La patru dimineața hoinărea iarăși pe străzi prea puțin prietenoase, în căutare de oameni și de omenie. Experiența îl învățase că singurul loc unde putea găsi puțină căldură era gara.

Oamenii abia se sculasera din pat, se spălasera de mîntuială și n-aveau poftă de vorbă; un miros de haine umede se certa cu aroma pîinii proaspete și a cafelei. Individul cu care se învecina răsplinea un miros agricol de fîn mucezit, disprețuia bărbieritul și își făcea curaj dis-de-dimineață turnîndu-și rom în cafea. Föhnul sufla și o ceață deasă plutea

deasupra gării. Era groaznic de rece, dar nu înghețase; în munții acoperiți cu o zăpadă groasă urâtă și umedă începuse să burnițeze. Sporturile de iarnă, se gândi el ușurat, se terminaseră.

Ochii îl usturau și pielea îi era sensibilizată din cauza nesomnului. Vecinul lui – cât de tare putea să miroasă lodenul lui ud – ațipise fericit, dar se trezi ca prin minune exact în momentul cînd intra în stație trenul lui; fără îndoială, între Innsbruck și Salzburg va mai trage un pui de somn, legănindu-se încolo și-ncoace cu gura deschisă și răs-pîndind o ușoară duhoare de rom.

Van der Valk fuma și medita; acel gen de meditație filosofică pe care ți-o inspiră trenurile pentru muncitori la orele cinci dimineța. Afară era încă întuneric beznă, lumini albastre și portocalii străluceau livid prin perdelele de mazărice, contururile nedefinite ale munților uriași dominau valea asemenea statuilor din insula Paștelui. Van der Valk medita asupra pasiunii.

Acestea sînt de două feluri, se gîndea el. Pasiunea nordică – despre care se crede că are un puternic substrat emoțional, dar care este puternică numai în imaginație, în această categorie intră olandezii, germanii, scandinavii, englezii, americanii. Foarte înclinați să falsifice realitatea și să suspine înghițind melodrame; noi nu avem pasiuni, dar ni le imaginăm cu atîta intensitate, încît ne înșelăm pe noi înșine că sîntem gata să facem gesturi de un măreț dramatism. Aceasta pare să fie romanța noastră, care nu este de loc romanță ci romanțiozitate. Vărsăm găleți asupra pasiunii, deși aceasta ne lipsește; ne sinucidem dacă este cazul, dar numai din pură milă egoistă. Gesturile noastre mari sînt insuflate de un simț teatral lacrimogen și extravagant.

Adevărata pasiune o au popoarele latine. Citiți ziarele din Franța sau din Italia. Crima pasională este la ordinea

zilei, pe cînd în nordul Europei se întîmplă extrem de rar. Fapta unuia care-și împușcă soția pare rezonabilă și, din punct de vedere psihologic, probabilă. Un bărbat cu desăvîrșire lipsit de imaginație, un vînzător de magazin, un comis-voiajor de îngrășămintă chimice este în stare să-și sugrume amanta care a fugit cu un comisionar; dacă intră în primul comisariat de poliție, nimeni nu se gîndește să ridice din sprîncene.

Cazul Bernardei Alba nu se poate repeta, de pildă, la Vancouver, reflectă Van der Valk. Ni-l putem imagina; un tip ca mine, cu prea multă imaginație, va cumpăra un pistol jucărie de cow-boy și va provoca o întregă și blestemată dramă, gen Mayerling, într-un banal dormitor de suburbie. Dacă îi pui în mînă un pistol adevărat, îl va vîntura dramatic, și dacă inteligența lui este normală, va avea grijă ca glonțul să se oprească în plafonul dormitorului.

Oamenii interesați sînt acei cu sînge amestecat. În vinele lui Jean-Claude curge sînge nordic, destul de diluat, dar poate tot atît de bine să aibă în ascendența sa și o ramură corsicană, cu sînge puternic colorat. Este capabil de emoții violente. Micuța Tanzmariechen nu reprezintă, eventual, pentru el decît un gest teatral reușit; pe de altă parte, existența ei poate să aibă o semnificație de intensă realitate și de o mare importanță; ceea ce fusese guvernanta engleză pentru ducele de Choiseul-Praslin.

Van der Valk se socoti și pe sine mult prea nordic și cu concepții puternic influențate de Ibsen.

Întunericul, zloata, munții nevăzuți, un neașteptat bocănit de copite, sau poate faptul că se afla în Austria, îl făcu să se gîndească la Mayerling. Fiindcă nu era un polițist tipic, aceste evenimente cu implicații de tragedie clasică îl interesaseră întotdeauna. Desigur, îl impresiona romantismul nordic și îl captiva presa boulevardieră. Personaje regale!

Aveau totul. Mănuși lungi albe și trandafiri roșii, întunecate cabane de vânătoare pierdute în zăpadă și sunetul valsurilor în pădurea vieneză. Cizme înalte cu pîteni și zgomot de trăsuri. Cîntece executate la țiteră, muzicalitatea dulce a bății ceasornicelor din secolul al optsprezecelea și ecoul a două detunături de revolver. Dacă dezbraci această poveste de tot sentimentalismul ei bolnăvicios, atît de scump sufletului nord-european, ce vei obține? O intrigă obscură, cu oarecare substrat politic. Nu era oare în interesul tuturor ca instabilul Rudolf să nu fi urmat la tron sobrului și grijuliului Franz-Iosif?

Legenda trebuia redusă la adevăratele ei proporții. Astăzi este la modă să se considere ultimii ani ai Sfîntului Imperiu Roman ca un fel de prăbușire a casei Usher. Declin, ruină, moarte. Se cîntă valsuri de o tristețe înfinită prin sălile pline de ecouri ale castelului Schönbrunn. Totul este încolăcit în negură, miasme puturoase se ridică din Dunărea trîndavă și slinoasă, iarbă luxuriantă crește pe străzile Vienei și Hofburgul este plin de fantome care se vaită și bolborosesc. Împușcăturile de la Mayerling și-au avut ecoul la Sarajevo. Eram foarte departe de Marșul lui Radetsky în acea dimineață înzăpezită a Anului Nou cînd profesorul Willy conducea cu un arcuș de vioară o mulțime de republicani. Un An Nou fericit vă urează Filarmonica din Viena.

Sîntem și mai departe de baronul Ochs care, asemenea lui Jupiter, se simte fericit în miile lui deghizări, și de Feldmareșala întruchipată în blonda Lotte Lehmann. Nu, sîntem în epoca lui Richard Strauss, dar nu în Dresda anului 1911. În Dresda anilor 1945, uitindu-se la ceea ce au făcut miile de bombardiere americane și engleze celui mai frumos oraș din lume ticsit de refugiați și fără niciun obiectiv de importanță militară.

Dar, cînd te gîndești la Mayerling, trebuie să uiți toate acestea. Reduci totul la un bărbat și o fată.

Interesant este, desigur, că de la această distanță nu poți să știi cu adevărat dacă ai deslușit corect literele. Dacă le citești cu ochii nordicului, totul îți apare limpede ca o pagină bine tipărită: un prinț nervos și isteric – cu caracter slab – amestecat eventual în intrigi politice și care și-a omorît amanta, luîndu-și apoi zilele într-un gest teatral.

Dar noi cunoaștem realitatea. În vinele lui Rudolf pulsa un sînge străvechi, închis la culoare, sudic. Nu există familie în istorie de care să se fi legat mai multe mistere ca de familia Habsburg. Gîndiți-vă la colierul Mariei-Antoineta, la prizonierul din Temple, la Don Carlos și Antonio Perez, la strămoșii generalului Weygand. Gîndiți-vă la vărsările de sînge comise pentru a-i menține pe tron; e de ajuns să amintim sîngele englezesc care a mînjit abatorul de la Malplaquet.

Van der Valk nu știa prea multe nici despre micuța baroneasă de șaisprezece ani, pe nume Maria Vetsera. Trebuie să fi avut un caracter puternic. Nu avea nici măcar un nume austriac, cugetă el. Din ce parte a imperiului venise? Din Ungaria, poate, sau din Polonia, austriacă. Van der Valk era un polițist fără calități deosebite; avea însă prea multă experiență spre a trage concluzii pripite asupra întîmplării de la Mayerling; nu era nici destul de nordic ca să condamne pasiunea unui bărbat de patruzeci pentru o fată de șaisprezece – oricît de ridicolă ar părea această pasiune. Poate că fusese, la urma urmelor, o crimă pur pasională, tot atît de reală ca și aceea a unui voiajor comercial de săpunuri din Marsilia sau a unui vînzător din Nevers (Prisunic, Marile Bulevarde, tezghele cu genți de imitație de piele) într-o cameră mobilată din Bicetre.

Suspină. Așa se întîmplă cînd nu ai somn și bei cafea cu

prea mult coniac în bufetul unei gări la patru dimineața. Haide, haide! Fetele de șaisprezece ani nu mai gîndesc ca Maria Vetsera. Acum mestecă gumă, visează să întîlnească un cîntăreț de muzică ușoară pe pista de schi, și au nume ca Schwiewelbein.

Se gîndi la soția sa, Arlette. Arăta destul de nordică, voinică, blondă, poate prea plinuță. Dar cînd o văzuse cuprinsă de furie – și aceasta se întîmplase de două sau de trei ori – își dăduse bine seama că emoțiile ei nu trebuiau luate în glumă, că nu era de loc teatrală; nu puteai anticipa direcția în care s-ar fi îndreptat glonțul mai înainte ca ea să fi apăsât pe trăgaci, iar dacă lui Arlette i s-ar fi năzărit să se suie pe vreo baricadă, niciun nordic n-ar fi fost în stare să-i țină piept. Van dor Valk se trînti pe pat și adormi imediat.

Se trezi din somn abia la amiază și simți că e un detectiv. Avea de gînd să se trateze cu o masă bună, să alunge fantezmele și să chibzuiască la problema cea mai stringentă: dacă Jean-Claude dorea să iasă din Austria, cum se va descurca?

I se servi un Sauerbraten cu migdale și stafide și fără mult oțet, piure de cartofi foarte pufoși și salată de varză roșie – cu un ușor miros de sorțișoară... Se simți mult mai bine. O mulțime de turiști plecaseră, și conducerea hotelului, în perspectiva sfîrșitului de sezon, se simțea mai ușurată.

Era posibil ca Jean-Claude și însoțitoarea sa să se fi amestecat cu vreun grup de turiști. Era posibil și, desigur, aceasta se întîmpla destul de des, mai ales că nimeni nu se gîndea să verifice pașapoartele turiștilor. Cel mai bine era să-i numeri și să vezi dacă numărul ieșea la socoteală. Dar acești turiști, care umpleau cîte un autobuz, nu scăpau vigilenței poliției, avertizată din timp; controlul frontierelor nu

avea să se mai facă superficial, ca de obicei. Mai existau oare grupuri, în sânul cărora o persoană sau două în plus, ar putea trece neobservate? Scăpă șervetul pe jos, se aplecă să-l ridice și-și aminti în mod neplăcut de pista de schi foarte accidentată și de umărul său sensibil și învinețit.

Dar grupurile de schiori care făcuseră noaptea trecută atîta tărăboi la Kaiserhof?... Existau nenumărați indivizi de care nimeni nu se sinchisea, și care însoțeau o echipă de schi, membri de familie, prieteni, suporteri, cît și tehnicieni, cronometrori și chiar cîte un ins neînsemnat, care măsura umiditatea zăpezii. Jean-Claude concurase pe vremuri la campionatele de schi.

Van der Valk alergă la comisariatul poliției. Bratfisch nu era acolo, dar găsi alt personaj.

— Cum călătorește o echipă de schi? În bloc sau individual?

— După cîte știu, cei mai mulți circulă cu automobilul, dar nu după o anumită regulă. Francezii au o bandă întreagă – merg în caravană ca de obicei. Douăzeci sau treizeci de automobile și, în plus, desigur, un autobuz.

— Autobuz?

— Îngrămădesc tot materialul lor, schiuri și așa mai departe, într-un autobuz obișnuit. Cel mai simplu mijloc de a-și căra bagajele peste tot. Îl țin cu ei întreg sezonul.

— Pe unde au luat-o? Pe care drum?

— Pe drumul cel mai scurt. Cred că peste Arlberg, cotesc apoi spre St. Gothard, Valea Furka, valea Ronului, și drept în inima Franței.

— Vreți să chemați la telefon pentru mine stația de frontieră?

Da, caravana trecuse. Verificarea pașapoartelor? Ce rost ar fi avut? Cine se mai putea înțelege cu ei? Erau amețiți de băutură. De ce vă mai necăjiți? Toți cei din echipa de schi

erau cunoscuți de noi; și-au petrecut jumătate de an foindu-se de la un capăt al Alpilor la celălalt.

Elveția confirmă că nimeni nu se preocupase să mai controleze fotografiile unor pașapoarte atît de binecunoscute; Van der Valk simți că-l trec căldurile. Evident, era prea tîrziu; acum se aflau cu toții înapoi în dragul și vechiul lor Chamonix. Mîncaseră la Andermatt, veseli și gălăgioși ca după o lungă vacanță. Elvețianul, mai prozaic decît austriacul, adăugă unele amănunte, în realitate fuseseră două caravane. A doua, alcătuită din douăsprezece sau cincisprezece automobile, trecuse îndată după prima. Cu cine? Eh, cu ziariști, fotografi și comentatori ai radiodifuziunii franceze.

— Da, desigur.

Echipa de schi era urmată de o droaie de ziariști sportivi și de tot felul de inși atît de familiari domnului Marschal. Acum, cînd se gîndea la asta... concurenți, manageri și antrenori trecuseră unii după alții într-un tempo rapid, fără ca cineva să se ocupe de ei; iar acei ziariști specializați, care urmăreau mai toate marile manifestări sportive de douăzeci de ani încoace, aveau pașapoarte tot atît de familiare fiecărui agent de frontieră în Alpi. Era ceva atît de ușor, încît își dădu imediat seama că lui Marschal i-ar fi plăcut idea, care era de o simplitate și de o îndrăzneală ispititoare; nu implica un ocol prin Germania și Elveția, într-o atmosferă de teamă și de grea încercare a nervilor. Adormi în Austria și te trezești la Chamonix, tot atît de proaspăt și de odihnit ca și cum ai fi traversat munții cu expresul de Arlberg.

Ce risca? Van der Valk luă trenul de noapte și coborî în dimineața aceea strălucitoare la Chamonix, unde îl aștepta un bufet cu un miros foarte puțin diferit de acela al bufetului din Innsbruck, și cu o cafea puțin mai închisă la culoare și ceva mai amăruie.

Simți oarecum lipsa somptuoaselor meniuri austriace; în

lipsă de altceva, așternu unt și gem de caise pe o imensă brișă, pe care o înfulecă lacom. Era prea de dimineață ca să pornească la colindat, așa că rămase confortabil la căldură; fumă două țigări, mai bău o cafea și citi ziarul din ajun, cu reportajul unui corespondent special din Innsbruck... Ieși în dimineața orbitor de strălucitoare și își scoase pălăria în fața siluetei vag plictisite a muntelui Mont Blanc.

După o vizită de o oră la Camera de Comerț, se pomeni pe o stradă de la marginea orașului, o stradă cu adevărat franțuzească, ce se cățara pe o coastă de munte fără să ducă nicăieri; pavată cu piatră și plină de gropi și hîrtoape nivelate oarecum de zăpadă, fusese presărată cu cenușă ca să nu fie prea alunecoasă. În Impasse des Roses, trandafirii se aflau în grădinile din fața caselor, și erau acoperiți cu săculețe de material plastic spre a fi feriți de îngheț.

Și casele erau franțuzești. Aveau un aspect amuzant, care reflecta gusturile trăsnite ale proprietarilor. Împrumutau într-un *mixtum compositum* elemente ale caselor savoiarde, erau durate din trunchiuri de copaci, cu fundații de beton și la demisol aveau garaje, în loc de grajduri pentru vaci. Fantezist construite, aveau terase acoperite cu sticlă, ferestre duble, acoperișuri excentrice, grădini de un înfiorător prost gust, ornate cu stînci artificiale și cu un fel de cutii de scrisori pe care trona o pasăre sculptată în lemn, de o specie necunoscută, care-și pleca ciocul ori de cîte ori factorul poștal împingea în deschizătură vreun aviz pentru plata luminii.

Casa pe care o căuta avea o poartă de fier forjat, era pavată cu lespezi extravagante, iar ușa din față era în stil gotic. Pe rampa amețitor de înclinată ce cobora spre adîncurile garajului de beton era parcat un Peugeot 404 verde, ce părea

să se lase în picaj ca o Stuka. Avea o linie modernă, dar era plin de noroi. Van der Valk îl privi cu afecțiune. Pe o placă de aluminiu scria: „Serailler, ziarist”. Sună.

— Cred că doarme încă, dar e vremea să se trezească. Pe cine să anunț? Bine.

Chiar dacă ar fi făcut parte din poliția din Tombuctu și nu din aceea din Amsterdam, așa cum își declină calitatea, tot n-ar fi scos-o din indiferența ei pe soția ziaristului. Fu poftit în odaia de zi, i se oferă o țigară și i se dădu timp să se uite în jur.

Se aflau acolo tot felul de obiecte obișnuite: o masă cu mașina de scris respectivă, rafturi încărcate cu anuare și dicționare și cu o puzderie de cutii în care se aflau fotografii și tăieturi din jurnale; pe masa telefonului se lăfăiau un magnetofon și un vas de majolică italienească plin cu creioane. În camera mare, însoțită, zăceau în dezordine păpuși cumpărate ca suvenir, foarte multe scrumiere cu forme năstrușnice, animale împăiate, trofee de schi; se mai afla acolo și o colecție de cești uimitor de variate. Van der Valk era bucuros că venise. Domnul Serailler – presupuse Van der Valk – trebuie să fie o persoană amuzantă. Nu avu nevoie să se piardă în speculații, căci ușa se deschise și amfitrionul apără, tot atât de puțin impresionat de prezența poliției la orele nouă dimineața ca și soția lui cu puțin timp înainte.

Un bărbat spătos, de patruzeci și cinci de ani, cu obrazul splendid bronzat de vînturile munților și cu zbîrcituri caracteristice, fine și lungi, la colțul ochilor. Prin părul scurt, încărunțit înainte de vreme, își trecuse un pieptene, ținut sub apa de la robinet. Pantalonii albaștri, strîmți, deși păreau făcuți dintr-un material ieftin, costaseră o mulțime de bani; un pulover cu mîneci răsucite pînă la cot și cu o pată mică de pastă de dinți în față.

Purta șosete croșetate de mînă. Umbla fără pantofi. Pășii pe dușumeaua netedă de lemn și dădu mîna cu amabilitate.

— Într-adevăr, sosise timpul să mă trezesc din somn.

— V-ați înapoiat tocmai de la Innsbruck?

— Exact. Am făcut un drum lung; șoselele însă nu au fost rele. Cu ce vă pot servi?

— Ați folosit acest circuit cîtiva ani de-a rîndul – cunoașteți, cred, mulți oameni.

— N-aș putea spune că nu. Cunosc bine pe mulți din ei. Obişnuiesc și eu să schiez, dar destul de mediocru. Ocupațiile nu mi-au dat răgaz să mă perfecționez.

— Nu ați întîlnit din întîmplare un bărbat pe nume Marschal?

— N-ar fi exclus. Numele este destul de banal. Schior?

— Un tip frivol. Dar un bun sportiv. Acum zece-cinșprezece ani s-ar fi numărat printre primii douăzeci schiori de competiție.

— Ah, vă referiți la Jean-Claude. A ieșit al cincilea la Kitzbühel o dată, cînd eu am fost clasificat al șaptelea. Da, da, sigur că mi-l amintesc. Nu se antrena suficient, ca atîția alții. Ar fi putut deveni campion. Mă întreb ce s-a întîmplat cu el? Dispunea de foarte mulți bani – nu avea nevoie să muncească pentru existență, ca noi.

Povestea dura prea mult. Van der Valk zîmbi ușor, oarecum tainic. Conversația părea să se desfășoare fără un scop anume.

— A fost la Innsbruck săptămîna trecută.

— Serios? Mă mir cum de n-am dat de el.

— Ieri a fost la Chamonix.

— Da, da. Îl cheamă amintirile. Poate un pelerinaj nostalgic. De ce vă interesează?

Întrebarea era pusă cu o nevinovăție ostentativă.

— Nu cumva i-ați dat chiar dumneavoastră o mână de ajutor?

Ziaristul continua să surîdă cu aceeași amabilitate. Se scormoni în buzunarele pantalonului, scoase o pereche de ochelari cu rama de os, îi puse pe nas, apoi îi împinse în sus, pe frunte, ca pe niște ochelari de soare. Cu ochii albaștri ca gențiana se uită curios la Van der Valk.

— Despre ce este vorba? Nu sînt prea lămurit. Mă privește pe mine?

— Nu, pe el. Vreau să-l văd. Bănuiesc că cineva din caravană l-a luat în mașină.

— Este ilegal?

— Tocmai asta vreau să aflu. Sau încerc să o fac fără să mă ostenesc prea mult.

— Ce s-a întîmplat? Spuneți că sînteți de la poliție. Nu și-a plătit taxa de parcare, sau ceva în genul ăsta?

— Oh, nimeni nu a dat importanță escapadei cu elicopterul.

Pe chipul ziaristului se ivi un zîmbet.

— Să nu-mi spuneți că Jean-Claude a fost tipul care a șterpelit elicopterul? Ha – e în genul său. Izbucni în rîs. Pentru așa ceva nu se extrădează un om.

— Aveți copii?

— Unul, rosti ziaristul mirat. O fată de doisprezece ani. De ce mă întrebați?

— Schiază?

— Desigur. Îmi pare rău, dar nu înțeleg unde vreți să ajungeți.

— Să presupunem că fiică dumneavoastră s-ar duce la Innsbruck și că ar dispărea fără veste. Ce-ați face?

— Nu știu să fi dispărut vreo fată.

— Dar fata care-l însoțește pe Jean-Claude a dispărut. Părinții ei sînt înspăimantați – i-ați condamna pentru asta?

— Desigur că nu; nu văd însă ce legătură au toate astea cu mine?

— Foarte simplu. Dacă ați fi știut despre ce e vorba, nu ați fi fost atît de repede de acord.

— De acord cu ce?

— Să-l ajutați pe Jean-Claude luîndu-l în mașina dumneavoastră. Cred că v-a spus că vrea să evite orice contact cu poliția. Chiar și cu poliția de la frontieră.

— V-a spus cineva că aș fi dat o mîină de ajutor lui Jean-Claude sau vreunei fete?

— Ah, domnule, să fim serioși. Nu mă interesează dacă ați făcut-o sau nu. Nu aveți cum să știți cît de serioasă e toată afacerea. V-a spus probabil că poliția austriacă îl urmărește din cauza elicopterului. Ați fost totuși împreună. Dacă i-ați fi dat o mîină de ajutor, faptul n-a putut să scape neobservat. Nici dumneavoastră nu v-ar fi scăpat acest lucru. Mai bine mărturisiți, ca să evităm cu toții complicațiile.

Doamna Serailier intră și așează cafeaua pe masă în fața soțului ei.

Ziaristul se așează pe o canapea. Încrêțise din sprîncene și se legăna ganditor.

— Doriți puțină cafea?

— Nu, mulțumesc. Am băut o ceașcă la gară.

— Iată. Jean-Claude e un vechi prieten. Obișnuiam să concurăm împreună. O dată am ieșit al treilea la concursurile naționale și el al patrulea, numai cu un punct după mine. I-am dat lui și prietenei lui o mîină de ajutor; nu e greu să se afle acest lucru. Altceva nu mai am de adăugat. Și motivele sînt mai bune decît cele invocate de dumneavoastră.

— De ce credeți că a șterpelit elicopterul?

— În tinerețe era foarte extravagant. Un astfel de gest este în firea lui. Nu i-am dat de altfel nicio importanță.

— Asemenea gesturi se fac la douăzeci de ani, nu la patruzeci.

— Asta-i adevărat.

— M-a surprins. Vă spun cu toată sinceritatea. În toată chestiunea aceasta, este ceva în neregulă.

— Vă referiți la fată?

— Mă refer la el. Disparația fetei nu este chiar atît de serioasă. Poate fi socotită un delict foarte grav, dar nu există niciun indiciu că ar fi supus-o unor violențe sau ar fi săvîrșit anumite acte contra legilor firii. Aici este ceva mai mult. Jean-Claude a dispărut de acasă, și nu se știe pentru ce. De ce s-a făcut nevăzut din propria lui casă și de ce a convins o fată oarecare să se facă nevăzută o dată cu el? Cît de bine îl cunoașteți?

— V-am spus, îl cunosc de cincisprezece ani – la dracu', sînt aproape douăzeci! L-am cunoscut destul de bine. L-am văzut de cîteva ori la sporturile de iarnă. Nu s-a însurat oare cu o fată care făcea și ea schi? O tînă ră belgiană – i-am uitat numele.

— Da. N-ați observat vreodată la el ceva neobișnuit?

— Toți oamenii sînt neobișnuiți: dacă îi analizezi profund, roști el sec.

— Desigur. Cum s-a comportat pe drum?

— Obișnuit. Nimic ieșit din comun. Abia am schimbat cu el cîteva vorbe. Cît timp am condus, mai mult a dormit, și cînd a condus el, am dormit eu. Am fost amîndoi la o petrecere.

„Doamne sfinte, reflectă Van der Valk; a fost acolo sub nasul meu, tot timpul.”

— Spunea că a făcut puțin schi – și că era destul de oboist. A mai spus că nu avea automobil și m-a întrebat dacă n-aș vrea să-l iau cu mașina acasă? Am fost de acord, natural.

— Și fata?

— Era foarte liniștită. Ca să fiu cinstit, abia am observat-o. Erau foarte tandri unul față de celălalt. Jean-Claude părea vesel și fericit.

— Poate fiindcă fusese șmecher și săvarșise un fapt care-l încântase. Îl caută poliția din trei țări. L-am căutat și eu în Olanda. Poliția germană a pornit în urmărirea tinerei fete; știe de altfel că se află în tovărășia lui Jean-Claude. Poliția austriacă nu s-a sinchisit prea mult din cauza elicopterului, dar nu s-ar da înapoi dacă ar putea să-i joace un renghii. Toate posturile de frontieră îl urmăresc.

— N-am știut nimic. Eu conduceam. N-am făcut decât să-mi arăt actele și pașaportul. Desigur, toți ne cunoșteau.

— Tocmai pe asta s-a bizuit și Jean-Claude.

— A dracului treabă.

— Unde voia să se ducă?

— L-am invitat aici. A refuzat, avea de gând să prindă un tren.

— Ce tren pleca la acea oră?

— Un tren spre Besançon, și apoi spre nord.

— Știți care era destinația lui finală?

Ochii albaștri ca gențiana întârziară cîtva timp asupra lui Van der Valk. Răspunsul lui Serrailleur se făcea așteptat.

Van der Valk spera că ziaristul va răspunde, altfel, n-ar fi avut niciun mijloc să-l oblige.

— Cred, rosti Serrailleur încet, că are o vilă sau așa ceva în Vosgi.

— Știți adresa?

— Nu.

— Numărul de telefon?

— Acolo nu există telefoane.

— Dar prin împrejurimi, poți găsi așa ceva?

— Îmi pare rău, dar nu știu.

Van der Valk îi zîmbi larg.

— Atunci, de unde știți că pe acolo nu sînt telefoane?

— Credeți că e puțin scrîntit, nu-i așa? întrebă brusc ziaristul.

— Habar n-am. Totuși, sînt puțin îngrijorat. Mi-ar plăcea ca părinții fetei să o știe în siguranță și fericită. Nu-l învinuiesc de nicio crimă. N-am de gînd să-l arestez sau să iau vreo măsură de acest fel. Are tot dreptul să plece de acasă oricînd dorește. Dar sînt alte persoane în joc. Și-a părăsit soția – care este îngrijorată. Și-a părăsit slujba, și ei sînt îngrijorați. Evident, toată afacerea asta v-a părut cam bizară, altfel n-ați fi fost atît de reticent față de mine. Ar fi preferabil să nu-mi ascundeți nimic.

— Am numărul de telefon al unei cafenele, spuse încet Serrailier. Prin intermediul acesteia i s-ar putea transmite un mesaj.

— Nu v-a telefonat pînă acum?

— Nu.

— Dar v-a dat numărul, ca să-i telefonați în cazul că cineva ar da tîrcoale după el pe aici.

— Cred că da, spuse Serrailier, mohorît.

— Vedeți? Vă sfătuiesc să nu telefonați la acel număr. Ar putea să complice lucrurile. Vă rog să remarcați că nu v-am amenințat cu nimic. Dar s-ar putea să vă faceți vinovat de complicitate la crimă, dacă s-ar descoperi că l-ați ajutat de două ori, mai ales după ce v-am prevenit. Avocații ar putea să se seziseze. Vă avertizez prietenește.

Serrailier se ridică de pe canapea, se îndreptă spre masa lui de lucru, și scoase o agendă dintr-un sertar. Răsfoi paginile, smulse una din ele și, fără să mai arunce o privire asupra ei, se întoarse și i-o dădu lui Van der Valk.

— Poftim. Poate că aveți dreptate. Nu știu ce face, nici unde se află. Ce faceți cu ea vă privește, Jean-Claude nu se

poate plînge că l-am băgat la apă. Ar fi trebuit să-mi spună că-mi asum un risc trecîndu-l frontiera.

— Ce-a spus polițistul de la frontieră?

— M-a întrebat cine sînt însoțitorii; i-am răspuns: doi prieteni, desigur. Mi-a zis să le dau un ghiont. Apoi a rîs și a spus să-i las pe somnoroși să doarmă; îi era suficient că-i cunoșteam eu.

— Dacă i-ar fi trezit, v-ați fi asumat toată responsabilitatea.

— Asta mi s-a și întîmplat. O făceam însă pentru un prieten. Acum, însă, nu mă mai bag.

Numărul de telefon era scris în grabă, înclinat, ca și cînd cineva ar fi ținut hîrtia rezemată de volan, stînd în automobil. Undeva în Vosgi... Merse la oficiul poștal, deoarece numerele de telefon franțuzești depind de un sistem de prefixe numerice capcană pentru neatenți, Cîteodată – dar asta se întîmplă destul de rar – corespund cu numerele departamentale înscrise și pe plăcile automobilelor...

O jumătate de oră mai tîrziu era într-o cafenea, bînd gențiană. Și Maigret avea preferință pentru aceeași băutură. Făcuse o alegere bună, gîndi el, deoarece era o băutura bună pe munte, ca și povestea aceasta legată de munți. Cumpărase o hartă a Vosgilor și, după puțină căutare găsi satul ascuns la poalele dealurilor, între masivul muntos și cîmpia Alsaciei, nu departe de Saverne și de trecătoarea Zorn. Trebuie să fie frumos pe acolo, gîndi el; cu cît mergi spre nord, Vosgii descresc constant, astfel că dincolo de Zorn abia dacă mai ating înălțimi de cinci-șase sute de metri; te afli departe de punctele turistice pitorești și de regiunea viticolă: satele n-au apucat să se înghesuie ca pe cîmpie și stau împrăștiate

prin păduri de fagi și de pini ori pe pajiștile cu iarba scurtă și grasă.

Era caracteristic pentru Marschal să caute o ascunzătoare plasată într-un loc ca acesta. Jean-Claude, presupunea Van der Valk, nu împărtășise nici soției sale taina. Poate că avea casa de mai multă vreme, de mai mulți ani. Un tipic exemplu de romantism nordic care, laolaltă cu conturile la bancă sub nume napoleoniene și cu toate celelalte curiozități ale acestui cercetaș vîrstnic, se potriveau cu firea lui Marschall. În fond, avea tot dreptul s-o facă. Găsise un antidot care să-l scape de obsesia lui Canisius, a Sopexului, a relațiilor cu clienții, și poate tot atît de bine și de a lui Anne-Marie. Nu, Van der Valk nu avea de gînd să-i telefoneze lui Canisius, căci subzistau încă prea multe lucruri pe care nu le cunoștea. Rolul jucat de Canisius în această afacere era obscur. Van der Valk ar fi fost gata să pună rămășag că, în ceea ce-l privește, Canisius știuse, sau cel puțin bănuise, mult mai multe despre Jean-Claude decît declarase la poliție.

Drumul cu trenul spre nord, de la Chamonix la Strasbourg, era destul de lung, dar nu plictisitor, mai ales că Alpii se terminau și lăsau loc munților Jura, trecătoarea Belfort urma munților Jura, și de la Belfort apăreau Vosgii spre stînga. Van der Valk admira răsăritul și se simțea foarte liniștit. În jurul acestei afaceri se făcuse mult zgomot pentru nimic, mai ales că totul era oarecum știut. Dacă domnul Marschal nu ar fi avut atît de mulți bani, ar fi petrecut o vacanță costisitoare și mai scurtă, dar banii lăsaseră o urmă strălucitoare și el se bucurase de o călătorie amuzantă prin Alpi. Bilanțul era însă tot atît de strălucit? Un bărbat nevrozat cu prea mulți bani, prea bătrîn și în același timp prea tînăr pentru vîrsta lui, care nu cunoscuse niciodată nevoile sau lipsurile, care nu știa ce înseamnă tenacitatea și răbdarea – noțiuni pe care le învață numai bieții oameni care trebuie să lupte pentru o

situație. Dacă nu ar fi avut niciun ban, ar fi fost patetic; și fiindcă avea prea mulți, era la fel de patetic. Van der Valk își zise că n-avea rost să se piardă cu firea. Îl va dibui pe Jean-Claude în mica lui ascunzătoare, va avea cu el o explicație, apoi o va trimite pe fată acasă. Ce va face mai târziu Marschal, îl privea numai pe el. Canisius n-avea decît să se spele pe cap cu toată afacerea asta, care nu era de resortul poliției. Mîncă ceva, scoase din valiză un costum destul de șifonat pe care-l puse în locul echipamentului de munte, și se instalează să citească pe îndelete cartea pe care o cumpărase, „Jos labelle de pe prăjitură” de Albert Simonin – un roman extrem de amuzant; fiindcă era scris în jargonul gangsterilor. Petrecu astfel cîteva ore plăcute, încercînd să-și imagineze cum ar fi scris-o Raymond Chandler pe americaneste.

Se înserase; o seară friguroasă de martie în Strasbourg. Van der Valk nu fusese niciodată pe acolo, așa că făcu o plimbare lungă, încîntătoare. Păcat că nu putea zăbovi mai multe zile în acest oraș plăcut. Era sătul de atîta alergătură. Avea poftă să se întoarcă acasă, să savureze din nou aroma propriului său cămin, să audă vocea soției sale, să mănînce mîncăruri familiare, să privească drăgăstos la obiectele familiare, să-și spună că se afla acasă, iar în ziua următoare să se trezească din somn și să meargă cu bicicleta ca de obicei la prefectura poliției. Se săturase de munți, de peisaje pitorești și de plăcerea delicată de a urmări evoluțiile de slalom ale unei schioare de înaltă clasă. I se servi o cină fadă, într-un hotel tot atît de fad de lîngă gară. Telefonă Arlettei înainte de a se duce cuminte la culcare.

— Sînt la Strasbourg. Oraș plăcut. Îl vom vizita, împreună, cîndva.

— Văd că te simți bine pe acolo, nu-i așa? Ce mai e nou cu schiul?

— Nu mai vorbi despre schi, mă doare și acum umărul.

Nimic nu-mi doresc mai mult în clipa asta, decît să mă văd la Amsterdam într-o zi ploioasă, frumoasă, și cenușie.

— Cînd ai de gînd să vii acasă?

— Cu puțin noroc, s-ar putea să termin mîine treaba. Furtună într-un pahar cu apă. Individul pe care-l urmăresc fuge de mine ca un iepure. I-am dibuit vizuina. Fata acea are să-mi dea, fără îndoială, de lucru. Mă aștept însă la asta, toată afacerea asta m-a făcut să mă gîndesc cu multă plăcere la viața mea de acasă. Tu te simți bine?

— Da, dar are să mă îmbolnăvească văduvia.

— Eh. Îți voi, telefona mîine! Pînă atunci am să aflu eu ceva.

În dimineața următoare vremea se schimbă iarăși, lapoviță. Străzile Strاسبourgului nu se înzăpeziseră, totuși lumea se săturase de iarnă. Nu-și îmbracă hainele de oraș, ci-și puse pantalonii de flanel și canadiana cumpărate la Innsbruck pe socoteala lui Canisius, și bocancii de munte, și puloverul dăruit de Anne-Marie. Își aminti cu o tresărire. De ce încercase Anne-Marie să-l seducă? De ce strigase spre a-l preveni pe Jean-Claude? Van der Valk apreciasse gestul ei drept capriciul unei femei corupte și atît de bogate încît își putea permite toate toanele.

Renunță iritat la visurile lui pașnice din ajun, spunîndu-și că nu terminase cu munții. Închirie un automobil, prost ca toate automobilele de închiriat. Cutia de viteză hîrîia, vizibilitatea era proastă, încălzirea exagerată. Ca de obicei făcu la început mai multe manevre greșite, așa că trebui să strîngă din dinți spre a-și mai sugruma supărarea.

Nu putu zări Vosgii prin perdeaua de burniță ce se lăsa din norii joși, decît după ce ajunse pe culmile lor. Ajunsese

într-o zonă deluroasă. Urcă zdravăn zdruncinat un drum îngust, derivat din autostradă, și ajunse la satul, pe care-l căuta – o îngrămădire de clădiri plasate în cele patru unghiuri ale unei încrucișări de drumuri, o biserică romană, o școală, o primărie, o adevărată primărie franțuzească de țară, cu stâlpi grandioși pe dinafară pentru a susține demnitatea Republicii.

Găsirea cafenelei al cărei număr de telefon fusese scris pe o bucățică de hîrtie în Chamonix nu-i dădu nicio bătaie de cap. În spatele ei se înghesuiau clădirile fermelor învecinate, iar înăuntru domnea un miros rural francez, puternic și vechi de peste o sută de ani. Sclipitoare sticle cu băuturi alcoolice, o dușumea de cărămidă frecată strașnic cu apă de Javelie, coșuri de paie, salopete muncitorești, vin alb, supă de legume, ceapă, slănină afumată, scaune de fier. Ca și în alte locuri similare, găseai un amestec de foarte vechi și de foarte nou; o tejghea veche aflată probabil acolo încă de pe vremea lui Napoleon al III-lea și un aparat espresso cu garnituri de crom și mînere magice scînteietoare și cu lumini roșii care clipeau ca licuricii... Un televizor uriaș, de pros gust, cum numai francezii știu să fabrice, era flancat de obiecte decorative clasice: un cîine ciobănesc din porțelan, și-o vidră împăiată, în gură cu un păstrăv împăiat. Un bărbat, mătăhălos, dar cam nătîng, în salopetă albastră, bea vin. Mai era acolo și un individ sfrijit, înfășurat într-o pelerină, și o femeie numai piele și os care curăța morcovi.

— Bună dimineața.

— 'Mneața, se auzi un triplu mormăit.

Van der Valk își dădu numaidecît seama că va întâmpina dificultății. Francezii se împart în două categorii: simpatici și acri. Cei acri pot fi în general înduplecați, dar aceasta cere o muncă grea. Cele trei perechi de ochi îl fixau cu cea mai posacă neîncredere țărănească.

— Supa miroase bine.

— Îhî.

— O geŃiană. Devenise un obicei. Bărbatul cu pelerină trebui să coboare în beci după o sticlă neîncepută, ceea ce și făcu în silă, ca și cum i s-ar fi cerut ceva prea greu pentru timpul și energia sa.

— Fac cinste cu un pahar, zise Van der Valk.

— Am să beau un pahar cu vin alb, i se răspunse într-un murmur supărăcios.

Nătîngul și femeia păreau să se certe. Părea să fie ceva în legătură cu cartofii, dar dialectul lor era greu de înțeles. Se învălmășeau cuvinte franțuzești cu unele care sunau nemțește și cu o intonație care amintea mai degrabă de graiul din Wales. Van der Valk nu era sigur că cei doi vorbeau despre cartofi, dar știa că mai toți țăranii vorbesc de parcă s-ar certa, deși în realitate se află în termeni foarte amicali.

— Îl caut pe domnul Marschal.

— Cine mai e și ăsta?

— Locuiește prin locurile astea.

— Aha...

— Stă departe?

— Eh...

— În sat?

— O iei pe șosea în sus.

— Vasăzică nu e departe. Mă duc să-i bat la ușă, dacă, bineînțeles îmi arătați drumul.

— N-ai să găsești pe nimeni acolo.

Oh, Doamne, gîndi Van der Valk – iarăși nimic.

— Ba ai să găsești, interveni femeia deodată

— Ce?

— E cineva acolo,

— Îhî. Dar au plecat.

— Ieri obloanele au fost ridicate.

— Astăzi sînt lăsate, spuse încîntat bărbatul sfrijit.

— Am să încerc totuși, zise Van der Valk. Mai beți un pahar?

— Îhî.

Bărbatul mătăhălos își răsucea în mîină paharul gol, uitîndu-se absorbit la ecranul fără imagini al televizorului; se amestecă în vorbă:

— Nu mai e nimeni. Doar automobilul a mai rămas.

— Nu mai beți încă unul? rosti cu bunăvoință Van der Valk. Și dumneavoastră, Madame?

— Aș. Îmi face acreală în burtă.

— Un strop de Prunelle, atunci.

— Îhî.

Aceasta era poate cheia cu care Shakespeare descuia inimile, gîndi Van der Valk, care începuse să se simtă ușor amețit de băutură. Situația era tare neroadă. Femeia strigă deodată:

— Să-i arăți drumul, Albert.

Albert părea să fie mătăhălosul. Nu-i venea ușor să se desprindă de paharul său, dar după ce își scoase de două ori bereta ca să se scarpine în creștet, după ce își desfăcu fularul și îl puse iarăși, acceptă una din țigările lui Van der Valk și se ridică alene.

Albert avea afară un tractor. Se cățara în șa, arată pe stradă înainte, cu un deget gros ca o pătlăgică vînată și spuse:

— Nu se poate să nu-i găsești. Casa are obloane verzi.

Van der Valk era sigur că cel puțin douăzeci de case aveau obloane verzi.

— Casa roșie, catadicsi Albert să adauge, apoi răsuci cheia în contact.

Clădirea era durată din gresie de Vosgi, și avea obloane verzi. Nu era o vilă fantezistă izolată, ci o casă din sat cu

nimic ieșită din comun, pe o uliță ca toate celelalte și făcîndu-și loc cu coatele printre vecinele ei mai mari. Pe un zid de piatră crescuse iedera, chiar pe vopseaua ușii duble, mai largă, prin care de curînd nu se trecuse... deoarece zăpada moale era neatinsă.

Ușa mică a curții, prin care intră fără nicio dificultate nu părea să fi fost folosită în ultimele ore, fapt care nu fu pe placul lui Van der Valk. Casa, așezată pieziș din stradă, avea un balcon minuscul plasat la colțul primului etaj. Casa era mică, dar veche și remarcabil de solidă. Ușa din față a casei era de stejar și avea un geam acoperit cu o perdea. Pentru moment nu luă în seamă acest amănunt și o luă pe o potecă largă, bine pavată, care înconjura clădirea. În dos se afla o curte strîmtă, cu o spălătorie franțuzească de modă veche și o magazie deschisă în care se vedeau mai multe sticle de vin goale, o stivă de lemne de foc și o cutie de gunoi. Ușa din spate, evident, răspundea în bucătărie.

Nu observă niciun semn de activitate, dar între ușă și magazie era un automobil scump, o Lancia neagră, de doi litri și jumătate. Caroseria strălucea sub stratul subțire de zăpadă, iar eticheta garajului din Strasbourg era nepătată. Van der Valk zîmbi. Jean-Claude – el era acela care cumpăra mașini noi și le lăsa în părăsire așa cum alții ar lăsa undeva o cutie de chibrituri pe jumătate goală. Bătu la ușa bucătăriei; obloanele erau lăsate pe dinăuntru. Nu se întîmplă nimic. Van der Valk se încruntă și încercă ușa bucătăriei, care cedă. Se încruntă și mai mult. Coborî o treaptă rece, umedă și plină de zăpadă, bîjbîi cu mîna, apucă partea de jos a oblo-
nului și îl ridică; nu era o treabă ușoară. Operația făcu un zgomot infernal, dar nimeni nu veni să-l întrebe ce gînduri are. Nu-i plăcu cîtuși de puțin acest lucru.

Pe Van der Valk îl izbi mai ales aspectul foarte comun al încăperii. Nu se deosebea cu nimic de orice bucătărie ba-

nală de suburbie; nu lipsea obișnuita sobă de gaz, frigiderul, bufetul de lemn placat cu material plastic și o masă cu care să se armonizeze. Totul, era îngrijit, ordonat și, pe cât putu el să vadă, foarte curat. Găsi puțină supă într-o oală, pe mașina de gătit și ceapă într-o cutie din metal. În frigider era carne și lapte, un pachet început de unt. O cutie pe jumătate plină cu pastă de roșii, câteva felii de șuncă într-o hîrtie pătată de grăsime, o cutie din material plastic pe jumătate plină cu brînză rasă. Nu se deosebea cu nimic de milioanele de case franțuzești din care soția plecase la lucru, laolaltă cu bărbatul; casa părea moartă și goală, dar își va recăpăta viața la ora șase, în aceeași seară.

Singura diferență era că această casă era rece. Se uită la radiator. Robinetele erau închise.

În hol era un dulap cu spatele perforat pentru ventilație, și cu plasă de sîrmă în față. Conținea un camembert întreg și o bucată de roquefort.

Van der Valk nu intră din prima clipă în niciuna din camerele de la parter, ci coborî în pivniță. Aici totul avea aparența unei permanente liniștitoare, a unei case locuite de mulți ani, întreținută de o gospodină grijulie. Simțământul acesta de stabilitate, de viață regulată, de uniformitate pașnică rezulta din prezența măturilor și a fărașelor, a cutiilor cu vopsele și ceară, a sticlelor cu terebentină și cu apă de Javelle, a aspiratorului atîrnat la locul său și a periilor de ghetă orînduite în cutia lor. Văzu pînă și o masă solidă de tîmplărie și unelte agățate în cuie. Era subsolul unei perechi mai vîrstnice ai cărei copii se făcuseră mari, care avea o casă și ceva bani la bancă, care cultiva legume în grădină și creștea câteva găini. Un fost maistru la poștă sau la căile ferate, căruia îi plăcea pescuitul sau pornea din cînd în cînd cu pușca după iepuri, care se mîndrea cu roșiile și cu daliile lui și care avea câteva sticle de vin bun și o cutie de țigări

puse deoparte pentru ginerele care-l vizita de Anul Nou sau de Ziua Tuturor Sfinților. Un om care putea fi găsit la cafenea în fiecare seară între șase și șapte, la un pahar de pernod și la o partidă de belotă.

Dar nu era casa lui Jean-Claude Marschal.

Van der Valk trecu în pivnița de lemne. O jumătate de tonă de cărbuni era îngrămadită sub boltă, iar alături se aflau lemne tăiate, lângă un butuc vechi crestă de loviturile toporului. Lăzi vechi stivuite, destinate să fie făcute surcele, o grămadă de butuci tăiați dibaci cu fierăstrăul, o altă grămadă de ziare „Couriers d’Alsace” îngălbenite de vreme; dușumeaua era măturată cu o mătură de bucătărie care stătea la locul ei, lângă topor și lângă un fierăstrău atârnat de două cuie ruginite. Totul era ținut într-o ordine atât de perfectă, încât Van der Valk simți că îl răscolește dureros dorul de casă.

Cuptorul mai păstra încă puțină căldură. Deschise ușile. Nu fusese curățat și era plin de cenușă; pipăi cenușa dar își trase repede mîna; deși părea moartă, cenușa își menținea totuși căldura. Cuptorul fusese incontestabil alimentat cu cincisprezece ore înainte, era de tipul acelora la care focul se face de două ori pe zi. Van der Valk se înapoie ostenit la parter.

Domnea liniștea. Puțin praf se așternuse pe mobila lustruită, covoare ieftine, ponosite erau întinse pe podeaua lustruită, totul demodat, provincial, urît. Pe un radio foarte ornătriu trona un vas cu flori încă proaspete, într-un colț era un bufet cu uși de sticlă; aci se țineau farfuriile bune, pentru musafiri, paharele de lichior și suvenirurile aduse acasă de fiii care-și făcuseră serviciul militar în Indochina. Dar în locul lor stăteau aliniate șase figurine de porțelan. Van der Valk deschise ușa de sticlă și luă una din figurine. Nu se prea pricepea la astfel de lucruri, dar știa că erau piese executate

la Dresda în cea mai bună perioadă. Marchizul care dansa, păstorița cochetă și artificială care îmbrățișa o maimuță, papagalul acela splendid – toate păreau să fie piese autentice de Kandler. Asemenea figurine nu puteau fi achiziționate de un fost maestru de la căile ferate – ci proveneau de la Jean-Claude. În acest caz, erau categoric de Kandler, și valorau cel puțin o sută de lire bucata.

Încercă cealaltă ușa. Ah... Jean-Claude fusese pe aci. Van der Valk dădu peste o piesă cumpărată de la un negustor de antichități, da... după ce se uită cu mai multă atenție la aceste obiecte, ajunse la concluzia că toate fuseseră cumpărate de la genul acela de negustori de antichități specializați în ferme vechi și în mobilă țărănească, pe care o vînd stelelor de cinema din Paris dornice să dea caselor lor de la țară un aspect autentic. Autenticitatea din secolele cinci-sprezece și șaisprezece costă multe milioane. Mai găsi un fel de ladă destinată să fie pusă sub fereastră și care putea fi folosită și drept scaun. Vîrsta și mînuirea grijulie făceau ca lemnul închis la culoare, cu vîrtejuri neașteptate, de un portocaliu ars care fusese galben cu trei sute de ani înainte, să aibă sclipiri jucăușe ca apa. Ce putea fi? Van der Valk nu era prea lămurit. Pe ladă era expusă o colecție cu totul diferită. Îngenunche, să vadă mai bine. Erau pietre. Pietre prețioase, prinse pe opaluri abia desprinse din carapacea lor de piatră, turcoaze brute, smaralde brute. Habar n-avea cum se numeau – geologii disting sute de pietre prețioase și recunosc proveniența fiecăruia, deoarece culorile lor strălucitoare și formele atît de încîntătoare le permit să le identifice destul de ușor. Această piatră delicios de trandafirie fusese adusă din Urali, iar aceea verde ca penele păunului provenea din Munții Stîncoși ai Canadei; acel cuarț amarynth nu era de găsit decît în insula Sf. Elena, și acea piatră de un roșu uimitor de închis fusese scoasă din Puy de Dome. Ametiste

din Brazilia și jad din Tibet, cristal de rocă mai prețios decât greutatea lui în diamant neșlefuit, ouă de opal fasonate de indienii de la granița Paraguayului. Beril și sardonix, rubine și chrysoprase...

Nu numai că fuseseră șterse de praf, dar fuseseră luate și mînuite cu dragoste. Atinseseră călcîiele pescuitorilor greci de bureți, dezmiardaseră grumazul unei fete de șapte ani, fuseseră mîngîiate de degetele orbilor, cu ele se jucaseră împărații chinezi și băiețașii egipteni cu fundul gol și cu ochi bolnavi de oftalmie. Acesta trecuse de la un pigmeu din Congo, bolnav de boala somnului, la un administrator colonial alcoolic. Celălalt fusese adus în Franța de un soldat neamț sifilitic și își găsise lăcaș în palma cu degete artritice a unui ins de sub arcadele de la Palais Royal. Nicio murdărie, nicio josnicie, nicio meschinărie nu reușiseră să atingă puritatea și frumusețea lor. Bietul Jean-Claude.

Van der Valk se îndreptă de șale, oftînd. În hol se afla o carabină prinsă pe una din acele panoplii bogat împodobite, îndrăgite de vînătorii francezi, un St. Hubert falsificat, cu coarne de cerb și sculpturi în lemn. O privi fără multă curiozitate. Sosise timpul să urce la etaj. Scările largi de stejar lustruit scîrțîiau sub pașii lui. Van der Valk încercă rușinea absurdă pe care o simte cineva la gîndul că face prea mult zgomot. Carabina era un calibru mult mai mare decît se găsește în mod obișnuit în casele oamenilor, reflectă el vag; orice francez stabilit la țară ține o armă de calibrul 22 pentru șobolani, pisici, ciori și pentru vulpile pe care le bănuiește că i-ar urmări găinile. Cu carabina aceasta puteai împușca lei.

Lumina pătrundea în fișii subțiri prin obloanele de lemn și dădea camerei de culcare un aspect întunecat, ireal. Dar acolo, în patul mare, se găseau doi oameni, destul de reali, chiar dacă erau morți... Mai dăinuia încă o urmă a mirosului

tare, înțepător, pe care-l lăsa două cartușe de pistol cu cămașă de cupru de calibrul șapte pe șaizeci și cinci... Mayerling...

Va trebui să se ducă după jandarmi, să le explice cine era și ce căuta, iar ei vor trebui să cheme locotenentul – spera ca acesta să fie originar din Saverne; locotenentul, după ce va fi ascultat povestea ridicolă a lui Van der Valk, care va dura mai mult de o jumătate de oră, va lua o hotărîre foarte asemănătoare, în sensul că va chema la telefon Strasbourgul, se va strîmba la gândul că autoritățile – poate chiar Parisul – vor veni să se amestece în propriul lui district.

Totul se desfășură potrivit bănuielilor lui. În timp ce aștepta să vină locotenentul de jandarmi, doctorul, procurorul și ambulanța, Van der Valk stătea în camera de la parter în care erau păstrate pietrele prețioase. Mai erau împrăștiate pe acolo vreo trei sau patru cărți – romane de aventuri din genul *Serie Noire* – asupra cărora nu catadicsi să arunce o privire, precum și o ediție ieftină a poeziilor lui Baudelaire. Da, acum înțelegea bine – Baudelaire era tipul de om care să-i placă lui Jean-Claude Marschal. Van der Valk uitase cu totul aceste poezii, care nu-l desfătaseră niciodată. Nu-l caracterizase oare Sartre pe Baudelaire drept un ratat deliberat, care a preferat să se încarce cu o conștiință rea, cu sentimentul culpabilității și cu o sterilitate totală? Van der Valk nu se prea sinchisea de Sartre, dar aceste observații îi păruseră pline de bun simț; era cert că Baudelaire fusese un neisprăvit, i se putea imputa lui Sartre că păcătuia prin exagerare; simpatia pentru oamenii pe care nu-i aproba nu era trăsătura sa dominantă. Van der Valk începu să citească poeziile; nu avea altceva mai bun de făcut. Va analiza mai târziu

situația. Acum nu era vreme de gîndit; era un simplu răgaz birocratic între apăsarea pe buton și primirea unui răspuns.

„Spleen” – cum se poate traduce spleen? Deprimare? – termenul e prea slab. Plictiseală? – prea vag. Depresiune patologică – prea forțat și prea clinic. Era sigur că nemții au un cuvînt abstract, compus, lung de cinci silabe, cu semnificația de dezgust față de sine – disperare – credință medievală în atotputernicia influenței organelor interne. Spleen era intraductibil. De altfel, nici nu avea nevoie să fie tradus, deoarece toți îi înțelegeau semnificația.

Citi poezia încercînd să se elibereze de prejudecăți. Nu o mai avusese sub ochi de foarte mulți ani. I se păru mai bună decît își închipuise...

*M-aseamăn cu-acel rege al unei țări ploioase,
Ce plin de-averi, dar fără putere-n a lui oase,
E tînăr, însă gîrbovita minții bătrînețe,
Urîtul îi adapă gîndirile răzlețe,
Nimic nu-l mai desfată, nici somn nici vînătoare.
Nici plebea sub balconu-i luptînd pînă ce moare.
Bufonul care-i cîntă balada favorită
N-aduce veselia pe fruntea-i încrețită:
Iar patul său cu aur brodat i se preface
În trist mormînt; și-ntr-însul de viu culcat el zace.
Și doamnele curtene nu știu să mai găsească
Găтели nerușinate să-l facă să zîmbească.
Savantul care aur și piatră scumpă-i face
Nu poate smulge răul ce-adînc în firea-i zace.
Nici băile de sînge, la Roma cunoscute,
Din cari bătrînii despoți știu viața să-mprumute,
N-au fost în stare încă o clipă să-ncălzească
Ăst stîrv în aiurare ce-n loc de sînge-n sine
A Lethei apă verde o strecură prin vine.
Locotenentul de jandarmi îl citise poate pe Baudelaire,*

dar avea alte lucruri la care să se gîndească; n-avea timp de poezii (Van der Valk află mai tîrziu că locotenentul păstra la birou pe Pascal, pe care-l citea în orele libere.) Întrucît faptul se petrecuse în districtul său, îl interesau în cel mai înalt grad acești oameni. Nu putea face mare lucru pentru cele două cadavre din pat, poliția nu avea cum să le redea suflul vieții. Făcînd investigații prin sat, putu să culeagă unele informații. Domnul Marschal era proprietarul casei de cinci sau șase ani; o cumpărase după moartea celor doi batrîni care o stăpîniseră pînă atunci, de la un nepot al lor stabilit la Paris, pe care nu-l interesa cîtuși de puțin o casă situată într-un obscur sat din Vosgi. Domnul Marschal venea adeseori pe aici, poate de șapte-opt ori pe an, și numai pentru două sau trei zile; întotdeauna era singur; cineva își aminti că șederea sa cea mai lungă fusese de paisprezece zile. Nimeni nu se preocupase de asta, lumea era plină de excentrici care-și lăsau casele goale. O bătrînă din sat păstra cheile. Era foarte bine plătită ca să treacă pe acolo la fiecare două zile, sau cam așa ceva; era angajată să țină casa curată. Bătrîna făcea focul în sobe o dată pe săptămînă, pentru a menține camerele aerisite și uscate.

Da, îl văzuse venind împreună cu o tînră. Nu, faptul nu o mirase. Se gîndise întotdeauna că, mai devreme sau mai tîrziu, domnul își va face apariția însoțit de o femeie.

Nu, domnul rîsesese și glumise. Nu părea deloc abătut; răspunse ea la întrebare. Arătau mai degrabă ca doi îndrăgostiți decît ca o pereche care-și petrece pe ascuns un sfîrșit de săptămînă.

Locotenentul se arată destul de indiferent. Toată povestea asta cu milionari și sporturi de iarnă, spuse el, nu privea re-

sortul său. Admise că această chestiune, era oarecum ciudată, dar numai Strasbourgul era în măsură să decidă. O moarte dublă avusese loc pe teritoriul său. O sinucidere hotărâtă de comun acord, care implica o mulțime de formalități. Era de părere că Van der Valk ar face mai bine să repete povestea sa în fața diviziei criminale din Strasbourg. Cartierul general al poliției din Strasbourg era amplasat pe o stradă cu un nume inocent, drăgălaș, strada Norului Albastriu. Avea o fațadă îngustă, greoaie, de inspirație clasică, și o arcadă sub care se vedeau polițiști în uniformă, foarte plictisiți, care se scărpinau uneori cu pistoalele lor. Nu păreau cîtuși de puțin brutali sau siniștri; erau oameni simpatici, bine legați, familiști, aveau băătăuri și executau misiuni grele și neplăcute cu toată bunăvoința, fiind destul de prost plătiți pentru asta.

În curtea interioară pavată, datînd din secolul al optsprezecelea, erau parcate mașini cu emițătoare de radio ale brigăzii mobile și sobre limuzine Peugeot ale funcționarilor superiori. La celălalt capăt al curții se afla o clădire mare cu o scară în spirală, monstruoasă și rece, pe care cei mai ușori pași ai polițiștilor o făceau să detune ca niște focuri de armă. Van der Valk aruncă în jur o privire profesională și ajunse la concluzia că întregul ansamblu era mai murdar decît Prinsengracht din Amsterdam, dar mult mai vesel. Drumul îi fu arătat de mîna subțire și aproape transparentă a unui polițist bine dispus care, în ciuda celor treizeci de ani de vechime în meserie, nu avea supărări cu digestia. În hol, un agent tînăr își imita superiorii, spre amuzamentul altor doi colegi care rîdeau cu hohote ca niște școlari. La etajul de deasupra un bărbat în haine civile, cu brațele încărcate de hîrtoage, făcea naveta între camerele trei sute patru și trei sute șaptezeci, fluierînd cu vervă „Vissi d'arte”, la care adăuga unele înflorituri nepermise. Nimeni nu-i dădea lui

Van der Valk cea mai mică atenție. La Amsterdam s-ar fi găsit imediat un comisar mai acru decît oțetul care să scoată nasul pe ușa și să se plîngă de lipsa de seriozitate a subalternilor.

Comisarul divizionar Wollek amintea un lup cenușiu și bătrîn; fața, vocea, mișcările lui erau tot atît de liniștite ca și un scris chinezesc, așternut pe mătase cu un penel fin. Van der Valk îl plăcu numaidecît. Wollek avea maniere de cardinal și mîini fine, delicate; ar fi putut sta oricînd la o masă cu picioare aurite și cu pereții acoperiți cu picturi de Rubens. Astfel de lucruri, însă, nu pot fi găsite în birourile poliției.

— O țigară?

— Mulțumesc

— Mi-a dat mult de furcă afacerea asta. Ați putea să-mi spuneți și mie despre ce-i vorba.

Van der Valk îi expuse totul, fără să omită nimic.

— Da. Mă întreb ce căuta acolo. Parisul ar fi fost mult mai potrivit.

— Bătrînul domn, tatăl lui, după cîte am auzit este un tiran bătrîn. Cred că are comportări dictatoriale.

— Rolul soției este oarecum obscur.

— Totul e obscur. Din fericire, nu trebuie să înțelegem despre ce este vorba. M-au trimis la această vînătoare prostescă de parcă le-ar fi fost teamă, sau ar fi bănuir că se va întîmpla ceva serios; nu m-au informat însă asupra faptelor pe care le cunoșteau, sau de care le era frică. Acum trebuie să mă înapoiez și să le spun că l-am găsit, că e mort și că circumstanțele par să indice că s-ar fi sinucis de teamă că l-aș fi putut prinde.

— Nu înțeleg de ce erau atît de grăbiți, zise Wollek. A fost invocat motivul că Marschal ar fi un ins iresponsabil și, după cîte am înțeles, capabil să arunce banii pe fereastră.

Aparent, a aruncat bani pe fereastră. Dar în raport cu averea aflată în joc, banii aceștia nu reprezentau decît o picătură. Marschal n-ar fi putut să stea ascuns prea multă vreme. Pentru ce toată graba asta? De ce nu i-au anunțat dispariția, așteptand apoi să fie semnalat în vreun colț al lumii?

— Mi-am pus și eu aceeași întrebare. Soția lui s-a comportat ca și cum ar fi vrut să nu fie găsit. S-ar putea ca bătrînul, aflînd de escapada lui nebunească, să fi poruncit ca băiatul să fie urmărit și adus la matcă fără întîrziere.

— Cred că o să aflăm adevărul. Un supus francez a murit în împrejurări obscure, pe pămînt francez. Aceasta înseamnă că aș putea fi tras la răspundere dacă s-ar face vreo anchetă mai tîrziu. Cel mai înțelept ar fi să chem Parisul la telefon. Acest bătrîn domn pare să aibă multă greutate. N-ar fi rău să-i anunți și dumneata pe nemți; după cîte am înțeles, îi cunoști bine pe oamenii aceia din Köln. Dă-i de veste și soției lui. Cadavrele trebuie identificate formal. Vrei să te folosești de telefonul meu?

Îl împinse spre Van der Valk.

— Da.

Chemă Amsterdamul. Majordomul portughez regreta foarte mult, dar n-o mai văzuse pe doamna Anne-Marie și nu mai știa nimic despre ea. Era straniu, dar de cînd părăsise orașul Innsbruck, se topise parcă în aer.

Van der Valk îl chemă pe Canisius. Un secretar particular, tot atît de încărcat de regrete ca și majordomul, îi spuse că din nefericire domnul Canisius era plecat de acasă; vor obține însă legătura cu el chiar în cursul aceleiași zile. Dorea să-i transmită vreun mesaj?

— Nu. Rugați-l să lase un număr de telefon unde să-l pot găsi. Este ceva extrem de urgent.

Secretarul făgădui să-i execute dorința. Va binevoi

domnul Van der Valk să sune din nou la cinci treizeci și îi mulțumi pentru amabilitate.

— Poliția din Köln? Vă rog să-mi dați legătura cu domnul Stössel. Heinz? Aici Van der Valk. Vorbesc de la Strasbourg. Cred că s-a încheiat urmărirea... Amîndoi sînt morți. Dublă sinucidere. Va trebui să-l găsești pe tatăl ei și să-l aduci la biroul comisarului Wollek din Strasbourg. Da, astăzi. Cu cît mai repede, cu atît mai bine.

— Voi aranja chestiunea, se auzi vocea rece și distantă a lui Stössel. De fapt mi-ai încredințat o sarcină pe care voi fi nevoit să o îndeplinesc – ca să zic așa – în dublu exemplar. Doamna Marschal a duminale este aici. Ciudat. A trecut pe aici dimineată. Spunea că vrea să stea de vorbă cu părinții fetei. Pretinde că ar fi în măsură s-o convingă pe fată să se întoarcă acasă, de îndată ce am fi dat de ea, și așa mai departe. I-am spus că aștept noutăți de la tine. Nu e cazul să forțăm lucrurile.

— Ce impresie ți-a făcut?

— Mai degrabă stridentă și emoționată. Ar putea să încurce și mai rău lucrurile. Stă aici, la Hotelul Park – a spus că va rămîne pînă voi primi vești de la tine.

— Îmi pare rău, Heinz. Ar fi preferabil s-o aduci și pe ea aici. Să-și identifice soțul, și să aranjeze treburile cu autoritățile locale, funeraliile și așa mai departe.

— Mă uitam tocmai pe hartă. Frankfurt – hm – Karlsruhe... Se pare că ar dura cam patru ore pe șosea. Ar fi bine să mă aștepți în jurul orei șase.

— Foarte bine. Am să te aștept.

Domnul Wollek aprobă, înclinînd amabil din cap. Toți locuitorii Strasbourgului cunosc limba germană.

— Cel mîi bine ar fi să prînzim, spuse el. Poate preferi să te înapoiezi aici după-amiază.

— Nu prea am chef de mîncare.

— Te cred, acum însă ai mai multă nevoie ca oricînd de o masă bună. Cunoști cît de cît acest oraș?

Vocea-i era paternă. Ah, tinerii aceștia... părea să spună. Îi tulbură atît de mult moartea, încît le taie pofta de mîncare.

— Îți voi da adresa unui local bun. Te-aș însoți, dar mi-e teamă că toate acestea au să-mi dea de lucru suplimentar. Cere-le ficat – este încă sezonul.

Bătrînul polițist avea perfectă dreptate: la ce folosea să se facă atîta tărăboi? Nu mai rămăseseră de îndeplinit decît formalitățile administrative. Francezii se vor ocupa de asta. Lui Heinz Stössel, printr-o coincidență stranie, îi revenea obligația să facă ceva ce nu place nimănui, și anume să anunțe vești proaste. Van der Valk nu avea însă nimic de făcut. Locotenentul de jandarmi din Saverne trebuia să completeze formularele, domnul Wollek din Strasbourg avea grijă ca totul să se desfășoare după toate regulile. Pe Heinz îl aștepta o călătorie neplăcută și obositoare – de la Köln încoace. Numai Van der Valk putea să-și rupă gura căscînd. Nu-și dădea seama de ce se simțea, atît de stingherit. Își putea oferi o cină excelentă și multă băutură. Îl indispucea însă că avea să treacă totul pe nota de cheltuieli ce va ajunge la poliția din Amsterdam, apoi va fi trimisă mai departe, eventual lui Canisius. Toate hotărârile se luau pe seama lui Jean-Claude Marschal, decedatul. Nici în privința asta nu mai avea a-și bate capul.

I se servi ficat de gîscă proaspăt. Foarte simplu, tăiat felii și gătit în unt ca orice fel de ficat. Avea o garnitură de mere Reinette, tăiate tot felii și pregătite cu o lingură de vin alb. Van der Valk citi ziarul, bău o sticlă de șampanie și constată cu rușine că îi făcuse mult bine. Ariette ar fi fost de acord.

Ce rost ar fi avut, s-ar fi întrebat cu același bun simț ca și domnul Wollek, ca soțul ei să stea ca un nenorocit, în fața unui sandviș cu jambon și fără gust, numai pentru că l-a întors pe dos o sinucidere? N-ar fi avut niciun sens.

— Ți s-a servit o masă bună? îl întreabă Wollek politicos.

Stătea tot așa cum îl lăsase Van der Valk, în aceeași poziție. Își golise scrumiera și deschisese fereastra, ca să aeri-sească încăperea.

— Foarte bună. Mi-a ajutat mult. Eram mai obosit decât mi-am închipuit.

— Te înțeleg. Te-au cam depășit evenimentele, nu-i așa? Milionarii nu sînt deopotrivă cu ceilalți oameni, este? Afurisită treabă. Ți s-au dat instrucțiuni ridicole. Nimic limpede, nimic definit. Nu era nicio crimă la mijloc; ce rost avea toată agitația asta pentru niște nimicuri – de ce atîta panică – de fapt nimeni n-a știut ce vrea. Am mai întîlnit situații similare. Dacă totul merge de-a-ndoaselea, poți să dai vina pe ofițerul însărcinat cu cercetările. Nu a înțeles instrucțiunile, ar spune ei. Firește, numai că nu au existat instrucțiuni precise.

Van der Valk își îngădui să zîmbească, pentru întâia oară în ziua aceea.

— Ei bine, pot să mai adaug ceva la acest tablou. Am chemat la telefon pe un coleg din Paris, cu o experiență considerabilă în domeniul finanțelor. Întreabă-l cine este Rothschild și-ți va povesti întreaga istorie a familiei, desenîndu-ți și arborele genealogic.

Este în genul lui Kan, gîndi Van der Valk. Poliția din Amsterdam avea și ea un astfel de specimen.

— L-am întrebat despre acest Marschal. Știe perfect

totul despre el. Spunea că era un individ strălucitor și capabil, dar plasat la periferia afacerilor. Îți spun cu toată sinceritatea, moartea lui nu va avea urmări serioase în ceea ce privește structura afacerilor lui, în conducerea lor, sau în orice altă ipoteză. M-am întrebat dacă moartea lui nu va crea zguduirii în lumea financiară; fiind vorba de o sinucidere, s-ar putea presupune așa ceva; am constatat însă că nu va avea nicio urmare în acest domeniu.

— Ce știți însă de bătrîn? întrebă Van der Valk. În definitiv, Jean-Claude era fiul său. Moștenitorul unei averi formidabile. Bătrînul a și trecut asupra lui o imensă sumă de bani, pentru a evita taxele de moștenire sau alte fleacuri. Se pare că nimeni nu cunoaște exact cifra. Banii sînt distribuiți – pe contul lui Jean-Claude – în Dumnezeu știe cîte bănci. Acesta dispune de un sold frumos pe conturi curente, sub nume deghizate. Am aflat din întîmplare că în Germania toate erau pe numele unor mareșali ai lui Napoleon.

Wollek ridică amuzat din sprîncene.

— Vom găsi atunci cîteva și în Strasbourg, n-ar fi exclus. Aici a fost o mare pepinieră de mareșali. Romantic tip.

— Ce se va întîmpla cu această ciupercărie de conturi napoleoniene? E ca și povestea cu comorile îngropate de SS-iști.

— Da, asta mă întreb și eu. Omul nostru din Paris nu știe încă, dar crede că va afla. Presupune că totul va fi restituit bătrînului, deoarece fiul a murit în timp ce tatăl mai trăiește încă. Evident, bătrînul poate să dea orice destinație banilor. În lipsa unor descendenți, îi poate lăsa unui azil de pisici.

— Au rămas doi copii – două fete. Bătrînul ar putea să constituie pentru ele un consiliu de tutelă, sau ceva asemănător.

— Va găsi el o soluție. De altfel, și noi avem dreptul să punem întrebări, deoarece este totuși vorba de o sinucidere.

Bătrînul îl cunoaște pe Canisius, acest individ care a luat legătura cu dumneata; îl cunoaște destul de vag, deoarece el conduce ramura franceză a întreprinderii. Dar au trei indivizi de genul lui Canisius, lucrează desigur în birourile din Paris, sub ochii bătrînului. Probabil că-mi va telefona în seara aceasta, oricare ar fi veștile pe care le va afla direct...

— În orice caz, trebuie să-i telefonez din nou lui Canisius, spuse Van der Valk. Vom vedea dacă ne poate lămuri în vreun fel. Îmi închipui că moartea lui Jean-Claude va complica lucrurile; acesta trebuie să fie și motivul pentru care erau atît de preocupați de urmărirea lui Marchal. Este posibil să aibă un raport cu administrarea tuturor afacerilor. Șefului meu din Amsterdam i s-au pus, desigur, la dispoziție elemente suficient de convingătoare, de vreme ce l-au determinat să mă trimită în această misiune. Natural, nu mi le-a împărtășit, fiindcă în fond nu sînt decît un inspector de poliție fără importanță.

Wollek zîmbi ușor.

— Prefecții sînt oricînd gata să trimită poliția în astfel de misiuni afurisite, în speranța că ministerul de interne va remarca energia cu care s-a trecut la acțiune.

Van der Valk făcu o mutră acră.

— Am fost tot timpul de părere că afacerea asta a avut dedesubturi ascunse mie, rosti el dezgustat. Va trebui totuși să telefonez – nemții vor fi aici într-o oră. Pot folosi din nou telefonul dumneavoastră?

Secretarul din Amsterdam era dezgustător de suav.

— Ah, domnul Van der Valk. Mulțumesc pentru apelul dumneavoastră telefonic. Am luat legătura cu domnul Canisius, îndată după convorbirea noastră. Din nenorocire și spre marele meu regret, este prins actualmente într-o serie de tratative financiare care nu pot fi amîinate. M-a rugat să vă transmit expresia recunoștinței sale și să vă asigur din nou –

deși n-ar fi fost necesar – să vă asigur, zic, de deplina sa încredere în discreția și îndemînarea dumneavoastră. Luni se va înapoia la Amsterdam. Poate veți fi atunci atît de amabil să luați contact personal cu domnia-sa.

Van der Valk se simți iritat de aceste dulcegării.

— Unde-l pot găsi? Situația necesită imediata sa atenție.

— O, și-a dat seama, n-aveți de ce să fiți îngrijorat, în mod cu totul special a stăruit să vă explic cît se poate de clar că a înțeles perfect cum stau lucrurile.

Suavitatea lui lăsa acum să se înțeleagă că omul acesta era la curent cu toate.

Van der Valk îndepărtă receptorul de la ureche și-l scutură furios.

— Unde este acum? Spune-mi. Numai atîta: e cumva la Paris?

— Domnul Canisius este ocupat în Spania, spuse secretarul cu mare afectare.

Van der Valk simți că i se umflă vinele frunții. Uită să mai vorbească franțuzește și se lăsa în voia argoului olandez din Amsterdam.

— Ascultă, domnule, ori îmi spui cum pot da de Canisius, ori de nu, îți promit cu toată sinceritatea că săptămîna viitoare vei depune o cerere de angajare la biroul de plasare. Ai de a face cu poliția, auzi?

— Domnul Canisius locuiește, în general, în astfel de ocazii la Hotelul Prince de Galles din Biarritz, se auzi răspunsul foarte înțepat și plin de dispreț față de poliștii prost crescuți.

Domnul Wollek, cu brațele împreunate, surîse palid.

— Conșopist, spuse Van der Valk punînd la loc receptorul. Decît așa ceva, aș culege mai degrabă cartoane de înghețată goale cu un băț ascuțit. Se înclină, cerînd scuze francezului. Trebuie să zbieri la ei, știți, ca în Germania.

— Sîntem prea politicoși, replică acesta cu amabilitate. Lumea ne ia drept controlori financiari. Uneori trebuie să agăț asta pe ușă. Luă o placă mică din material plastic, de pe biroul lui și pe care era gravat cu litere negre.

Van der Valk o luă în mînă și rîse. Într-adevăr. „Cîine rău.”

Telefonul de pe birou sună.

— Da?... Trimite-i sus.

Wollek făcu să dispară într-o clipă veselia de pe fața lui.

— Nemții, spune el calm.

Heinz Stössel vorbea încet, o franceză destul de corectă, cu un accent aspru care nu scădea cu nimic impasibilitatea formidabilă a chipului său.

— Dumnealui este comisarul Wollek din poliția orașului Strasbourg, rosti formalist Van der Valk.

— Condoleanțele mele, se adresă domnul Wollek domnului Schwiewelbein cu același formalism, în germana sa alsaciană.

Domnul Schwiewelbein era un bărbat de vreo cincizeci de ani. Părul său avea șuvițe castanii și albe, ambele decolorate, hainele și pălăria aveau o înfățișare neutră, aproape clericală. Și fața sa, deosebit de îngrijită, părea neutră, deși uneori căpăta o duritate militărească. Avea și alte semne exterioare; umerii săi nu păreau să se fi încovoiat sau să se fi rotunjit vreodată; avea și o cicatrice adîncă, rămasă de pe urma unui glonte de pușcă mitralieră care îi sfîrtecuse o parte din maxilarul inferior și îi mutilase urechea ce părea că se vindecase anevoie. Pentru Van der Valk, fața aceasta avea totuși o ciudățenie izbitoare, căci reflecta un mare curaj. Schwiewelbein nu părea deosebit de inteligent dar, asemenea centurionului din Biblie, putea primi cît și da ordine, era în stare să înfrunte focul armelor dușmane și în același timp să păstreze o blîndețe răbdătoare, indiferent de lovitu-

rile pe care le-ar fi primit. Se așezase pe cel mai apropiat scaun, fără să facă mofturi, cu pălăria pe genunchi, așteptînd ca cei trei ofițeri de poliție, din trei țări diferite, să găsească timp spre a da lovitura de grație microcosmosului său.

În sfîrșit, sosi și Anne-Marie. Purta un taior de stradă, un ansamblu care, după părerea lui Van der Valk, costase o mulțime de bani; bineînțeles, n-ar fi știut să spună ce anume îl făcuse să ajungă la această concluzie.

Anne-Marie observă că era studiată.

— Nina Ricci, spuse ea cu o nuanță de sarcasm familiar.

Se așază din nou pe scaun (între timp se ridicase spre a-și atîrna pardesiul lîngă lodenul sobru de un albastru închis al domnului Wollek), și își puse mîinile în poală; un fior o făcu brusc să se cutremure, dar se stăpîni imediat și rămase liniștită. Nu mai erau scaune pentru Van der Valk sau pentru Heinz Stössel, dar niciunul din ei nu se sinchisea de așa ceva.

— Sînt foarte încîntat, începu amabil Wollek cu accentul său german atît de amuzant, de ajutorul pe care domnii Stössel și Van der Valk au binevoit să mi-l dea. Amîndoi cunosc mult mai bine decît mine împrejurările acestui caz. Vă rog să înțelegeți, doamnă și domnule, că aceste formalități sînt cerute de lege și că mă aflu aici spre a le îndeplini. Faptele sînt foarte simple. Domnul Marschal se afla într-o casă, proprietatea sa, nu departe de aci, în compania unei tinere fete. Pentru motive necunoscute încă, amîndoi și-au pus capăt vieții. Au fost găsiți de domnul Van der Valk, care-l urmărea pe domnul Marschal la cererea familiei acestuia. După cîte am înțeles, domnul Van der Valk a adus faptul la cunoștința autorităților locale. Cele două cadavre au fost aduse în oraș, și amîndouă vor trebui identificate formal, ceea ce a făcut necesară prezența dumneavoastră aici. Ce e drept, s-a făcut

tîrziu, dar ar fi bine, socotesc eu, să terminăm o dată aceste formalități. Nu mă îndoiesc că procurorul va da autorizația pentru a se face pregătirile de înmormîntare, începînd de mîine dimineață. Am avut grijă să mă ocup de întocmirea actelor legale. Putem pleca la drum?

În curtea interioară îi aștepta un Citroën I.D. negru, condus de un polițist. Domnul Wollek pofti pe Anne-Marie și pe Van der Valk, apoi se sui și el. Cei doi nemți se urcară în Mercedesul negru al lui Stössel.

— Institutul medico-legal, porunci Wollek.

S-ar fi zis că făceau repetiție pentru viitorul cortegiu funerar; șoferul nu-și pierdu însă timpul și, profitînd de faptul că străzile Strasbourgului se goliseră din cauza înserării, gonea cu toată viteza. Stössel, ca să se poată ține de el, făcea să scîrție la cotituri cauciucurile Mercedesului.

Partea neplăcută fu dirijată într-un mod tot atît de brusc. Delegatul procurorului emana în jur un miros nerușinat de vin alb, deși se comporta ca un om perfect sobru, spre mirarea lui Wollek.

— Vreți să identificați în mod formal pe cele două persoane găsite de dumneavoastră la adresa indicată aici? rosti el, folosind franceza precisă, metalică, a formalităților judiciare ale Republicii.

— Îi recunosc pe amîndoi și îi identific în mod formal, zise Van der Valk.

— Puteți, doamnă, să identificați pe acest bărbat ca fiind Jean-Claude Marschal, soțul dumneavoastră?

— Îi identific pe amîndoi.

Vocea lui Anne-Marie era mai metalică decît a lui Wollek și mult mai tare. Răsuna puternic în tăcerea din morgă.

— Dumneavoastră, domnule, puteți idendifica pe această tînără femeie ca fiind domnișoara Dagmar Schwewelbein?

- Este fiica mea, rosti simplu bărbatul, cu glas scăzut.
- Pot avea, vă rog, semnăturile dumneavoastră?

Se înapoiaseră la poliție. Wollek aduse din biroul său mai multe hîrtii făcute vraf, le întoarse și le bătu cu mîna ca să le niveleze marginile.

— Copiile acestor documente, de care veți avea nevoie pentru autoritățile dumneavoastră, domnule Stössel, vor fi întocmite de îndată ce vom obține semnătura procurorului, pentru a putea preda cadavrele. Asta se va întîmpla mîine dimineață. Știți cum sînt funcționarii – se duc noaptea acasă.

Heinz Stössel, care nu scosese un cuvînt de la sosire, aprobă cu un surîs palid.

— Încă o formalitate, domnule Schwiewelbein. Scena acestei tragedii a fost examinată cu multă grijă de locotenentul de jandarmi și a fost inspectată de substitutul procurorului, după cum cer legile franceze. Unele probe au fost făcute de tehnicieni sub controlul meu. Observațiile polițiștilor competenți și probele de laborator confirmă aparențele. Fiica dumneavoastră nu s-a sinucis. A fost împușcată și a murit instantaneu, fără dureri, într-un moment cînd era fericită și în pace. Poate fusese adormită. Imediat după aceea, potrivit aprecierilor noastre, bărbatul care se afla cu ea și-a pus capăt vieții.

Wollek făcu o pauză de o fracțiune de secundă, aruncă o privire spre Anne-Marie și continuă blînd.

— Acest mod de sinucidere nu reprezintă un act de disperare; și vă vorbesc din experiență. L-aș putea denumi, atît în calitatea mea de bărbat cît și de ofițer de poliție, un gest de dragoste, poate chiar un gest de speranță. O speranță

care, după părerea mea, ar putea alina, cît de puțin, supărarea dumneavoastră.

E un om foarte deștept, își zise Van der Valk. Și el se uita la Anne-Marie, dar aceasta nu schița nicio mișcare, nu spuse nimic.

— Mulțumesc, zise domnul Schwiewelbein.

Vocea și chipul păstrau aceeași demnitate neclintită. Șovăi o secundă, apoi continuă:

— Dacă am înțeles bine, domnule Wollek, erau împreună în pat cînd au fost găsiți?

Încuviințare.

— Atunci, făceau dragoste – cînd a împușcat-o?

— Da, spuse Van der Valk fără șovăire.

— Credeți că a iubit-o?

Wollek se uită la Van der Valk.

— Nu încape îndoială.

— Nu cred să existe vreo îndoială că și ea l-a iubit rosti neamțul cu o liniște bizară. Simt, da, da, simt că tot ce a fost între ei nu a constituit o irosire.

Anne-Marie nu se clinti. Își scoase o țigară din poșetă. Heinz Stössel i-o aprinse.

— Am fost impresionat de amabilitatea dumitale, domnule Wollek, continuă Schwiewelbein. Confirmă în totul ceea ce am auzit despre dumneata din gura domnului Stössel. M-am temut un timp că acesta a inventat un roman pentru a încerca să-mi ușureze durerea și – ceea ce era foarte natural – să-și ușureze propria lui jenă. Vedeți, am stat împreună în mașina sa patru ore; veneam într-o misiune a disperării. Domnul Stössel și-a pierdut mare parte din timp, străduindu-se să-mi explice că fiica mea a fost fericită.

Nimeni nu se putu stăpîni să nu-și îndrepte privirile spre Stössel, pe fața căruia nu se clintea un mușchi. Dacă te uitai la obrazul lui trandafiriu ca o șuncă, ai fi fost ispitit să spui

că simțămintele cele mai înalte ale acestui om s-ar fi rezumat la un cotlet de porc cu cartofi prăjiți și castraveți murați. Van der Valk, care știa că Heinz avea un copil cu trăsături ușor mongoloide, își frecă nasul arătându-se mult mai stingherit decît părea să fie Stössel.

— A fost fericită o săptămână încheiată, murmură neamțul – și arăta ca și cum culmea emoției sale ar fi găsirea balanței conturilor trimestriale. — O minunată vacanță în munți, tot felul de haine noi, bucuria de a schia, după care era pasionată, un potop de plăceri, de cadouri generoase, de automobile scumpe... Chiar și peripețiile legate de urmărirea lor. Trebuie să i se fi părut o aventura senzațională. O frîntură romantică de viață, urmată de o moarte romantică. Ce putea să-și dorească mai mult o fată de vîrsta ei?

Niciunul din cei prezenți nu scoase un cuvînt. Wollek ridică un teanc de hîrtii și le puse într-un plic din hîrtie, găsindu-și ocupația, de loc necesară, de a-l lega strîns. Domnul Schwiewelbein se ridică.

— Ne vom aminti – soția mea și cu mine – de considerațiunea arătată de poliția a trei țări.

Părăsi încetișor camera.

— Voi avea grijă de toate, Van der Valk, spuse Stössel, bătîndu-l ușor pe umăr. Urîtă afacere.

Strînse apoi cu gravitate mîna domnului Wollek.

— Sper să ne vedem mîine, domnule comisar. Știți, formalitățile pentru transportarea ei în țară.

— Vă rog să apelați la mine oricînd. Pot să vă fiu cumva de folos? O cameră la hotel, sau altceva?

— Am aranjat totul.

— Noapte bună.

Fusesse desigur o moarte romantică, reflectă Van der Valk. E destul de mîngîietor să găsești frumusețe în asta. Ca o poezie lirică germană, îl supăra un singur lucru – eveni-

mentele fuseseră prea bine cronometrate. Soba era caldă încă atunci cînd el ajunsese acolo, și de la moartea celor doi nu trecuseră nici patru ore. Cînd Van der Valk sosise la Strasbourg, Jean-Claude și mica lui Tanzmariechen erau încă în viață.

Își îndreptă iarăși atenția spre Anne-Marie. Moartea îi nivelase pe toți – pierise și soția milionarului, pierise și amfitrioana sofisticată din Amsterdam, laolaltă cu vesela sirenă din Innsbruck, atît de impulsivă și de engmatică. În astfel de ocazii îți pui o întrebare justificată: din ce fel de aluat era făcută Anne-Marie?

Wollek își schimbase felul de a fi. Un om își pierduse unica lui fiică – dar treburile erau treburi.

— Ați auzit ce-am spus, doamnă. Pe plan pur material, nu am motive, să mă îndoiesc de concluziile la care s-a ajuns. Domnul Marschal a împușcat-o pe fată, apoi s-a sinucis. Substitutul este satisfăcut, și eu de asemenea. Ne sprijinim apoi pe observațiile domnului Van der Valk, un polițist cu multă experiență. Aveți desigur dreptul să cereți explicații în legătură cu constatările noastre, să citiți raportul medicului legist, în sfîrșit, orice doriți. Vreți să faceți vreo declarație, sau să puneți vreo întrebare, mai înainte ca aceste hîrtii să fie trimise mîine de dimineață spre a fi semnate de procuror?

— Nu, spuse ea scurt. Aș vrea numai să văd casa. Aș vrea să mi-o arate domnul Van der Valk.

Domnul Wollek cîntări în minte cererea ei, fără a se teme că i se putea citi pe obraz acest lucru; lăsă să treacă puțin timp înainte de a răspunde.

— Foarte bine. Procurorul nu va ridica nicio obiecție, și

eu vă pot autoriza fără să-i cer o aprobare prealabilă. Este, desigur, foarte bine să fiți întovărășită de domnul Van der Valk. Știe mult mai multe decît mine despre împrejurările acestei sinucideri. Casa este de altfel sub jurisdicția procurorului. Da, voi telefona de îndată la jandarmerie.

— Am mașina mea, spuse ea cu indiferență.

— Atunci, vă însoțesc peste cîteva clipe, zise Van der Valk.

— Aveți de discutat, pare-se ceva secret, rosti ea cu sarcasm, îmbrăcîndu-și paltonul pe care i-l ținea Van der Valk. Vă e frică probabil că am să mă omor și eu? Am să vă aștept în curte – vreau să-mi mai dezmoțesc picioarele.

Domnul Wollek se uită surîzînd la Van der Valk.

— Din punct de vedere tehnic, concluziile noastre sînt fără greș? îl întrebă Van der Valk. Sau tot ce s-a făcut pînă acum a fost numai pentru galerie?

— Găsești moartea, puțin cam prea venită la țanc, nu-i așa?

— Sinuciderile prin arme de foc sînt atît de ușor de simulat.

— Tocmai de aceea le verificăm cu *foarte* multă grijă. Nici locotenentul n-a fost prea sigur; iată de ce; vorbele dumitale nu mă surprind, zise el cu un zîmbet larg. Nu am luat masa nici eu și nici doctorul legist. Echipa tehnică s-a delectat, cred, cu cîteva pahare de vin, acolo, în Saverne – au făcut însă o treabă temeinică. Nu s-au jucat... Sînt sincer încredințat că pot să trec hîrțiile acestea mîine dimineață procurorului spre semnare. Bietul bătrîn își va putea lua în sfîrșit fata acasă.

— Am s-o duc atunci acolo pe doamna Marschal. Adevărat – are tot dreptul să vadă.

— Le voi telefona să vă predea cheile. Apropo, cînd m-am întors de la institut, am găsit aci un mesaj de la omul

nostru din Paris. Spune că a văzut pe un tip din conducerea Sopexului. Amicul dumatăle Canisius a trecut în orice caz pe acolo. Nu au părut prea tulburați de această moarte; i-a impresionat doar „tragicul” ei, etcetera. O chestiune interesantă e că bătrînul pare să se fi ramolit. Este menținut, pentru binele firmei și așa mai departe; dar după cît se pare, bătrînul Marschal a îmbătrînit foarte mult; în consecință, e lăsat să spună ce-i place, dar nu i se acordă prea multă atenție. Vine în fiecare dimineață la birou și încurcă lucrurile; ei însă i-au creat o întreagă fațadă falsă, cu care el să se joace. Îi dau astfel iluzia că mai conduce încă. De fapt, există un nucleu care ia toate hotărîrile.

— Deci, aici la Strasbourg nu mi-a mai rămas nimic de făcut, spuse rîzînd Van der Valk. Mîine pot s-o iau spre casă? Voi avea probabil plăcerea tovărășiei doamnei Marschal pînă la Amsterdam. Îmi închipui că moștenește întreaga avere. Ai putea totuși să-mi trimiți un extract al pieselor justificative după semnarea lor – va trebui să întocmesc un raport scris. Sînt foarte mulțumit să mă înapoiez acasă. Un soldat american aflat în permisie a fost omorît cu cuțitul în port, chiar în ziua cînd am plecat. E foarte simplu cînd toate mărturiile false concordă.

Wollek zîmbi sarcastic.

— Am avut în ultimele trei săptămîni trei accidente de automobil – făptașii au fugit de la fața locului. Uneori viața e deprimantă. Și acum, îți urez drum bun. Dacă vei avea impresia că doamna Marschal dorește să mai dea tîrcoale pe aici, te rog să mă previi. Am să fiu cu ochii pe ea.

— La revedere, și mii de mulțumiri. Dacă vei face vreodată un drum pînă la Amsterdam...

— Îmi pare rău că n-am putut fi mai ospitalier. Aproape că am ajuns să fug de acasă. Soția mea și-a adus o soră care

să stea cu noi. Tranca, fleanca, de dimineată și pînă seară. Noapte bună!

Van der Valk rîse și coborî în grabă scara cu trepte răsunătoare.

Mergeau cu aceeași mașină închiriată, sau dacă nu era aceeași, îi semăna ca două picături de apă; un Opel gri, ai-doma cu alte sute de mii de mașini. Schiurile ei erau de asemenea cocoțate sus, pe acoperiș. Anne-Marie fuma liniștit.

— Va trebui să conduci.

— Poftim?

— Nu cunosc drumul.

— Da, desigur.

Mașina închiriată era mai bună decît toate mașinile pe care le avusese el vreodată, dar numai fiindcă abia ieșise din fabrică. Drumul de la Strasbourg pînă în Saverne dură cam o jumătate de oră. În tot acest timp niciunul din ei nu scoase o vorbă. Van der Valk era aproape dureros de conștient de prezența ei. Anne-Marie stătea lîngă el în mașina strîmtă într-o poziție confortabilă, molatică, atingîndu-l la fiecare cotitură; își scoase pantofii cu tocuri înalte și-și pusese mocasinii de piele; se așezase ca și cînd ar fi condus ea mașina, cu genunchii ridicați și cu fusta mult deasupra lor. Haina ei, în genul acelora la modă, cu blana pe dinăuntru și nu pe dinafară, era aruncată pe banchetă. În locul miro-sului neplăcut, de chimicale, care stăruie în majoritatea automobilelor germane, domnea parfumul plăcut al unei femei calde și încîntătoare. De cîte ori treceau pe lîngă felinarele străzii – sau pe lîngă alte lumini – Van der Valk îi observa profilul. Anne-Marie își pierduse expresia, dură sălbatică, pe care o păstrase tot timpul în biroul domnului

Wollek și acum arăta foarte tânără și vulnerabilă. Polițistul știa că acum, ca și la Innsbruck, ea i se oferea fără rezerve și asta îl făcea să treacă în defensivă. Această femeie ascundea o bogăție de contradicții, și el nu se putea opri să n-o admire: în orice caz, personalitatea ei nu era neglijabilă.

Înainte de Saverne trebuiră s-o cotească spre stînga și Van der Valk începu să conducă încet pe drumul necunoscut și sinuos. Nu se zărea țipenie de om și faptul era explicabil, fiindcă în Franța lumea de la țară se culcă devreme cînd vremea e rece și umedă. Opri l-a postul de poliție și un jandarm somnoros îi dădu cheile îndată ce el își declină numele. Domnul Wollek se ținuse de cuvînt.

— Nu aveți nevoie de prezența mea, spuse jandarmul.

În cameră era cald și bine. Un miros plăcut venea dinspre mărul pe care-l mînca jandarmul. Casa era la o depărtare de numai o sută de metri; toate clădirile din jur erau cufundate în întuneric și aveau obloanele trase. Nu întîmpinai niciun risc dacă-ți lăsaai automobilul în stradă; deschiderea porților și intrarea mașinii în curte ar fi trezit atenția curioșilor. Van der Valk îi ținu porțița deschisă, apoi intrară în casă.

Era dureros cît de repede își pierduse toată căldura casa aceea mică și prietenoasă; acum era rece ca gheața și răscolită de tehnicienii poliției; un strat de praf se și așternuse peste toate. Anne-Marie se uită în jur plină de curiozitate.

— Vasăzică, aici ai venit în dimineața aceea? Și i-ai găsit morți.

— Da, am sosit prea tîrziu. De altfel, și în alte împrejurări am ajuns prea tîrziu.

— Cum ar putea spera să înțeleagă ceva un neghiob ca dumneata?

— Adeseori mi s-a întîmplat să fiu neghiob, și am învățat

că uneori situațiile silesc oamenii să pară mai neghiobi decât sînt. Nu merită să-ți faci sînge rău din această cauză.

— Ce neghiob ești, repetă ea tăios. Și cum ai reușit să afli că Jean-Claude era aici „neghiobule”?

— Am dedus după modul cum a ieșit din Austria. Călăuzindu-mă după miros, am dat de omul care l-a ajutat, o veche cunoștință a lui Jean-Claude. Jean-Claude a fost prea iscusit. L-a rugat să-i telefoneze dacă vreun neghiob ca mine ar veni să-și bage nasul pe-aici.

— Să-i telefoneze? Nu-i niciun telefon pe-aici.

— Asta așa e, dar de unde știi?

— Te crezi prea iscusit. Află că am văzut și că știu, Jean-Claude nu putea suferi telefoanele, dacă și-a dat ultima sîlință să-și amenajeze o ascunzătoare ca aceasta – cu siguranță că s-a asigurat în prealabil de lipsa oricărui telefon.

— Oamenii de la cafeneaua din sat au totuși unul.

— Ești nu numai incompetent, dar și un imbecil ignorant. Ți-am spus să te oprești. Te-am prevenit că făceai un lucru ale cărui consecințe nu le puteai prevedea. Bădăran, tîmpit, ai făcut gafe peste gafe, și acum iată rezultatul. Ți-am oferit bani. Ai fi putut obține mai mulți bani decât ai fi cîștigat prin muncă în toată viața dumitale, și toți dintr-o singură sursă. M-am oferit și pe mine. Crezi că sînt genul de femeie dispusă să facă dragoste cu primul nerod întîlnit la o stațiune de sporturi de iarnă? Nu. A trebuit să faci pe polițistul cinstit și idiot, prea virtuos ca să merite a trăi. Trebuiai să-l găsești, pentru că așa ți s-a spus să faci. De cînd sînt, n-am avut de-a face cu un neghiob mai mare.

Van der Valk se așează pe un scaun. Pe lada prăfuită de lîngă fereastră, pietrele prețioase străluceau pe soclurile lor; puțin praf nu le micșora sclipirea. O piatră arăta ca un cal într-un joc de șah. Van der Valk îl ridică; spera să fi făcut o mișcare corectă cu calul.

— Teoria dumitale este că s-a sinucis deoarece știa că sînt pe urmele lui; mai știa că nu-mi poate scăpa, fiindcă, intenționam să ridic baraje pe toate drumurile principale, ca după un jefuitor de bănci. Crezi deci că s-a omorît mai înainte ca eu să fi putut ajunge acolo?

— Nu, neghiobule, nu cred asta. Jean-Claude nu s-a sinucis. A fost omorît.

— Adevărat? De cine? Întrebă politicoș Van der Valk. De dumneata?

— De Canisius, imbecil orb ce ești. Canisius este acum la Paris, și se bucură de această glumă bună.

— Nu crezi deci în ipoteza sinuciderii formulată de domnul Wollek?

— Cred că trebuie să-ți dezvălui realitatea, spuse ea cu o voce incoloră, lipsită de viață. Este singura cale care-mi mai rămâne.

— Te rog, vorbește. Am nevoie de date mai limpezi. De la început mi-au lipsit aceste date. Sînt obosit de toate aluziile astea date cu picătura, mi-ar place să dispun de cîteva fapte substanțiale.

— Canisius a căutat ani de-a rîndul o ocazie ca să-l șantajeze.

Privirea ei era febrilă, aspră, iar vocea îi era joasă și reținută.

— S-a întîmplat curînd după căsătoria noastră. Pe atunci Jean-Claude era mult mai frumos. Nu concepea că i s-ar putea întîmpla ceva rău. Era prea norocos, toate îi mergeau din plin. În fața lui nu existau obstacole. Am fost atunci la sporturile de iarnă, aici, în Franța. Jean-Claude a cîștigat marele premiu. Era foarte vesel și băuse enorm. Nu era beat, niciodată nu se îmbăta, dar nu-i mai lipsea mult. Aveam un automobil tip sport, nou – îți amintești, primul SL trei sute cu portiere rabatabile. În afara orașului se des-

chide un drum drept, un fel de alee, străjuită de numeroși copaci. Lui Jean-Claude i-a venit ideea să facă slalom cu automobilul printre copaci. Eu aveam un cronometru pentru concursul din ziua aceea, și am făcut pariuri asupra timpului pe care l-ar fi putut realiza. Presupun că bănuiești ce s-a întâmplat. Era noapte și nu se vedea picior de om. Se află totuși pe acolo un bărbat care se plimba cu un câine. Nu l-am văzut decât prea târziu. Pesemne că s-a speriat, a crezut poate că-l urmărim printre copaci. În orice caz, și-a pierdut capul, și a pășit brusc pe șosea. Automobilul l-a atins numai, dar l-a proiectat într-un copac. De fapt, copacul l-a omorât.

Făcu o pauză ca să-și tragă răsuflarea într-un suspin.

— Și ce-a făcut poliția?

— Nu știu dacă a făcut prea multe. Trebuie să-l fi considerat un simplu accident. După cum spun, era o fișie întinsă și dreaptă. Automobilele merg de-a lungul ei cu mare viteză. Șirul de copaci reflectă oarecum în lanț luminile faurilor, astfel încât conducătorul mașinii n-ar putea vedea un trecător care ar ieși brusc în șosea. Nu știu dacă polițiștii s-au uitat măcar sub copac. Era uscat, și pe acolo se aflau tot felul de urme de cauciucuri, deoarece oamenii își parchează în timpul zilei automobilele sub copaci. Victima a lăsat însă în urma lui o văduvă, vezi? Numele lui a apărut în ziare. Jean-Claude era un om impulsiv și foarte cinstit. Își pusese în gând să se ducă la femeie, să-și recunoască sincer fapta, să explice că a fost vorba numai de un accident, să o roage să fie înțelegătoare și să o asigure că-i va oferi mulți bani spre a o feri de grija zilei de mâine. Ei bine, acest lucru m-a îngrozit. M-am gândit că mai târziu femeia îl va șantaja. Am fost destul de nesăbuită ca să mă duc la Canisius. Acesta a alergat direct la Jean-Claude, conjurându-l să nu facă vreun gest nebunesc, și făgăduind că va plăti femeii o sumă mare

de bani, fără a-i permite să bănuiască proveniența lor, și nici că erau mînjiți cu sînge.

— Văd. Și cum de a ajuns ca abia după cîțiva ani să se folosească de această prețioasă informație?

— Canisius și oamenii lui se luptaseră și complotaseră ani de-a rîndul spre a obține controlul întreprinderii și a înlătura pe cei din familia Marschal. Ei bine, au reușit. Au scos vorba că bătrînul ar fi ramolit. Nu știu dacă este realmente așa, dar au lucrat foarte abil; nu le-a fost greu să scoată în evidență anumite excentricități. Dacă ar vrea, ar putea să-l pună sub interdicție. Dar toți banii îi aparțin lui Jean-Claude, și slavă Domnului, sînt enorm de mulți. Nici bătrînul nu știe exact la ce cifră se ridică. Ei se străduiesc cu disperare să pună mîna pe toată averea. Da, pot spune că au ajuns să controleze bunuri mobiliare uriașe și un enorm imperiu de investiții. Am aflat însă din întîmplare că nu dispun de bani lichizi. Și pentru că au mare nevoie de bani numerar – au plănuit să intre în posesia lor pe această cale.

— Aha. Foarte interesant. Cu alte cuvînte, Canisius exercită presiuni asupra lui Jean-Claude, care-și pierde capul și o șterge fără veste. Canisius trimite după el poliția, ca să-l hăituiască și să-l facă să-și piardă capul; Jean-Claude își închipuia că poliția îl urmărește pentru vechea lui crimă prin imprudență. Vasăzică, asta este?

— Sigur că da. Nu-ți dai seama? Iată de ce a fugit din Innsbruck.

— Deci pentru asta ai strigat după el la Innsbruck? Să-l previi?

— În sfîrșit, ai început să înțelegi.

— Nici dumneata nu știai unde poate fi găsit. Cînd ai aflat de la Canisius că se afla pe undeva prin Austria, ai crezut că vei avea posibilitatea să-l urmărești îndeaproape și că, grație mie, ai să-l poți depista. Cînd ai văzut că eram ho-

tărit să pun mîna pe el și să aflu despre ce era vorba, ai încercat să mă seduci. Cînd ai constatat că manevra asta nu reușește, ai făcut tot ce-ai putut ca să rămîi în preajma mea, sperînd că vei reuși să-l previi, mai înainte de a putea eu să-i vorbesc. Da?

— Da, ăsta e adevărul.

— Știi ce cred?

— Este foarte important?

— Pentru el nu mai este. Pentru mine da. Eventual și pentru dumneata. Cred că minți. Și minciunile sînt destul de străvezii. Rămîi totuși o actriță bună.

Anne-Marie îi aruncă o privire fioroasă. Deschise gura și scoase un fel de sunet răgușit, apoi se răzgîndi; o închise din nou cu fermitate și se stăpîni, cufundîndu-se într-o mușenie totală.

— Poate că ești o mincinoasă cinstită, în sensul că există un amestec îndemînatic de minciună și adevăr în această poveste ridicolă pe care mi-ai turnat-o atît de convingător. E adevărat, cred, că bătrînul Marschal s-a ramolit. Domnul Wollek a aflat-o în după-amiaza asta. E de asemenea adevărat că lui Canisius și tovarășilor săi le-ar place să pună mîna pe bani. Povestea dumitale cu banii lichizi nu este de crezut și mă îndoiesc că și dumneata îi dai crezare. Îmi închipui pur și simplu că indivizii fierb de ciudă la gîndul că există undeva o sumă uriașă de bani de care ei nu se pot atinge. Am crezut la început că Jean-Claude era un om slab, nestatornic, cu un caracter șovăielnic și care a fugit, deoarece nu-i putea ține piept lui Canisius. Aflînd, poate, că tatăl lui pierduse controlul efectiv asupra acelei bande de rechini, a preferat să se facă nevăzut. Acum însă nu mai sînt convins de justetea acestui raționament. Cred că nu era un rob al banului. Cred mai degrabă că era scîrbit de toate aceste murdării. Scîrba asta o resimțea de mai

mulți ani, dar rămăsese la Amsterdam din loialitate față de dumneata și poate și din loialitate față de numele său. Presupun că îndată ce ai aflat de decrepitudinea socrului dumitale, ai început să exerciți mari presiuni asupra lui Jean-Claude. I-ai pretins să-și ocupe locul care i se cuvine, să reia controlul întreprinderii, să fie demn de tatăl lui, să fie demn de dumneata și așa mai departe; cred că tocmai asta l-a dezgustat. El a dorit întotdeauna să fie scutit de toate acestea. Casa în chestiune a cumpărat-o acum câțiva ani. Ori de câte ori putea să-și facă puțin timp liber, după câte o călătorie de afaceri sau după cine știe ce tratative obositoare cu furnizori ori clienți importanți de peste ocean, venea aci și-și închipuia pentru câteva zile că era altcineva. Uita de discuțiile bănești, de manevrele politice, de alianțele apusene, ori de relațiile de afaceri cu mai știu eu cine. Ce simțea față de dumneata, nu știu. Te găsesc o femeie foarte atractivă. Ești, mă tem, prea iute, prea emotivă, prea spaniolă. Ești, în orice caz, afurisit de complicată. Nici eu nu te cunosc prea bine. Cred că a venit la Köln din simplă coincidență, deși se pare că a rămas numai fiindcă începea carnavalul. Cred că a văzut și a intrat în vorbă cu o tânără fată, ea însăși foarte simplă, foarte cinstită, nimic din standardele artificiale, și brusc și-a dat seama că ființa aceasta reprezenta exact ceea ce dorea el. Nu știu ce idee năstrușnică și-o fi făcut. Imposibil să nu se fi gândit că fata va fi căutată cu înfrigurare și eventual depistată. Îmi imaginez că totuși nu s-a gândit, pentru că nu a vrut să se gândească. Dorea să fie liber. Banii îi dădeau iluzia libertății, și fata avea să-i sporească această iluzie. Jean-Claude cunoscuse toate plăcerile pe care le poate oferi viața și ajunsese la concluzia că erau destul de firave. Era un fel de „rege al unei țări ploioase”.

— Regele cui?

Anne-Marie nu înțelesese. De altfel nici n-ar fi fost în stare.

Van der Valk luă volumul de poezii de Baudelaire pe care-l găsisese, și care se afla încă pe masă – brigada criminală a domnului Wollek nu văzuse nimic special într-un volum de Baudelaire.

— Sigur. Aici, un poem. Jean-Claude îl citea, îl știa pe dinafară, îi plăcea Baudelaire, aveau o mulțime de lucruri în comun. Calități mari, o mare sensibilitate, o conștiință chinuită. Baudelaire se plîngea întotdeauna de nenorocul său, dar aceasta nu îi displăcea. Nu-l supăra conștiința care-l apăsă și nici simțămîntul de a fi predestinat să îndure tot felul de nenorociri. Jean-Claude îl înțelesese și avea afinități cu el. Iată, citește poemul. Cîinii și șoimii – sînt automobilele de curse, schiurile și toate celelalte lucruri pe care le făcea atît de bine. Doamnele de onoare mai mult despuiate – sînt întruchipate de dumneata, draga mea. Îmi închipui atitudinile dumitale „sexy”, în vreme ce pozai goală în baia aceea minunată. Supușii vin să moară sub balconul lui, alchimistiții făuresc aur – Jean-Claude trăise desigur în toate aceste ipostaze. Și apele verzi ale rîului Lethe, în loc de sînge. Cred că ăsta e motivul fugii lui cu mica Tanzmariechen. Voia să dovedească lumii că mai avea sînge în vine.

Anne-Marie nu-i mai arunca privirea ei de căprioară. Ochii i se apropiaseră și-l urmăreau foarte atent; nu pierdea nimic.

— Nu cred niciun cuvînt din toată povestea cu slalomurile, cu mașina SL trei sute și cu șirurile de copaci. Pare fabricată. Cred că ai inventat-o, tocmai spre a mă convinge că domnul Canisius este figura sinistră din această piesă. Ai vrea poate să te convingi pînă și pe dumneata că este așa, și că el a cauzat moartea soțului dumitale. Sînt însă foarte sigur că n-ai provocat-o decît dumneata.

Se opri brusc; spusese prea multe și-i venea să se pălmuiască. Tocmai el călcase una din regulile principale ale tehnicii polițienești, care constă în a evita orice implicare personală în orice situație sau față de oricine cu care vii în contact în mod întâmplător în cadrul activității profesionale. Își zise cu tristețe că, usturat de propria lui stîngăcie, de neiertata lui stupiditate, încercase acum să-și demonstreze că era totuși un individ inteligent. Mișcarea calului a fost greșită – îl lansase prea temerar într-o țară necunoscută. În orice caz – acesta nu era un joc pentru cai; ar fi fost mai înțelept să miște un pion, cu multă prudență și treptat.

Anne-Marie nu spunea nimic, dar se uita la el cu o privire stranie, care părea să aștepte ce va urma; buzele îi erau ușor depărtate. Van der Valk luă altă piatră, surprins de greutatea ei. Netezimea-i rece îi alină fierbințeala umedă a mîinii.

Barem de ar fi realizat ceva. Barem de ar fi fost sigur că Anne-Marie știa despre această casă și că trecuse pe-aici; dar nici asta nu o putea dovedi. Orice ar fi făcut Anne-Marie, lipsea elementul crimă; nici Jean-Claude nu săvîrșise vreun act criminal. Amîndoi erau victimele unei fatalități ciudate pe care o împărtășeau, care aparținea amîndurora.

— Soțul meu este mort, rosti ea deodată cu un ton asemănător urii, răsunînd în vocea ei calmă și rece. Și dumneata te mulțumești să stai cu mîinile încrucișate, afirmînd că eu i-am provocat moartea. Încerci astfel să-ți ascunzi propria-ți stupiditate și ignoranță. Nu înțelegi nimic. Ai o concepție tot atît de meschină și de îngustă ca toți ceilalți.

„Ceilalți? Care ceilalți?” se întrebă Van der Valk.

— Cînd te-am văzut pentru prima oară la Amsterdam, continuă ea, am crezut că am întîlnit un om inteligent, cu o fărîmă de sensibilitate și înțelegere. Acum văd că ești la fel cu toți ceilalți polițiști. Un olandez obscur, încăpățînat, pro-

zaic și josnic. Piei din fața mea! Înapoiază-te singur la Strasbourg. N-am chef să ascult un nebun care încearcă să se justifice.

Van der Valk stătea liniștit și o privea zîmbind. „Spumegă, draga mea, cît poștești, dacă asta te ușurează”, gîndi el.

Anne-Marie îl privi cu sfidare, apoi se răsuci pe călcîie și părăsi camera, trîntind ușa în urma ei. O ascultă cum urcă scările, la etaj. Ea întîrzie puțin în camera în care fuseseră trase cele două focuri de armă. O compătimea, dar nu putea să facă nimic pentru ea. Nu-i mai rămînea decît să întocmească un amănunțit raport scris, cum s-ar spune scos din burtă. La Amsterdam se vor cere detalii. Raportul va fi analizat cu grijă. Dar aceasta nu prezintă vreo importanță; important era să fie acceptat la Köln. Heinz Stössel avea de întocmit o lucrare mult mai importantă și mai extenuantă. De cînd cu întîmplarea aceea tristă, nimeni nu se mai preocupase de Marschal. Prezenta interes numai micuța vînzătoare germană care îmbrăcase fericită un costum de carnaval atît de arătos și care devenise lințoliul ei de înmormîntare. Marschal nu lăsase nimic în urma lui. Acesta era desigur și motivul pentru care se împușcase. Fata ținuse să-l însoțească, se oferise, stăruise chiar. Marschal se supusese. Avusese și el o mîngîiere. Găsise în sfîrșit o ființă care nu dorea să-l părăsească.

O auzi pe Anne-Marie cum cobora scările, în camera alăturată. Și-o închipuia privind în jur, luîndu-și rămas bun de la pateticele rămășițe ale decepțiilor lui Jean-Claude. Auzi apoi cealaltă ușa trîntită, și scîrșitul porții din stradă. Prea bine. Nu era mare lucru de făcut în această direcție!

Speculațiile lui se dovediseră zadarnice. Acum nu era important cum fuseseră legate verigile care declanșaseră lanțul reacțiilor culminînd cu moartea celor doi. Van der

Valk însuși dusesse una din aceste verigi. Îndeplinise o serie de acțiuni și le provocase pe altele. Nu descoperise adevărul, dar nu avea motive să-și facă sînge rău. Ar fi trebuit să-și dea seama de asta încă de la Innsbruck. Dar sclipirea zăpezii pe munți, beția înălțimilor, viteza și frumusețea fetelor care schiau, totul îl năucise, îi răvășise gândurile și îi amorțise mintea.

„Sînt doar un olandez greoi, își spuse el. Din nefericire, m-au depășit sarcinile și evenimentele.”

Simți conturul pietrei prețioase în mînă, în gură și pe limbă ca și cînd ar fi fost orb și ar fi încercat să se folosească de toate simțurile deodată. Le folosea încă cu stîngăcie din lipsă de practică. Piatra era numai o piatră, nimic din frumusețea și valoarea ei nu puteau fi percepute în acest mod. O puse jos, suspinînd, apoi căută în buzunarul dinăuntru al hainei carnetul de notițe și un pix.

Canisius manevrase astfel încît să-l împingă pe ultimul Marschal într-o situație fără ieșire. Nu fusese prea greu – dar ca să pună mîna pe toți banii era ceva mai greu. Cînd Marschal evadase, găsisse în fine o ieșire. Marschal era un tip iresponsabil, capricios, fantast, manevrat din afară, ar fi putut săvîrși un gest dezechilibrat, care să poată fi speculat apoi împotriva lui. Natural, Canisius fusese încîntat la vestea că Marschal fugise cu o nemțoaică minoră – nimic nu l-ar fi putut servi mai bine. Și ca să încurce și mai zdravăn ițele, vorbise cu Anne-Marie; știa că emoțiile ei la înaltă tensiune, infiltrate în aceeași situație, aveau să complice și mai rău lucrurile. Viclean om și Canisius.

Jean-Claude nu era însă realmente ultimul dintre Marschali. Și Anne-Marie constituia un obstacol. Erau multe de spus ce știa sau ce bănuia ea, sau ceea ce Canisius bănuia că ea ar fi putut ști sau ghici. Dar omul despre care ea spusese odată, cu dispreț, că avea mintea unui băcan, îi

descifrase cu limpezime firea. Canisius deslușise contradicțiile din caracterul ei.

„Spaniolismele” ei constituiau, spre exemplu, una din trăsăturile ei dominante. Pe Anne-Marie aveau să o exaspezeze prostia și nesăbuința de care dăduse dovadă Jean-Claude când se încurcase cu mica Tanzmariechen. Era firesc să o înfurie o situație ridicolă care, într-un fel, avea atîta însemnătate pentru soțul ei.

Ea urmasese întortochelile minții lui Canisius, fără a-și da seama că în acest mod se prinsese și mai zdravăn în plasă.

Anne-Marie nu fusese în stare să înțeleagă că venirea ei în această casă – Van der Valk era convins că ea venise acolo – era susceptibilă să precipite punctul culminant al crizei. Chiar el, Van der Valk, se străduise să-i demonstreze aceasta. Clătină din cap; tot ea avusese dreptale: fusese stupid, orb, meschin, îngust la minte și în vedere... existase un fel de fatalitate și în privința aceasta. În loc să alerge cu atîta frenezie la Chamonix, ar fi fost preferabil să n-o scape din ochi pe Anne-Marie. Se lăsase înfășurat în pînza de păianjen întinsă de acești oameni, din momentul în care Canisius pășise atît de delicat în biroul poliției din Amsterdam. Parcă-l vedea, îmbrăcat în paltonul acela îmblănit și cu pantofii atît de frumoși și de bine lustruiți; de atunci nu se mai putuse elibera din această plasă. Fără să-și fi dat seama, fusese pe jumătate sedus de Anne-Marie. Niciodată nu fusese stăpîn pe situație în mod firesc, n-ar fi trebuit să o scape de sub control. Fusese căzut în transă, sedus, hipnotizat.

Ar trebui să se smulgă din acest marasm. Casa îi sporea simțămîntul acesta stăruitor de neputință. Puse pe ladă piatra pe care o avusese în palmă, stinse lumina și închise ușa în urma lui. Bănuia că Anne-Marie va moșteni toate obiectele lăsate de Jean-Claude; dar ce se va întîmpla cu imensa sumă de bani depusă pe numele lui de bătrînul

Marschal?... Omul acesta era încă în viață. Ar fi putut cineva revoca testamentul? Canisius, fără îndoială, ar putea da în această problemă cele mai bune sfaturi legale.

În hol ceva îi păru în neregulă... Îl izbi imediat ceva, dar îi trebuiră cîteva minute spre a găsi ce era schimbat sau lipsea. Apoi observă, ca de obicei, un lucru atît de evident încît nu putu înțelege cum de nu-l remarcase mai de mult. Carabina care atîrna deasupra coarnelor de cerb – acea monstruoasă franțuzească cu oglindă la mijloc în formă de scut, și cu lăcașuri mici pentru păstrat perii de haine și de ghete – nu mai era acolo. Era posibil s-o fi luat jandarmii?

Chiar și după aceea continuase să se afle în transă. Cu mișcări încete, țepene, ca de automat, se înapoiase la postul de jandarmi și restituise cheile; jandarmii chemaseră telefonic un taxi care să-l ducă îndărăt la Strasbourg. În vreme ce se afla la post, avea senzația că se făcuse de rîs. Brigada lui Wollek, după ce constatase că moartea fusese provocată de o armă de foc, luase carabina spre a o examina. Van der Valk își dădea seama că această ipoteză era ridicolă; orice om cu o firimitură de experiență în mînuirea și cercetarea armelor de foc ar fi putut constata că ambele morți fuseseră cauzate de pistolul găsit pe pat. Totuși Anne-Marie luase carabina. De ce? Ce naiba voia să facă ea cu un astfel de obiect? Desigur, nu să se sinucidă, în primul rînd, sinuciderea nu era în firea ei; în al doilea rînd, femeile nu iau o pușcă de vînătoare ca să se sinucidă; nu ar ști cum să mînuiască o armă atît de grea și de complicată!

Mai bine i-ar preveni că Anne-Marie umblă liberă cu o armă de vînătoare, îndeajuns de primejdioasă. Nu o cercetase cu de-amănunțul; dar își dăduse seama că era de un ca-

libru mai greu decît una obișnuită, de douăzeci și doi. Nici nu știa dacă era încărcată sau nu. Desigur că Marschal nu era atît de imprudent încît să lase la vedere o armă încărcată.

Evident nu va primi mulțumiri din partea poliției franceze, dacă le-ar spune că Anne-Marie fusese în casa aceea în ajun și că săvîrșise un dublu asasinat. Polițiștii l-ar privi consternați, în cea mai deplină tăcere. Ce probe avea în sprijinul unei astfel de afirmații? Dacă ar face război, singura urmare ar fi că s-ar lansa o circulară telefonică tuturor posturilor de poliție pentru a o aresta pe Anne-Marie. Între timp procurorul ar refuza să mai semneze hîrțile de încetare a anchetei în legătură cu dubla sinucidere. Semnătura lui ar arăta că autoritățile judiciare erau lămurite că rămășițele pămîntești ale micuței Tanzmarieshen puteau fi luate acasă și înhumate, că presa nemaiadulmecînd alte fapte senzaționale în legătură cu acest caz, îl va lăsa în pace pe domnul Schwiewelbein.

Chemă la telefon modestul hotel unde își găsiseră găzduire cei doi nemți. Anne-Marie nu era înregistrată acolo.

Desigur, nu putea să aleagă decît cel mai elegant hotel din oraș.

Așa se și întîmplase. Anne-Marie renunțase la camera rezervată din timp și plătise garanția fără să se uite măcar la nota de plată. Portarul îi adusese valiza scumpă și îi trăsese automobilul la scară. Da, era un Opel gri, cu schiurile pe capotă, vîrîte într-un fel de sac impermeabil.

Van der Valk, care nu dorea să se recomande ca ofițer de poliție, dădu portarului o hîrtie de 10 franci. I-a spus sau a întrebat ceva?

— Da, a întrebat de o șosea principală care să ducă spre sud-vest.

Portarul îi îndicase șoseaua Schirmeck.

Van der Valk luă o hartă turistică. Schirmeck – St. Dié, da, șoseaua străbătea Vosgii și cotea spre sud-vest, cu direcția Epinal; în ce scop se îndrepta într-acolo?

Anne-Marie nu o luase spre Chamonix, căci știa că de acolo obținuse el informațiile. Și ce-ar fi căutat la Chamonix? Și dacă ar fi așa, de ce alesese tocmai acel drum? Dacă s-ar fi îndreptat spre munți, sigur că ar fi pornit, logic, spre sud – și anume prin Colmar, Mulhouse și trecătoarea Belfort. Își plimbă degetul de-a lungul rețelei de drumuri orientate vag spre sud-vest; degetul atinse Dijon, șovăi, apoi șerpui mai departe. Moulins... Montluçon sau Clermont-Ferrand – apoi continua fie spre Brive, fie spre Limoges; ambele se uneau însă la capătul lor și anume la Bordeaux. Care din aceste șosele, cu eventualele lor cotituri, ar fi putut interesa pe Anne-Marie? N-o luase spre Paris, căci în acest caz ar fi ales șoseaua care trecea prin Nancy. Făcu noi calcule, în sus și în jos, plimbându-și degetul în zigzag, ca un câine după urmă. La Rochelle? Jos – se opri brusc. În cel mai îndepărtat colț din vest – înghesuit în unghiul format de coasta Spaniei și a Franței, degetul său se opri la Biarritz. Deodată, Van der Valk înțelese limpede ce căuta Anne-Marie cu o carabină de vânătoare ascunsă între schiuri pe acoperișul automobilului.

Desigur, ar fi putut sula pe Wollek din patul său. Dar cu cât reflecta mai adânc la acest lucru, cu atât îi plăcea mai puțin.

Închiriasse și el un automobil, nu-i așa? Și Anne-Marie avea un avans de numai o oră asupra lui.

Cu ce epitete îl bombardase Anne-Marie? Greoi și încăpățînat, meschin și îngust, minte prozaică și stupidă, în sfîrșit, un olandez cu toate cusururile posibile. Suspina

adînc, apoi lăsa în jos geamul portierei din stînga. Lăsa astfel fumul de țigară să iasă din automobil și primea în același timp o doză de oxigen în aparatul circulator. Anne-Marie nu greșise. Dar Van der Valk nu se mai putea schimba; se născuse astfel, apoi căpătase o serie de deprinderi care se identificau cu rutina rigidă și oficială. Era un profesionist. Numai în cărți poți găsi detectivi amatori străluciți; adevărații polițiști sînt încăpățînați și practici, greoi și prozaici, adeseori meschini și mai întotdeauna înguști: așa și trebuie să fie. Face parte din mașina administrativă, sînt o unealtă a controlului guvernamental și, în zilele noastre, guvernul – pentru a face față presiunilor și denaturărilor, dificultăților schimbului economic și încercărilor de răscoală – trebuie să posede o mașină atît de complexă și de bine pusă la punct, încît tentaculele ei să poată prinde și manipula orice ins înlăuntrul frontierelor sale. Aceasta este o ocupație rezervată funcționarilor administrativi, și nu amatorilor. Olanda, gîndi Van der Valk, este atît de bine aprovizionată cu astfel de specimene, încît se poate lăuda că posedă un aparat perfect, din care făcea de altfel și el parte. Din păcate, aparatul era mult prea bun. Era atît de bine pus la punct, atît de perfecționat, atît de rigid blindat împotriva atacurilor și presiunilor, încît dacă s-ar strica, ar necesita mai bine de un an ca să poată iarăși să funcționeze. Niciunul din acești funcționari administrativi nu e în stare să improvizeze, să dea frîu liber fanteziei, să acționeze independent. Toate păpușile acestea de lemn, atît de bine coordonate, se smucesc chinuite, strîmbîndu-se și gesticulînd, în așteptarea unui superprofesionist care să tragă eventual sforile. Ceea ce este foarte greu de găsit. Toți soldații sînt caporali, toți ofițerii sînt colonei, toți sînt admirabili, dar printre ei nu găsești niciun general.

Se spune adesea că Anglia se află la extremitatea opusă, că este o țară condusă de amatori. Van der Valk nu știa mare

lucru despre asta – dar mai degrabă se îndoia, întâlneau cîteva funcționari civili și văzuse cu cîtă grijă fuseseră antrenați și selecționați. Desigur, mai existau un parlament și un guvern, împănate amîndouă cu absolvenți ai unor școli selecte, care se întâlneau în cluburi unde discutau cîte în lună și-n soare, dar Van der Valk credea că aceștia erau lipsiți de importanță; vorbeau mult, dar făceau puțină treabă. Englezii erau încredințați că faimosul lor parlament rămînea așeză-mîntul puterii și al hotărîrilor, dar ei mai trebuiau să știe că astăzi țările nu pot fi dirijate de foști elevi de la Eton, pricepuți să întrețină disertații strălucite și să obțină premii la Oxford.

Dar sînt și țări care au nevoie de amatori, și printre acestea se numără și Olanda. O țară are nevoie de uriașe armate de funcționari administrativi, pregătiți temeinic, dar mai are nevoie și de un mare număr de poeți și de filosofi, persoane excentrice care habar n-au de statisticile productivității, dar cunosc în amănunt civilizațiile etrusce. Nu este necesar să-ți garnisești guvernul numai cu specialiști în științele economice.

Să analizăm, de pildă, situația lui Van der Valk. Ce poate face un polițist profesionist în asemenea împrejurări? Fa-moasele sale reguli și procedee rămîn fără efect. Nimeni n-a călcat legea. Un polițist profesionist, cu puțină rațiune, s-ar fi spălat pe mîini de toate acestea și le-ar fi întors spatele cu hotărîre. Înclinarea spre hoinăreală a lui Marschal, sforăriile întortocheate ale lui Canisius, capriciile nesincere ale lui Anne-Marie, impulsurile simplețe și foarte naive ale micuței Dagmar, ar fi provocat zîmbetul oricărui polițist întreg la minte, care s-ar fi întors la problemele profesionale, confortabile și exact enunțate, cum ar fi de pildă, prinderea hoților de bijuterii.

Desigur, greșeala fatală, și anume urmărirea lui

Marschal, fusese săvârșită încă de la pornire. Comisarul șef al Poliției, un profesionist birocrat pînă în vârful degetelor, căzuse în cursa întinsă de Canisius, de îndată ce acesta apăsase cu pantofii săi frumoși pe butonul ascuns care deschidea ușa capcanei. Van der Valk nu fusese capabil să facă drumul întors; săvîșise greșeala tipică olandezilor de a-și pierde vremea cu urmărirea lui Marschal, pînă ce se petrecuse ireparabilul.

Era convins că cei din Anglia ar fi fost mai înțelepți. Un inspector, un superintendent, sau cum le mai spunea pe acolo grangurilor din pliție, l-ar fi ascultat pe Canisius cu o curtoazie de tip vechi, oxfordian, și ar fi murmurat într-un chip voalat că date fiind împrejurările, nu putea să discearnă limpede lucrurile și că în această situație, ar fi fost desigur preferabil să se adreseze unei firme de detectivi particulari...

Detectivul particular, superbul și incoruptibilul erou al unei povestiri cu detectivi, ar fi nimerit desigur în patul lui Anne-Marie, i-ar fi aplicat lui Canisius o directă în dinții lui strălucitori și falși, l-ar fi întrecut pe Marschal două secunde pe pista olimpică de la Innsbruck, mica Tanzmariechen s-ar fi amoretat de el, iar în ultimele clipe milionarii recunoscători i-ar fi plătit un onorariu de zeci de mii de lire sterline.

Iată-mă unde am ajuns, reflectă jalnic Van der Valk. Am făcut greșeli peste greșeli. N-am lucrat ca un profesionist. Nu sînt destul de iscusit pentru așa ceva: pe de altă parte, sînt și prea olandez ca să fac pe amatorul. Acum, ca să pun capăt eficacității mele, străbat Franța într-un Renault închiriat, cînd normal ar fi fost să zbor pe autostrăzi în faimosul Aston Martin al lui James Bond. Cred că nu m-aș simți bine decît în India lui Kipling, unde băștinașii sînt băștinași, subalternii sînt serviabili și gata să se sacrifice, unde domnește regina văduvă din Windsor, și unde nu există situații, oricît de complicate pe care să nu le lămurească perfect un jurna-

list tînăr de douăzeci și cinci de ani, într-un articol de o mie cinci sute de cuvinte. Dar gloria acestor lumi a apus.

Un polițist olandez se pricepe doar să întocmească un raport în care să explice modul în care un alt individ, asociat, a săvîrșit un fals în acte publice.

Cantitatea de benzină din rezervor scădea și Van der Valk trebuia să fie atent la pancartele care anunțau că mai sînt doi kilometri pînă la prima stație de benzină. Restul nu mai avea importanță. Toată poezia și toată înțelepciunea se rezumau la cîteva cuvinte. Încă doi kilometri. Mai avea doi kilometri de mers. Și era atît de obosit...

Un polițist cu bun simț, un polițist profesionist, ar fi oprit, în repetate rînduri pe șosea spre a se îndestula cu cîteva mese zdravene, tipic franțuzești, de provincie și spre a trage cîte un pui de somn noaptea, într-un pat ca lumea. În rezumat, un polițist profesionist nu s-ar fi înhămat niciodată la o goană atît de ridicolă după potcoave de cai morți. Ar fi telefonat lui Canisius, ar fi telefonat jandarmeriei departamentului Pirineilor, cerîndu-le să oprească un Opel Rekord gri, cu niște schiuri pe acoperiș. În definitiv, de la Strasbourg la Biarritz ai de parcurs cam o mie de kilometri pe șosea. Douăsprezece ore de condus mașina, dacă ai fi extrem de tînăr, plin de viață și conducător excelent al unei mașini puternice, dacă te-ai fi odihnit în noaptea din ajun, dacă ai fi pornit în zori, dacă ai fi avut parte de o vreme bună și de o șosea puțin aglomerată, ai fi putut străbate acest drum în douăsprezece ore, cu o pauză de două ore pentru prînz. Dar pentru asta trebuia să fii un as, fie un faimos amator la volanul unui Aston Martin, fie un profesionist deprins cu raliurile intercontinentale.

Van der Valk pornise în această expediție fără a acționa ca un profesionist. Nu avea nici măcar dovada că Anne-Marie purta asupra ei o carabină, sau că se îndrepta, cel puțin, spre Biarritz. Nimeni pe lume nu l-ar fi crezut, dacă el ar fi clamat că se afla pe urmele unei femei care pornise în căutarea unui financiar profesionist, îmbrăcat cu un palton căptușit cu blană, cu un fular de mătase Paisley și cu o pălărie cochetă – cum probabil umblau la Biarritz indivizii de-o seamă cu domnul Canisius – și care avea ideea fixă de a-l trăsni cu un glonte în cap. Asemenea lucruri nu se prea întâmplă la Biarritz, un oraș plăcut pe care-l vizita pe vremuri Maiestatea-Sa Regele Angliei și Împăratul Indiilor, și care acum se bucura de prețuirea noii clase conducătoare franceze.

Ruptura dintre profesioniști și amatori apărea acum în toată ascuțimea ei. Marschal – bătrînul Marschal – fusese un supraviețuitor al banditismului secolului al XIX-lea. Un aventurier strălucit, asemenea unui rege american al căilor ferate. Tipul de om pe care Kipling l-ar fi recunoscut și apreciat. Un fel de fosilă a unei lumi apuse. Toți sînt convinși că asemenea exemplare au dispărut. Reapariția lor stîrnește însă mare zarvă în cercurile științifice.

Canisius era un financiar profesionist de modă nouă, care evolua cu multă pricepere în cercurile puternice și influente. Prezența bătranului, acest anacronism bătător la ochi, îl supăra de ani de zile. Senilitatea și dezamăgirile îi veniseră de hac domnului Sylvestre Marschal, rămăsese tînărul Jean-Claude. Canisius ar fi preferat să-l zvîrle peste bord în Atlantic, dar financierii nu fac astfel de lucruri.

Anne-Marie, și nu soțul ei era ultima reprezentantă a familiei Marschal. Ironia soartei, bătrînul făcuse tot ce-i stătuse în putință spre a-și crea o anumită „reputație”, cum spuneau specialiștii în publicitate. Măreața, frumoasa și

sobra casă din St. Cloud constituia un cămin aparte pentru un astfel de om, pe care cineva și l-ar fi imaginat mai lesne în atmosfera obositoare și vulgară a unui hotel din Lisabona. În orașul acela trăise și murise „Domnul cinci la sută”, un individ asemănător în multe privințe cu bătrînul Marschal. Și acesta dorise să fondeze o nouă dinastie Rothschild. Exemplul e foarte bun. Deși toți aceștia erau profesioniști, nu se putea spune că nu cunoșteau concepțiile amatorilor. Bătrînul Marschal reușise să-și însoare fiul cu o tînără foarte convenabilă, crescută la mînăstire, trăită într-un castel, cu domenii considerabile, cu nume vechi, și cu o înfățișare de pariziană remarcată la toate premierele. Părea puțin frivolă, dar îi plăcea respectabilul sport al schiului, iar blănurile de chinchilla și diamantele aveau s-o îmblînzească treptat.

Se spunea că Anne-Marie avea și sînge de pirat, moștenire din străbuni; același sînge curgea și în vinele bătrînului. Anne-Marie nutrea un sentiment confuz de loialitate față de Marschali. Ea prinsese înțelesul insinuărilor întortocheate dar mortale ale lui Canisius și ale clanului său, și văzuse cum bătrînul pornise la vale, dus pe săniușul procedurilor legale. Încercase să trezească ambiția lui Jean-Claude, dar eșuase. Instinctele lui aristocratice nu-i mai permiteau să adulmece mirosul urît al banilor, și nici să-și murdărească mîinile numărînd monedele de metal. Cine ar putea spune cîte eforturi făcuse ea, cîte presiuni exercitase asupra bărbatului ei, mai înainte ca acesta să se fi făcut nevăzut? Se făcuse nevăzut, cedînd pe tot frontul.

Acum Anne-Marie pornise la drum, spre a da o ultimă lovitură în favoarea clanului Marschal, folosindu-se de o carabină. Dumnezeu știe ce era în capul ei! Își imagina sigur, că bătrînul ar fi procedat la fel în împrejurări similare.

Anne-Marie știuse ceva despre căsuța din satul pierdut în Vosgi. Performanța extraordinară de care dăduse dovadă

Jean-Claude la Innsbruck o dezechilibrase sufletește. Van der Valk vedea acum cu claritate că Jean-Claude nu fugise fiindcă îl înfricoșase poliția sau Canisius; fugise ca să scape de soția lui. Își asumase riscuri de un melodramatism absurd, pentru a-i demonstra limpede poziția sa. Înțelesese mesajul, și se refugiase în căsuța din Vosgi cu gândul să-și pledeze pentru ultima oară cauza. Gelozia stîrnită de prezența fetei învălmășise și mai mult gândurile lui Anne-Marie. Jean-Claude reacționase într-un mod pe care ea nu-l prevăzuse. Sau era poate familiarizată cu povestea arhiducelui Rudolf de Habsburg?

Cum acționase poliția din Viena cînd i se adusese la cunoștință tragedia din Mayerling? S-ar fi zis că știuseră, că fuseseră preveniți de ceea ce avea să se întîmple. Avuseseră însă înțelepciunea să refuze orice amestec. Avuseseră mai mult bun simț decît comisarul șef al poliției din Amsterdam, pe care-l impresionase reputația Sopexului și nutrise o neîncredere cu adevărat olandeză în casa din Kaisersgracht și în locatarii ei...

Era prea obosit. Pornise la drum noaptea, după ce avusese o zi grea: organismul său suportase efectele istovitoare ale cîtorva mii de kilometri parcurși, mai înainte de a se lansa în această urmărire absurdă. De dragul bătrînului ramolit din Paris, de dragul părinților naivei fete, de dragul lui Jean-Claude care alergase cu disperare după o fărîmă de pace și de fericire și da, de dragul lui Anne-Marie însăși – o plăcuse de la început – se ferise să ridice în picioare întregul aparat polițienesc francez. Era nu numai un zănatic și un amator, dar și acționa ca un amator. Pornise în urmărirea unei femei care avea o carabină – știa oare cum s-o folosească? – dar pornise cu mîinile goale. Era foarte obosit. Dacă mai continua în felul acesta, risca să provoace un accident; era prea pătruns de rolul său de polițist, spre a nu-și da

seama că această oboseală constituia o amenințare. Era în zori, traficul se va întezi pe șosea. Nu putea să ajungă la Biarritz în aceeași seară. Van der Valk trase Renault-ul pe o parte a șoselei, undeva, nu prea departe de Moulins – avea în fața lui serpentinele grele din masivul central al Franței – și ațipi, în vreme ce ziua se ridica năvalnic dinspre răsărit.

Cînd se trezi și se uită la ceas, constată că era atît de tîrziu, încît nu se putu stăpîni să nu facă o strîmbătură. Poate că și Anne-Marie se odihnea acum – pe undeva. N-ar fi fost exclus să se afle prin apropiere. Desigur, nu avea nicio garanție că Opelul gri ar fi staționat pe aceeași șosea cu el și nici nu nădăjduise că-l va prinde din urmă. Dar nici Anne-Marie nu ar fi putut ajunge la Biarritz înainte de miezul nopții. În acest timp, Canisius stătea adîncit în visuri plăcute, într-un apartament luxos de la etajul al doilea al hotelului Prince de Galles, cu ferestrele dînd spre mare.

Van der Valk luă micul dejun în primul local care-i ieși în cale. Clădirea nu era prea aspectuoasă, dar cafeaua era fierbinte și tare. I se serviră cîteva felii imense de șuncă, și trei ouă fierte: îl luaseră drept unul dintre acei zăpăciți englezi care-și conduc automobilele spre Spania, circulînd doar pe partea nepermisă a șoselei, și care dispun de averi uriașe. Lui Van der Valk nu-i păsa de cheltuieli – erau banii lui Marschal. Singurul lucru important era ca domnul Canisius să nu știe ce eforturi se depuneau pentru el; acesta îl și determinase pe Van der Valk să nu anunțe poliția franceză de existența carabinei în sacul cu schiuri. Dacă domnul Canisius ar afla că Anne-Marie avea intenția să-l împuște, ar reuși s-o scoată definitiv din luptă, și în cazul acesta nu s-ar mai ridica niciun obstacol între Canisius și conturile ban-

care napoleoniene răspîndite prin Europa. Atîta vreme cît Anne-Marie nu va săvîrși o crimă, nimic n-o va împiedica să moștenească banii familiei Marschal – aceasta cu atît mai mult cu cît avea două fete. Van der Valk se gîndise mult la cele două fete educate la o mînaștere din Bruxelles, mai ales după ce văzuse corpul neînsuflețit al micuței Tanzmariechen în patul din camera vilei; părul ei era atît de ciufulit, încît nu lăsa să se vadă rana de la cap; arăta ca și cînd ar fi avut doar paisprezece ani.

Anne-Marie era familiarizată cu Biarritz-ul? Știa unde locuia Canisius? Îi cunoștea mișcările și obiceiurile? Ce planuri își făurea ea acolo în Opelul închiriat?

Sosi în jurul orei unu noaptea; se simțea într-o dispoziție destul de bună. Sperase să ajungă acolo încă seara, în jurul orei zece, dar înainte de a fi trecut prin Dijon știuse că ar fi fost o imposibilitate. Parcă automobilul într-un loc liniștit și constată spre ușurarea lui că, în zori, temperatura aerului la Biarritz era cu circa cinci grade mai mare decît în munți. Se bătu cu degetul în frunte de patru ori, trebuia să fie treaz la patru.

Luă o cafea la bufetul gării, care nu se deosebea cu nimic de cele din Innsbruck și Chamonix. Era deprins cu cafelele servite dis-de-dimineața în bufetele gărilor. Van der Valk, care era polițist de aproape douăzeci de ani, băuse nenumărate cafele în condiții similare. Se simțea teribil de bătrîn, dar așa ceva era un cîștig pentru un polițist de meserie. Atinsezece patruzece de ani fără să fi fost împușcat, performanță pe care nu o reușise nici James Bond!

Totuși, bufetul gării îi era ca un laitmotiv din Wagner; îi amintea că nu prea departe se desfășura o dramă.

Își făcu în gară mai multe cunoștințe întâmplătoare; printre alții un om de la vamă, care-i vorbi despre frontiera spaniolă, constituită de râul Bidassoa. Nu puteai scăpa de mareșali. Dacă auzise vreodată de Bidassoa, aceasta se datora lui Soult, care condusesse în 1813 campania din Spania! Găsi și femeia de la standul de cărți: deși standul nu era încă deschis, ea începuse să desfacă niște pachete și câteva ziare pariziene venite cu trenul de noapte. Femeia îi dădu o hartă, pe care Van der Valk o studie cu atenție. Făcu o plimbare plăcută, în tovărășia soarelui matinal, și ajunse la concluzia că orașul Biarritz era foarte frumos. Arlettei i-ar fi plăcut să se fi aflat aici. Ar fi fost un loc frumos pentru vacanță, deși prețurile, chiar când nu era sezon, ar fi făcut-o să se cutremure, deși nu erau cu mult mai ridicate decât acelea din scumpa ei regiune Var.

Se spală, se bărbieri în condiții confortabile, se stropi cu apă de colonie, își schimbă îmbrăcămintea în care dormise în timpul nopții, și se simți în sfârșit destul de limpezit la cap ca să poată înfrunta îngîmfarea funcționarului de la biroul de recepție al hotelului Prince de Galles

— Mă tem că domnul Canisius nu s-a trezit încă.

— Pentru ce oră a comandat să i se trimită sus micul dejun?

Creatura palidă se întrebă dacă n-ar săvîrși o greșală de tact, repezindu-l ca pe orice necunoscut inoportun. Preferă să întindă încet mîna spre unul din telefoanele sale.

— Pentru ora opt.

— Acum e fără cinci. Cheamă-l la telefon și spune-i numele meu.

Dezgustat, funcționarul se execută. Purtă o respectuoasă și liniștită convorbire cu persoana indicată, apoi se adresa polițistului.

— Domnul Canisius vă roagă să fiți atât de bun și să așteptați zece minute. Băiatul de serviciu vă va conduce sus.

— Mulțumesc, tinere, spuse Van der Valk cu tonul măreț al unei ducese.

Un chelner distins și elegant ca mai toți chelnerii, care arăta mult mai distins decât pasagerii, împingea un cărucior. Se auzea clinchetul argintăriei și al porțelanurilor, se simțea aroma de șocolată fierbinte – marca Madame de Sévigné – o adiere de lavandă folosită după bărbierit și peste toate un miros nedefinit de covoare vechi, tipic marilor hoteluri.

Domnul Canisius, răsturnat comod într-un fotoliu, într-un mic balcon, își rupea oarecum nervos pâinea de parcă un șarpe de hîrtie împins de un resort ar fi încercat să țină din ea. Van der Valk observase că mai toți străinii sosiți în Franța fac acest gest, de parcă s-ar teme să nu risipească firimituri pe covor.

Asemenea tuturor oamenilor de afaceri, domnul Canisius arăta foarte indecent în pijama, deși aceasta era de un maro moderat și tivită cu șireturi subțiri, argintii. Se socotea desigur un personaj prea important ca să catadicsească să se ridice în picioare și să dea mîna cu un polițist la micul dejun; se mărgini să dea amical din cap, își șterse buzele cu un șervețel cu franjuri, apoi rosti cu vocea lui blîndă, feminină:

— O adevărată surpriză. Ce mai faceți?

— Sînt cam obosit.

— Stați jos. Ați luat micul dejun?

Van der Valk se așează pe un balansoar de trestie rococo, căptușit cu perne, și admiră o clipă priveliștea elegantă care se desfășura de-a lungul măreței Avenue de L'Imperatrice, pînă la far.

— Da, mulțumesc.

— Cum ați aflat că sînt aici?

— Secretarul dumneavoastră m-a informat.

O ușoară încruntare tulbură fruntea senină.

— Vă rog să nu fiți prea aspru cu el, adăugă Van der Valk. A trebuit să-i forțez oarecum mâna.

— Da, compania noastră are unele proprietăți în Spania; iar Biarritz-ul este pentru mine o veche pasiune. Combin, așadar, o inspecție necesară, cu o doză de aer proaspăt și cu puțin exercițiu. Golf, după cum știți.

— A, da. A amintit că aveți unele afaceri în Spania; dar s-a rezumat la atât.

Canisius înclină din cap, aprobând această discreție.

— Am făcut unele investiții sigure, în special în locuințe, de-a lungul coastei. După cum probabil știți, apartamentele și vilele au avut un succes spectaculos pe lângă publicul european. Îmi place să mă ocup personal de proiectele de clădiri. De fapt, te-aș ruga să nu mă reții mult, deoarece în cursul acestei dimineți trebuie să fac câteva vizite asociațiilor mei.

— Oh, pot să vă aștept pînă vă înapoiati, spuse Van der Valk. Bineînțeles, numai dacă nu se va întîmpla să întîrziati prea mult.

— În niciun caz. Am de parcurs doar o sută de kilometri. Am să iau prînzul acolo. Dar voi fi înapoi după-amiază, în jurul orei trei. Doriți să-mi dați toate amănuntele?

— Da. Afacerea este destul de complicată; așa că am crezut de cuviință să vin personal, fără întîrziere.

— Excelent, excelent. Apreciez foarte mult, crede-ți-mă, zelul de care ați dat dovadă cu prilejul acestei afaceri nenorocite. Păcat că nu ați ajuns la timp spre a împiedica o moarte atît de tristă.

Tonul folosit de acest om de afaceri, în pijama maro, avu darul să-l irite pe Van der Valk.

— Adevărul asupra acestei morți atît de triste nu va apare în raportul scris pe care-l voi înainta superiorilor mei.

— Sînteți oarecum enigmatic; îmi pare rău că nu știu nimic în legătură cu această moarte, decît faptul în sine. Și asta am aflat-o într-un mod destul de ocolit de la poliția din Paris.

— O, nu există nimic îndoielnic în ceea ce privește moartea în sine. Este perfect clar din punct de vedere administrativ. Desigur, autoritățile din Strasbourg au simplificat formalitățile la minimum pentru a cruța o durere inutilă părinților fetei.

— Ah, desigur, îmi amintesc că mi-ai vorbit despre fata aceea, o tînară nemțoaică?

— Exact. Pentru motive similare, am trecut sub tăcere o serie de lucruri față de poliția de acolo, și voi face la fel în propriul meu raport, acasă. Iată de ce am considerat că e mai bine să am o convorbire cu dumneavoastră înainte de a mă înapoia la Amsterdam.

— Acum încep să înțeleg.

Domnul Canisius terminase micul dejun. Acum se arăta prea puțin grăbit să scape de Van der Valk. Luă o țigară de foi Super Maden dintr-o cutie galbenă, pătrată, și o aprinse; în încăpere se răspîndi o delicată aromă de tutun egiptean, în armonie cu mirosul hotelului.

— Sînt foarte încîntat, continuă el alegîndu-și cu grijă cuvintele, că ai dat dovadă de o discreție care a fost absolut necesară. Dacă presa s-ar fi hotărît să facă din această afacere o dramă, ar fi fost foarte neplăcut.

— Sînt un simplu polițist, și nu prea am experiență în ceea ce privește milionarii. Am stat puțin de vorbă și cu doamna Marschal.

— O tînară femeie de o sensibilitate excesivă, spuse cu gravitate Canisius. Dumneata i-ai dat vestea, desigur; eh, o îndatorire foarte neplăcută. A primit-o rău?

— A părut destul de calmă. Dar s-a comportat ciudat.

— Înțeleg.

Canisius zîmbi prietenos, cu căldură.

— Doamna Marschal crede că moartea soțului ei trebuie reproșată cuiva, nu-i așa?

Se ridică din fotoliu și se plimbă încolo și înapoi cu un fel de însuflețire spasmodică.

— S-ar putea să fi făcut unele aluzii răuvoitoare în legătură cu influența pe care o aveam asupra soțului ei. Jean-Claude avea un caracter mai degrabă slab. Cam așa, nu?

Flutură țigara spre Van der Valk, într-un chip strengăresc.

— Da, a făcut unele observații. Nimic substanțial.

— Bine, bine, toate acestea pot fi explicate cu ușurință. Îți datorăm o explicație după toată silința pe care ți-ai dat-o, și o vei primi. Am să-ți fac unele confidențe. Din nenorocire, va trebui să le amîn puțin. Poate pînă în seara asta. Da, în seara asta, deoarece nu pot să te rețin la infinit, nu-i așa, deși Biarritz este un loc agreabil, nu? De ce să nu petreci o zi plăcută aici, cheltuielile dumitale continuînd să rămînă în sarcina mea, natural. Îți propun chiar să iei masa cu mine în seara aceasta. Ți-ar conveni ora opt? După ce vom pune toate la punct, te vei putea întoarce la Amsterdam, spre a-ți scrie raportul. Ca să fiu sincer, la începutul acestei afaceri nici șeful dumitale ierarhic nu a avut mai multe informații decît dumneata. Doamne sfinte, nu am avut niciun motiv să cred că totul se va termina în chip atît de tragic, deși mă așteptam, desigur, la posibilitatea unui gest dezechilibrat. Iată pentru ce am ales un ofițer de poliție cu simțul responsabilității, și nu unul din acei detectivi particulari lipsiți de orice simț al datoriei, pe care nu i-ar fi interesat decît cîștigul material. Sînt încîntat, pur și simplu încîntat de perspicacitatea și de tactul dumitale. Ei bine, diseară vom discuta totul, nu-i așa?

Devenise iarăși siropos:

— Desigur, replică Van der Valk.

Și adăugă pentru sine: sper că amîndoi putem conta pe această întîlnire.

— Acum, mă tem că va trebui să întrerupem discuția, oricît de interesantă ar fi ea, deoarece mașina mea va trage la scară exact peste o jumătate de oră. Deci, pe diseară? Poate la șapte și jumătate, aici la bar? Splendid, splendid!

Van der Valk ura lifturile. Satisfăcut, coborî pe jos treptele largi ale unei scări ambasadoriale. Cuvîntul „Splendid” nu-i păruse chiar cel mai potrivit. Domnul Canisius vorbise prea mult. După lipsa de entuziasm pe care o manifestase la sosirea lui Van der Valk, i se arătase dintr-o dată ca cel mai apropiat prieten. Afețiunea aceasta bruscă dădea de bănuît.

Van der Valk se plimba cu ostentativă indiferență prin saloanele hotelului. Din cînd în cînd se uita afară, pe ferestrele largi. Îl amuza nespus atenția cu care un funcționar îl ținea sub observație, gîndindu-se probabil că acest călător ciudat plănuia să dea o lovitură, furînd bijuteriile vreunei bufnițe bătrîne. Nău văzu nici urmă de Anne-Marie sau de vreun Opel gri. Să i se fi năzărit totul? Nervii îi fuseseră oare atît de surescitați după toată oboseala și după performanțele dramatice ale familiei Marschal, încît își închipuise că actul trei se va încheia cu o lăsare romantică a cortinei? Ar fi fost ușor să ajungă la o astfel de concluzie, pe care însă nu o credea cea mai fericită. Deși era istovit, spera să mai aibă totuși resursele mintale absolut necesare în această fază.

Jean-Claude era tipul nordic, așa cum îl clasase Van der Valk în timpul acelei nopți și dimineți cînd se plimbase prin

Innsbruck; tipul teatral, care comite crime, sinucideri, furturi de elicoptere oficiale, seduceri de minore – și după aceea se înclină în fața auditoriului. Anne-Marie nu era însă de loc aceea pe care o socotise el; faptul de a pîndi pe cineva cu o carabină nu-i era mai străin decît unui fermier Corsican, a cărui cumnată are întîlniri cu fermieri de peste dealuri. Gestul acesta nu era cu totul improbabil, reflectase el nu o dată, deși era o idee care nu i-ar fi trecut niciodată prin minte unui polițist olandez.

Anne-Marie nu avea nevoie să pîndească intrarea unui hotel, așteptand apariția lui Canisius. Mai mult ca sigur, cunoștea bine Biarritz-ul și era informată asupra activității lui Canisius în Spania. Poate că pentru ea nu constituiau un secret, vilele cu apartamente de pe țărmul mării. (Deși erau foarte mari, păreau mici – gandi el – tocmai fiindcă arătau atît de șubrede: aminteau invariabil genul de arhitectură pe care-l obții cînd clădești un turn din chibrituri așezate de-a curmezișul unul peste altul, în unghiuri drepte.) Totuși, aceste construcții aduceau beneficii sigure companiei Sopex: se vindeau ca pîinea caldă. Poate că știindu-l pe Canisius la Biarritz, Anne-Marie avea convingerea că el va circula pe șoseaua care duce la graniță.

Aceste informații, făceau posibil unul din cele mai ușoare asasinate, după cum toată lumea o știa; de cînd domnul Kennedy s-a plimbat prin Dallas într-un automobil deschis. Și nici nu era ciudat faptul ca unei femei să-i treacă prin cap asemenea idee. S-ar crede că o carabină este o armă eminamente bărbătească, dar orice femeie poate învăța să tragă, dacă e deprinsă cu armele. Totul se reduce la adoptarea unei poziții corecte, confortabile și firești, și apoi la ochirea prin lunetă; o femeie întinsă pe jos poate trage la fel de bine ca un bărbat. O armă mai puternică are o smucitură mare la recul, dar numai după ce s-a tras. La o distanță – să

spunem – de o sută de metri, și cu o țintă care se deplasează încet, o singură împușcătură ar fi de ajuns, dacă s-ar folosi un glonte de dimensiuni obișnuite. Ar fi ceva asemănător unui foc tras de-o armă Lee-Enfield de model vechi, aflată în serviciu pe vremea cînd Van der Valk făcuse armata și un recrut cu foarte puțină experiență învăța lesne să doboare o țintă pătrată de patru picioare, plasată la o distanță de trei sute de metri, darămite la o sută de metri?

Anne-Marie, fostă campioană de schi, n-avea să fie nici înspăimîntată, nici încurcată de vreo dificultate tehnică, cum ar fi încărcarea carabinei, ajustarea lunetei, sau ridicarea piedicii. Încercă să-și amintească dacă arma avusese lunetă.

Canisius ieșind din hotel ar fi fost o țintă ideală – dar nu se găsea prin apropiere niciun fel de piață și nicio clădire. Erau ferestre ce ar fi putut fi folosite. În fața hotelului Prince de Galles se afla un bulevard pompos, ca și mărișorul ocean Atlantic: deci nicio posibilitate de acoperire. De-a lungul șoselei se înșirau dealuri mici, pajiști, desișuri de arbuști sau pîlcuri de arbori... Dar automobilul lui Canisius va circula cu o viteză de cincizeci de kilometri. Dacă ochitorul nu s-ar afla într-o poziție avantajoasă – și anume să poată trage din față, cîmpul vizual al lunetei aflîndu-se aproape paralel cu șoseaua – lovitura plănuită ar eșua definitiv; ar fi ca și cum cineva ar încerca să împuște o potîrnică folosindu-se de o armă de calibrul douăzeci și doi. Unde avea oare automobilul să-și reducă viteza? Evident, la frontieră, pentru prezentarea documentelor. Dar după cîte știa Van der Valk – care stătuse de vorbă în dimineața aceea cu o cunoștință de la Vamă – punctul de trecere al frontierei se afla la Hendaye, și anume în afara orașelului, unde șoseaua nr. 10 străbate podul peste Bidassoa. Intrînd pe neașteptate în Spania, ar da dovadă de multă dibăcie cel care ar găsi și o bună poziție de tragere în

acel loc. În fine, Van der Valk va vedea ce-i va rămîne de făcut. Avea de gînd să se afle pe aproape cînd Canisius va fi să treacă podul. Dacă Anne-Marie l-ar vedea acolo, și-ar da seama că îi ghicise intențiile, ceea ce o va deruta. Poate că nu ar da înapoi, dar numai faptul de a-l zări i-ar pune bețe în roate; ar putea – de pildă – să-i încurce toate socotelile.

Iată-l și pe Canisius stînd de vorbă cu doi colegi de afaceri; unul dintre ei era probabil omologul său din conducerea sucursalei pariziene. Celălalt, mai ars de soare și cu un fular la gît, părea să fie un localnic, îmbrăcat într-o jachetă de tweed. Un administrator de prin partea locului, un conducător de șantier, sau pur și simplu un arhitect. Orașenii aceștia purtau veșmintele pe care vilegiaturiștii de la oraș le abordează invariabil în stațiunile maritime cu palmieri, cazinouri și mult soare. Canisius constituia o țintă perfectă, gîndi întunecat Van der Valk; costum crem și, o Doamne, și o pălărie panama! Purta și pantofi crem, și avea un mers leșănat atît de caracteristic. Celălalt, un tip scund, uscățiv, cu părul uns cu briantină și cu o mică chelie în creștet, își făcea vînt cu pălăria – la soare temperatura se ridica la douăzeci de grade, deși luna martie încă nu se terminase.

Ce să mai spunem de automobil! Aparținea probabil parizianului; unul din acele gigantice Mercedesuri decapotabile de șase litri, mai lung chiar decît un Cadillac.

Un șofer în cizme de călărie și cu o caschetă înaltă ca a unui polițist german ținea portiera deschisă, în vreme ce portarul hotelului Prince de Galles se agita eficient și impunător, pentru a se asigura ca nu cumva vreo coajă de portocală să se afle rătăcită în calea distinșilor musafiri. Bărbatul în haină de tweed mergea în frunte, iar cei doi de la Sopex în urmă. Van der Valk încercă brusc o senzație vecină cu leșinul, cînd se gîndi că de la unul din balcoanele hotelului se putea trage cu ușurință un foc de armă, ca pentru un fazan

dacă ar fi fost pe acolo vreunul. Nu se auzi însă nicio detunătură. Anne-Marie nu trăsesese la hotelul Prince de Galles.

Mercedesul susură, ca și cum o femeie și-ar fi netezit cu degetele o rochie de seară din satin. Van der Valk se sui în Renault-ul închiriat, care scoase un zgomot de tobă, asemenea unui rezervor golit de benzină în care bați cu furie. Dar personalul de la Prince de Galles era prea distins pentru a remarca așa ceva.

Lui Van der Valk nu-i fu greu să urmărească uriașa mașină neagră, care părea foarte potolită. Lunecară prin St. Jean de Luz, fără să claxoneze măcar o dată. Van der Valk, în cămașă cu mânecile scurte, îi urma la o sută de metri. Trecură podul – dar în loc s-o ia spre Hendaye, îndată ce ajunseră la încrucișare cu șoseaua principală, Mercedesul coti brusc spre stînga. Van der Valk înhăță harta aflată lîngă el, pe banchetă. Oh, oh! Mai era deci un drum – blestemat să fie! – care, ca și șoseaua națională nr. 10, trecea prin apropiere de Hendaye și traversa Bidassoa cu un kilometru mai jos; genul de șosea care e descris de cărțile turistice ca un drum pitoresc. Ceea ce de altfel și era: dealurile de la poalele Pirineilor coborau spre fișia îngustă a țărmlui. O vegetație deasă, mediteraneană, arbori de plută și pini umbreliferi, arătau foarte primăvăratice în lumina arzătoare a soarelui, deși mai sus cu o mie de metri stratul de zăpadă era încă foarte gros. Cînd Mercedesul încetini în preajma punctului de frontieră, Van der Valk constată, neplăcut impresionat, că cineva care ar fi vrut să tragă ar fi fost perfect camuflat. Dar nu se întîmplă nimic, după cum nu se întîmplase nimic nici pînă atunci. Totuși, nu-l părăsi convingerea că în locul unei tulburătoare și vagi teorii, avusese la un moment dat siguranța neclintită că undeva niște ochi scrutaseră șoseaua pe deasupra unei țevi de carabină.

Opri mașina înainte de frontieră. Nu văzuse nici urmă

de Opel gri, care ar fi putut perfect de bine să fi trecut în Spania. Aici dealurile coborau în pante repezi, iar râul, umflat de zăpada topită, se scurgea furtunos pe sub podul care alcătuia frontiera. În jurul clădirii vamei era o oarecare agitație. Trei sau patru automobile erau parcate, iar un steag tricolor flutura leneș, în adierea cu miros de rășină. Ceva mai departe se vedeau pantalonii a doi funcționari vamali, care stăteau rezemați de balustrada podului și vorbeau probabil despre păstrăvi. Van der Valk trase mașina înapoi, pe o fișie nivelată amenajată pe un teren accidentat, și o întoarse, în vreme ce transpirația i se prelingea de-a lungul șirei spinării – deși nu era prea cald. Soarele ardea, desigur, dar briza care sufla dinspre țărm făcea să foșnească brazii, aducând și răcoarea zăpezii care mai dăinuia încă pe înălțimi. Van der Valk simți cum i se încrîncenează pielea pe brațele-i goale; se întrebă dacă senzația asta era datorită adierilor reci de aer, sau înspăimîntătoarei certitudini care-l tortura. Era atît de obosit, încît n-ar fi garantat că mintea lui mai funcționa normal. Cămașa îi era udă la subsuori, ceea ce îi procura o senzație neplăcută; își luă un binoclu și încercă să raționeze la rece.

De-a lungul șoselei se înșiruiau un fel de platforme bătătorite, cu un amestec de pietriș, ace de brad și pămînt acoperit cu o iarbă aspră. Vara, oamenii își parcau acolo mașinile și se cățarau pentru picnic pe stîncile din apropiere. La curbe șoseaua fusese săpată în deal și parapetele erau consolidate cu piatră. Pîrîiașele care se scurgeau în josul pantelor, printre bolovani, se pierdeau sub șosea în canale de scurgere, care vara ar fi fost secătuite, dar acum erau active și zgomotoase.

În timp ce privea, își spunea că posibilitatea unei împușcături într-un automobil oprit la frontieră ar fi fost extrem de redusă. Traectoria ar fi prea lungă și blocată din prea

multe unghiuri. Se gîndi că cineva, care ar vrea să obțină o linie bună de tragere, ar trebui să se îndepărteze prea mult și să se cațere prea sus. Încercă să-și imagineze cum ar fi procedat el însuși. „Să presupunem că aş căuta un loc bun...”

Avea destul timp înaintea lui. Canisius nu se va înapoia decît peste cîteva ore și în acest timp, cineva ar avea tot timpul să găsească un loc bun. În sinea lui știa însă că locul cel bun fusese găsit. Îl făcea să transpire nu numai senzația că niște ochi pîndeau de undeva, ci și faptul că un astfel de plan nu putea fi executat în mod spontan. Avea nevoie de repetiții. Dacă el s-ar afla cu arma în mînă, ar lăsa să treacă Mercedesul cel mare, nestingherit. Important era să știe precis cît de rapid mergea, ce fel de țintă prezenta și ce s-ar întîmpla dacă vreun factor neprevăzut ar bloca vederea, împiedicînd tragerea. Femeia, expertă în schi, știa ceva despre accidente de teren, despre pante, înclinări și înălțimi, lucra sub impulsul unui amestec de rațiune rece și de furie clocoțitoare.

Porni motorul și-și dirijă micul Renault înapoi, pe drumul pe care venise. Circulația redusă se explica prin perioada prea timpurie a anului. Șoseaua ducea numai în Spania, dar numeroșii localnici care aveau afaceri dincolo de frontieră, foloseau calea ferată de pe coastă. Drumul părea monoton, dar era mai direct. Abia mai tîrziu, peste cîteva luni, șiruri de automobile mici ca al lui și autobuze mari, supraetajate, turistice, vor fi ispitite de „pitoresc”. Oamenii se vor cățăra atunci de-a lungul pîraielor secătuite, spre a culege frunze aromate cu miros de terebentină și eucalipt; aceiași oameni vor arunca cu nepăsare hîrtii unsuroase și sticle de bere și pe deasupra vor mai da și foc pădurilor. Afișe instalate la fiecare sută de metri, scrise în limba franceză cu litere frumoase, preveneau pe călători: „Focul în pădure este cel mai mare dușman. Țigările și chibriturile

voastre pot răspîndi moartea și distrugerea. Neglijența este criminală”.

În acest timp al anului șoseaua nu prezenta o siguranță perfectă; zăpada topită, care se scurgea în șuvoaie de apă în josul pantelor abrupte, uneori într-un torent vertical deasupra șoselei, era susceptibilă să provoace accidente, ceea ce nu s-ar fi putut întîmpla vara. Căderile de apă tîrau pietre desprinse, prundiș, bucăți de crengi moarte – uneori chiar cîte un copac întreg se rostogolea în jos. Nimic realmente vătămător, ar fi spus funcționarii de la serviciile de protecție a pădurilor, sau cei de la poduri și șosele. Păzea... După ce se rostogoli pe povîrniș și țîșni printr-o scurtătură – o piatră mare căzu pe șosea chiar în față lui Van der Valk, într-un loc unde panta cobora abrupt, într-un încîlcit subarboret. Frîna și opri. O piatră doar cît un pumn mai mare. Pe șosea se mai afla pietriș și cîteva crenguțe moarte – dar dacă piatra ar fi căzut pe capota automobilului...

Coborî din mașină și se uită pe povîrniș în sus. Cam la cincisprezece metri deasupra capului său observă niște tufișuri țepoase ca niște mături. Peretele povîrnișului părea bine cimentat, nu arăta sfărîmicios sau nesigur. Era greu de identificat de unde venise piatra. O ridică și o aruncă în vale, de cealaltă parte a șoselei. Se înapoie la automobil, cînd deodată, se făcu lac de sudoare; instinctiv, își duse mana spre gît într-un gest de apărare. Își oprise mașina! Orice om aflat pe o rază de o sută de metri a putut să-l împuște. Se așeză pe locul șoferului și se rezemă de spătarul banchetei. Avea mușchii picioarelor încordați și cămașa i se lipise de trup. Cu un gest neîndemînatic, datorită faptului că-și articula cu greutate degetele, își aprinse o țigară. Apoi luîndu-și brusc avînt, sări afară din mașină. Nu s-ar trage cu arma asupra lui de oriunde, pe o rază de o sută de metri. S-ar trage de unde căzuse piatra.

Piatra nu căzuse, fusese aruncată.

Cîteva clipe rămase neclintit, își uitase țigara între degete. Anne-Marie stătuse probabil la pîndă, acolo unde șoseaua se bifurcă spre St. Jean: îl urmărise pe îndelete cu privirile. Văzuse desigur micul Renault urmărind imensul Mercedes, dar nu-i dăduse atenție; în Franța se făceau zece mii de mașini identice. Anne-Marie nu avea cum să stabilească vreo legătură între mașină și polițist, deoarece ori de cîte ori acesta o însoțise, folosiseră Opelul ei. Cînd Renault-ul se înapoiase pe șosea, nu avusse pentru ea nicio semnificație. Piatra, fusese doar o repetiție.

Dar el coborîse din mașină și atunci, cu siguranță, fusese văzut. Planul ei era bun; arunca o piatră în fața Mercedesului – nu atît de mare încît să bage spaima în oameni, dar destul de mare ca să le trezească atenția și curiozitatea. Oricine s-ar fi oprit, ușor indignat și oarecum speriat – șoferul ar fi coborît, s-ar fi uitat în sus, întrebîndu-se de unde căzuse piatra, înainte de a o arunca la o parte, spre nu mai incomoda și pe alții... Bine premeditate. Ar fi avut un răgaz de două minute, destul pentru a se întinde pe jos, a ținti cu grijă, fără grabă, și a trimite un glonte direct în pieptul lui Canisius. Îl cuprinse brusc o mînie rece. Anne-Marie îl văzuse, și el era ultimul om pe care ea ar fi dorit să-l vadă, ultima persoană asupra căreia ea ar fi aruncat o piatră. Foarte bine: bădăranul, neșesălatul, țăranul olandez, polițistul analfabet se va cățăra pe povîrniș.

Se urcă în automobil și îl trase îndărăt, oprind într-o scrișnitură de frîne și de prundiș, apoi merse înainte, pînă la o mică platformă de parcare, scoțînd astfel mașina cu totul în afara șoselei. Își luă binoclul și porni pe jos, căutînd un loc bun de cățărat; deodată se opri – auzise parcă un zgomot. Ce anume? Era greu de precizat. Clipocitul apei și murmurul vîntului printre crengi acopereau oarecum celelalte

zgomote. Mișcările unei persoane nu s-ar fi făcut ușor auzite. Van der Valk nu avea talente de cercetaș; nu posedea nici măcar o armă. Old Shatterhand Van der Valk. Pufăi și scuipă printre tufe, drept în jos, într-un gen foarte apaș.

Nu-i va fi greu să găsească locul; tot ce avea de făcut era să urce pînă ce va putea vedea șoseaua de la distanța și înălțimea potrivită. Destul de aproape pentru a azîrli o piatră cam de un kilogram, și destul de departe pentru a-ți asigura un bun cîmp de tragere – distanța nu era mai mare de patruzeci de metri. Mai găsi acolo trei pietre mult mai mari, așezate grămadă; așadar piatra lui nu fusese eroina ultimei repetiții. Anne-Marie se exersase și cu conuri de brad. Voia să stabilească exact momentul aruncării, astfel încît să obțină oprirea automobilului la locul potrivit. Zece metri mai încolo sau mai încoace – nu ar fi îngreunat tragerea; Anne-Marie ar fi putut să-l împuște de-o sută de ori, și apoi să-l arunce în tufișurile aflate de cealaltă parte a drumului. Cam asta ar fi putut să se întîmple. Dar ea își pierduse cumpătul la vederea lui. Ar fi auzit măcar cineva detunăturile? Anne-Marie ar fi putut să-i ia mașina. Dar Opelul ei unde putea fi? Evident, oriunde pe șosea, cam la un kilometru depărtare.

Nimic nu indica prezența ei; acele de pin fuseseră învălmașite, o crenguță era ruptă. Văzu o ramură de care putea fi sprijinită țeava armei. Cea mai bună poziție de tragere era în picioare, nu puteai ținti în josul dealului, stînd culcat. Urmele pe care le găsisese Van der Valk ar fi putut fi lăsate de un băiețel obraznic. Un băiețel obraznic înarmat cu o praștie. Dar polițistul știa că urmele erau ale ei. Senzația pe care o încercase acolo la frontieră, cînd i se încrîncenase pielea, fusese prea puternică.

Anne-Marie trebuie să fi suit povîrnișul – nu mai exista alt drum de întoarcere la șosea, căci el ar fi observat. Ea avu-sese destul timp să se ascundă dincolo de copacii de pe

coama care ieșea în afară, obligînd șoseaua să se ridice. Un deal ceva mai înalt și dacă ar sui pînă acolo, ar putea vedea ceva, avea să o pună pe Anne-Marie în situația de a se deplasa inutil. Se uită la ceas – trecuse de unsprezece. Canisius se va înapoia în jurul ore trei.

— Anne-Marie, strigă el. Anne-Marie, e inutil. N-ai să obții nimic în felul acesta!

Vocea lui răsuna fără putere; de sus nu putea fi auzit. Vîntul sufla împotriva lui, spre vale. Urmărirea malului, cu vîntul bătând din față, nu dă niciodată roade, își spuse el. Vegetația se rărea. Se opri gîfîind. Își zise că se afla la mai bine de trei sute de metri deasupra nivelului mării.

După cum se așteptase, dincolo de coamă terenul se ridica în pantă mai domoală, dar mult mai lungă. Copaci rari erau risipiți printre petice de iarbă bună pentru oi și capre și printre colți de stîncă abruptă. Sus, spre vîrf, se vedea zăpadă. Van der Valk continua să se cațere, oprindu-se doar pentru a se folosi de binoclu cînd găsea vreo fișie de teren deschis. Acolo sus era mai cald, fiindcă lumina soarelui nu se mai filtra prin frunzișul copacilor. Uneori aerul se răcea brusc, datorită adierilor care porneau dinspre linia zăpezii.

Nu apucă să vadă bine despre ce era vorba; zări doar o străfulgerare puternică. Putea să fie strălucirea unui metal sau sclipirea lentilelor unei lunete care reflecta soarele ca într-o oglindă. Se uită prin binoclu, dar nu văzu nimic. Trebuia să fie totuși, pe aproape, își spuse. Nu avea un plan anume și nici nu-i era frică. Încerca altă emoție decît pe șosea. Uitase definitiv de carabină, așa că detunătura îl luă prin surprindere; n-ar fi crezut niciodată că i s-ar putea întîmpla așa ceva. Era o surpriză fizică, dacă se poate numi astfel, acea mîină de fier țîșnită din neant care-l izbi în plin mai sus de șale, catapultîndu-l zece metri în josul povîrnișului, rupîndu-i și luîndu-i răsufierea și cufundîndu-l în nefi-

înă. Totuși, înainte de a-și pierde cunoștința avu timp să înregistreze surpriza mentală de a fi fost împușcat. M-a împușcat, își spuse el cu glas arăgos de fată bătrână. Cătea idiota. Simți o durere ascuțită de pe urma zdreliturilor de pe nas și frunte. Se zgîriase singur în cădere.

Idioată mică – rosti el. Ce va face acum când își va da seama că m-a omorât!? Probabil că va afla, în sfârșit, că nu e o ucigașă. Acum nu va mai putea sta la pîndă, așteptîndu-l pe Canisius. Se va preda eventual poliției. Nu mă supăr că am fost omorât, fiindcă tot trebuia să se întîmple o dată. Dar e prea stupid. Nimeni nu știe asta, în afară de mine.

Și leșină.

— Cum te mai simți? întrebă domnul Lira.

Îl chestiona pe Van der Valk punct cu punct, fără să se grăbească, fără să manifeste vreo surpriză și fără să aducă critici, mărginindu-se să noteze încet într-un caiet școlăresc cu scrierea sa energică. Un scris frumos, lizibil, ca al unui învățător.

— Mă simt perfect. Nu e deloc dezagreabil. Sînt ca un bebeluș nou născut. Sînt întors pe toate fețele, spălat, masat, așezat pe oala de noapte, și silit să dorm. Ei se bucură de asta și eu nu mă supăr. Mă întreb doar cît va mai dura. Atît.

— Un coleg de-al dumitale a venit să mă vadă. Sînt plini de solitudine. La început erau oarecum contrariați fiindcă ai ajuns tocmai pe coclaurile astea, dar am avut eu grijă să le spun cîteva lucruri care i-au pus pe gînduri. Am să întocmesc pentru ei un raport frumușel. Nu vor putea să spună că le-ai depășit instrucțiunile, pur și simplu nu vor îndrăzni. I-am explicat cum stau lucrurile și prietenului dumitale, financiarul.

— Canisius?

— Canisius. Nu ți s-au oferit niciodată elementele necesare, nu-i așa? Cum s-a pus totul la cale, de ce a insistat să fii desemnat dumneata sau altcineva cu aceeași experiență?

— Nu. Nu mi s-a spus nimic.

— Am luat totul de la început și cred că am descoperit adevărul. I-am speriat puțin zornăind lanțurile. Scot cu cleștele tot ce vreau să știu. I s-a cerut să rămână la dispoziția judecătorului de instrucție, și s-a emis un mandat de aducere. I-am arătat glonțul pe care l-am găsit pe povârniș, sub dumneata. Glonțul care a trecut prin doamna Marchal, spuse sec Lira, l-am lăsat acolo unde era. L-am pus pe birou și, cu un ton foarte melodramatic, l-am întrebat dacă își dă seama cât de ușor ar fi putut să fie găurit el. Ai observat că pe oamenii de speța lui nu-i sperii cu codul penal. Cunoscut cu toții toate legile și știu dinainte că n-au săvârșit nici cea mai neînsemnată ilegalitate; dar dacă reușești să-i înfricoșezi fizicește, se tolesc. Se înmoaie ca o înghețată sub razele fierbinți ale soarelui.

Van der Valk îl asculta fermecat.

— Nu trebuie să rîd, pentru că mă doare, dar povestești mi totu.

— Ei bine, după ce-am ascultat toată povestea dumitale, am citit raportul întocmit la Strasbourg și am obținut unele informații asupra companiei Sopex din Paris. Am remarcat câteva puncte care m-au izbit. Aceleași lucruri care te-au pus pe gînduri pe dumneata, aceleași lucruri care au iritat Strasbourgul. De ce a insistat Canisius să angajeze un polițist profesionist? De ce a acționat cu atîta grabă, cînd Jean-Claude Marschal trebuia, mai devreme sau mai tîrziu, să-și facă totuși apariția? Și așa mai departe... Trebuie să privești toată afacerea aceasta ca o luptă între oameni cu caractere opuse. Canisius, i-a înțeles perfect pe aceștia doi. A provocat

între ei conflicte peste conflicte. Pe de o parte l-a plictisit și l-a iritat pe Marschal cu șiretlicuri meschine și expediente josnice în legătură cu întreprinderea. Dacă un concurent trebuia atacat, îl împingea pe Marschal pe primul plan. Dacă trebuia mituit un furnizor, îl punea pe Marschal s-o facă. Pe de altă parte, se întrecea s-o lingusească pe Anne-Marie. Știind că ea își va sîcîi neconținut soțul, îndemnîndu-l să-și apere drepturile, să lupte, să lucreze pentru întreprindere și să-și păstreze controlul asupra ei, în loc să stea pasiv și să aștepte să fie treptat depozat de Canisius. Canisius, însuși a destăinuit doamnei Marschal că, la Paris, bătrînul Marschal își pierde cu încetul controlul asupra întreprinderii și că era numai o chestiune de timp ca acest control să treacă în mîna oamenilor săi. Canisius știa că Jean-Claude avea să fugă. Și Anne-Marie o știa. Nici Canisius și nici ea nu au fost prea surprinși cînd faptul s-a consumat. Ideea de a pune poliția pe urmele lui Jean-Claude a fost pur și simplu un mijloc de presiune asupra acestuia. Anne-Marie nu a sesizat de la început adevărul adevărat.

— Era nehotărîtă, interveni Van der Valk amintindu-și de vizita pe care o făcuse doamnei Marschal în casa din Amsterdam. A încercat să pună stavilă urmăririi, dar n-a reușit. Afacerea luase o întorsătură prea oficială.

— Ai pus punctul pe „i”. În acest scop s-a și adresat Canisius, șefului dumatil. Dorea să se întreprindă o acțiune pompoasă, oficială, rigidă. Putea să fie și un alt motiv, pe care-l bănuiesc doar. Un profesionist al brigăzii criminale, tocmai prin educația, pregătirea și experiența sa, și-ar imagina afacerea cu unele dedesubturi care i s-au ascuns, eh? Se va lua după Marschal, întrebîndu-se dacă nu va descoperi ceva necurat. În realitate, nu exista nimic dubios, dar cine ar fi admis acest lucru? Poate că îl supraestimez pe prietenul nostru, Canisius, dar nu pot să nu-i recunosc o viclenie com-

plexă, tipică genului său. Când Jean-Claude a fugit cu nemțoaica aceea, Canisius a înregistrat un succes care a depășit visurile sale cele mai îndrăznețe și mai optimiste. Nu numai că Marschal s-a comportat într-un mod absolut lipsit de prevedere și de judecată, dar a săvârșit un delict penal care a pus în picioare întreaga poliție germană. Financiarul dumitale era atât de sigur de reușită, încît n-a putut rezista ispitei de a telefona doamnei Marschal și a o lua în zeflema.

— Incontestabil, așa s-a și întîmplat. Anne-Marie a înnebunit. O tortura și gelozia. Era furioasă rău pe nemțoaică. Când am văzut-o prima oară în Austria, ura ei se revărsa mai ales asupra fetei. Apoi și-a dat seama că eu constituiam o primejdie mai mare decît își închipuise. La început s-a gîndit să se sprijine pe mine pentru a-l găsi pe Marschal. Nădăjduia să-l cumințească și să-l convingă să se întoarcă acasă. Apoi m-a crezut aliatul lui Canisius, văzînd astfel în mine o mare amenințare. A sperat că la Marschal, atîta vreme cît a mai socotit că i-ar putea vorbi, că l-ar mai putea influența, că ar fi posibil să se aplaneze totul. A încercat să se culce cu mine. Ți-am spus asta? Când și-a dat seama că toate manevrele ei n-au avut alt rezultat decît să mă facă mai curios și mai hotărît să aflu ce dracu' se întîmplă, și-a pierdut capul și l-a strigat pe Jean-Claude. În primul moment am bănuț-o că încerca să-i transmită un mesaj. Acum mă îndoiesc. Când Marschal a văzut-o în vîrful pistei de schi, a fost atît de surprins încît, cred că l-a tulburat mai mult prezența ei decît a mea. Ce-i puteam face eu, la urma urmei? Nu aveam niciun motiv serios ca să fac zarvă. Aș fi vrut ca fata să se înapoieze acasă, desigur. În ceea ce-l privește, nu doream pur și simplu decît să stau de vorbă cu el, să aflu ce gîndea despre toate.

— Tragedia ei, replică domnul Lira, a fost că Jean-Claude a considerat-o un dușman tot atît de mare ca și Cani-

sius. De aceea Anne-Marie s-a și împușcat, pînă la urmă. Acum să-ți explic de ce te-a împușcat și pe dumneata. Observase că toate strădaniile ei se încheiau cu eșecuri. Cînd a aflat că Jean-Claude s-a sinucis în pat o dată cu fata aceea, a suferit un șoc care a făcut-o să-și piardă definitiv busola. Știi la ce m-am gîndit? Ai să mă crezi poate nebun, dar sînt convins că Anne-Marie n-a putut să-i ierte lui Jean-Claude că nu s-a sinucis odată cu ea.

— Nu, rosti Van der Valk încet, nu te socotesc nebun. De altfel, nu ar fi nevoie de nicio explicație. Amîndoi erau sortiți să piară. În lumea de azi, în care trăim noi, indivizii de teapa lui Canisius sînt acei care cîștigă.

— Canisius, surîse ușor domnul Lira, gîndindu-se la financiar. Ah, rău l-am mai speriat. Dar am obținut reacția pe care o așteptam din partea unui astfel de individ. Dumneata te-ai ales cu glonțul destinat lui. Canisius crede că banii pot cumpăra totul. Va fi oricînd gata să te acopere cu daruri. Numai că valul acesta de generozitate nu va dura mult, adăugă Lira cu asprime.

— N-o să-i mai port de grijă. Îi las sarcina atît de plăcută a pregătiri funeraliilor.

— N-ai dreptate, băiete. Știu ce simți, dar n-ai dreptate. Am vorbit cu soția dumitale. Mi-am luat libertatea să fac puțină negustorie în contul dumitale. Asigurările sociale îți plătesc nota spitalului, dar nu-ți plătesc durerile. N-ar fi exclus să te alegi pînă la urmă cu o infirmitate. Vei obține o pensie; nu, nu, nu te certa cu mine.

— Și eu sînt polițist, știu cum merg lucrurile. Să spunem că poliția te va pensiona – cît vei obține? Ce vîrstă ai, patruzeci? Nici măcar douăzeci de ani de serviciu. Cît ai căpăta? Așa că nu mai face pe nebunul cu mine. L-am strîns cu ușa pe domnul Canisius al dumitale. Administrația averii

Marschal, am asta în scris, va tripla despăgubirile datorate dumatile sau soției dumatile.

— Dă-mi o țigară. Ce spun doctorii despre mine? Incapacitate totală?

— Nu pot să spună așa ceva. Sînt optzeci la sută siguri, mi-au declarat ei, că te vor pune pe picioare ca pe un nou-născut. Îl cunosc foarte bine pe Gachassin. Cînd spune el așa ceva, înseamnă că așa e.

Van der Valk rîse.

— Cum dracu' ai reușit să obții de la Canisius un lucru ca acesta? Pe individul ăsta nu-l înspăimînți ușor.

Domnul Lira începu să rîdă și el.

— Eu n-am putut să-l înspăimînt. Soția dumatile însă a reușit. Drăguță femeie, soția dumatile. Am chemat-o la birou pe cînd era și Canisius acolo – vroiam să-i pun față în față.

Lira rîse cu hohote.

— Să vezi ce frumos l-a mai aranjat.

— Ce-a spus Arlette?

Van der Valk o știa pe soția sa impulsivă și capabilă de orice. Nu se deosebea mult de Anne-Marie Marschal.

— S-a dus de-a dreptul la Canisius, spuse Lira înveselit, și i-a spus că la nevoie nu s-ar da înapoi să-l împuște. Canisius și-a dat seama cu cine are de-a face. Ți-am spus că numai spaima fizică le vine de hac indivizilor ăstora care se cred atît de superiori nouă. În viitor toate femeile vor constitui pentru el un îngrijorător semn de întrebare.

Van der Valk rîse iară. Îl durea efortul, dar merita să-l facă.

— Ce impresie ți-a făcut toată afacerea asta? Pînă la sfîrșit, am încurcat-o rău... Zău, m-am făcut de rîs... Uite unde am ajuns – într-un coșciug de ghips.

Domnul Lira vîrî caietul sub braț și clădină din cap.

— Nicio impresie. Toți am făcut ceea ce trebuia să facem.

Îi dădu mâna. În același timp ușa se deschise. Domul Lira se uită într-acolo. O văzu pe Arlette.

— Bună ziua, doamnă, ce mai faceți? Nu, nu, tocmai plecam. Totul s-a aranjat. Când vei părăsi patul, i se adresează el lui Van der Valk, vom merge împreună la pescuit.

Se opri la ușă și pocni din degete:

— Mă urmărește o frază pe care încerc să mi-o amintesc. La Bruyère. O frază care pune la grea încercare studenții în filosofie. Am avut-o ca subiect la bacalareat. Doamne, au trecut de atunci patruzeci de ani.

Van der Valk se uită la el cu o privire lipsită de expresie.

— Eu o știu, rîse Arlette.

Se apropie de pat și se plecă să-și sărute soțul.

— Tu n-o știi, bietul meu lup polițist, ești prea olandez pentru asta. *Tout est dit...*

— Totul s-a spus și noi am venit prea târziu...

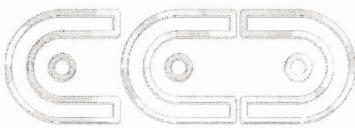
— De mai bine de șapte mii de ani, de când oamenii există și gîndesc.

Van der Valk izbucni iarăși în rîs.

— Pentru asta vom ciocni tustrei un pahar. Bineînțeles, după ce mă voi pune pe picioare.

— Nu e cazul să-l invităm și pe Canisius? întrebă malițios Arlette.

SFÎRȘIT

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și
CAT Graur

Antwerpen

2024

